

കേരള സർവ്വകലാശാല
കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലെ

കൃതികൾ

പുസ്തകം ന.

പ്രസാധകൻ

പി. വി. കുഞ്ഞുവാര്യർ

കേരള സർവ്വകലാശാല

1102

[വില 1 രൂ.]

വിഷയാനുക്രമണിക



പ്രസ്താവന	1-2
പി. വി. കൃഷ്ണവാരിയർ					
മുഖപുര	i-xxiv
കെ. സി. വീരരായൻരാജാ ബി. എ., എൽ. ടി.					
ശ്രീസ്തുതി	1
കവിഭാരതം	5
കൂടൽമാണിജ്ഞം	18
കുരു കരാർ	28
ഒരു ചരിത്രകഥ	58
ഗർവ്വശമനം	44
ശ്രീഭൂതപുരത്തപ്പൻ (പാന)	47
ശ്രീശങ്കരഗുരുചരിതം (സംസ്കൃതകൃതി)	52
സന്താനശോചാലം—നാടകം	62
ദ്രിതീയാക്ഷരപ്രാസം	137
ഉദയസിംഹൻ	139
ഭദ്രകാളീസൂയം	148

പ്രസ്താവന

സംവിത്യാസാമ്രാജ്യത്തിൽ ലബ്ധപ്രതിഷ്ഠനായ നമ്മുടെ കവികൾ ചക്രവർത്തിക്കുള്ള അപദാനങ്ങളെ എത്രതന്നെ എടുത്തുപാടിയാലും ഒട്ടും ഏറ്റുപോകുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല. പരമാലിംഗനായ സകലമഹാകവികളും ഐക്യത്തോടെ കൂലിക്കുന്ന ഒരുത്തമശ്ലോകനായ മഹാകവി കണ്ണമുക്കു തമ്പുരാൻ നിരന്തരസ്തകൊണ്ടു മാത്രമാണ്. ആധുനിക മഹാകവികളിൽ പ്രശസ്തനായ വള്ളത്തോൾ നമ്മുടെ മഹാകവിയെപ്പറ്റി പറയുന്നതു നോക്കുക:—

“ശബ്ദങ്ങളെദ്രാസരെയെന്നപോലെ
ശരിക്കു കീഴ്ത്തിയ ശക്തിയുക്തൻ,
തനിച്ച് മുപ്പാണ്ടിക്കൊണ്ടു സാക്ഷാൽ
ശ്രീഭാരതം തർജ്ജമ ചെയ്തു ധീരൻ,
കാളീകടാക്ഷഭരതങ്ങളിപ്പു-
കാവായ കല്പൻ കവിസാർവ്വഭൗമൻ
കലാഭിമാനപ്രഭുക്കീർത്തി കണ്ണമി-
ക്കട്ടക്കിരീശൻ’ _____” എന്നും,

“ആരിനി നമ്മൾക്കു ഹിതോപദേശം-
വ, ഏതുമൃതസ്മൽഗുരു സർവ്വമാന്യൻ”
എന്നും ഭക്തിബഹുമാനപുരസ്സരം സ്മരിക്കുന്ന വള്ളത്തോൾ മഹാകവി,

“ചിക്കുന്നു വിജ്ഞാനവിശേഷമത-
മെപ്പായിരുന്നാത്തല ചാവലയീ!
നിനയ്ക്കുവെയ്തൻ മലയാളഭാഷേ!
നീർഭാഗ്യന്മാരും നിൻഗതിയെന്നു മേലിൽ”.

എന്നു കുറിയായി സംഭ്രമിച്ചുകൊണ്ടു,

“വൈധവ്യമാർന്നു കവിതാവധുടി,
ഈ കൈകളിലെഴുത്തു കണ്ണുപൊട്ടി!!”

പ്രസ്താവന

സാഹിത്യസാമ്രാജ്യത്തിൽ ലബ്ധപ്രതിഷ്ഠനായ നമ്മുടെ കവികൾ ചക്രവർത്തിക്കുള്ള അപദാനങ്ങളെ എത്രതന്നെ ചിട്ടത്തുപാടിയാലും ഒട്ടും ഏറിപ്പോകുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല. സമകാലികനായ സകലമഹാകവികളും ചെറുകകണ്ണേണി ജാലിക്കുന്ന ഒരത്തമശ്ലോകനായ മഹാകവി കിഞ്ചിടക്കുട്ടൻതമ്പുരാൻ നിരുമനസ്സുകൊണ്ടു മാത്രമാണ്. ആധുനികമഹാകവികളിൽ പ്രശസ്തനായ വള്ളത്തോൾ നമ്മുടെ മഹാകവിയെപ്പറ്റി പറയുന്നതു നോക്കുക:—

“ശബ്ദങ്ങളെദ്രാസരെയെന്നപോലെ
ശരിക്കു കീഴ്ത്തിയ ശക്തിയുക്തൻ,
തനിച്ച് മൂവാണ്ടിടകൊണ്ടു സാക്ഷാൽ
ശ്രീഭാരതം തർജ്ജമ ചെയ്തു ധീരൻ,
കാളീകടാക്ഷഭരണങ്ങളിപ്പു-
ങ്കാവായ കല്പൻ കവിസാർവ്വഭൗമൻ
കുലാഭിമാനപ്രഭകീർത്തി കിഞ്ചി-
ടക്കുട്ടക്കിരീശൻ” _____” എന്നും,

“ആരിന്നി നമ്മൾക്കു ഹിതോപദേശം-
വ, ഏതുമ്മുന്നസ്സൽഗുരു സർവ്വമാന്യൻ”

എന്നും ഭക്തിബഹുമാനപുരസ്സരം സ്മരിക്കുന്ന വള്ളത്തോൾ മഹാകവി,

“ചിതന്നു വിജ്ഞാനവിശേഷമത-
മെല്ലപ്പായിരുന്നാത്തല ചാമ്പലായി!
നിനക്കുവെയ്ക്കൻ മലയാളഭാര്യേ!
നിർഭാഗ്യരും നിൻഗതിയെന്തു മേലിൽ”.

എന്നു കുറിയായി സംഭ്രമിച്ചുകൊണ്ടു,

“വൈധവ്യമാർന്നു കവിതാവധുടി,
ഹാ കൈമളിപ്പെണ്ണിനു കണ്ണുപൊട്ടി!!”

എന്ന് ഉള്ളിൽ തട്ടി വിലപിക്കുതന്നെ ചെയ്യുന്നു.

മഹാകവി ഉള്ളൂർ പരമേശ്വരയ്യരവർകളാകട്ടെ, 'നവോത്ഥാനകവികിരീടമണി'യെന്നും, 'സാക്ഷാൽ കേരളവ്യംഗം' എന്നുമുള്ള ഖിതങ്ങളാൽ വിദിതനായ കിരീടമണി കയ്യരവർകളായ "മഹാകവിയർ" എന്നും, ഇരുപതു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ പുസ്തകത്തിന്റെ ആദ്യപതിപ്പിന്റേതായി പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ളതല്ല. ഇങ്ങനെ മഹാകവികൾ മാത്രമല്ല, പണ്ഡിതപാരമ്പര്യമുള്ളവരായ സകല ജനങ്ങളും ഒരുപോലെ ശ്രദ്ധിക്കുന്ന ഒരു മഹാകവി കിരീടമണി കയ്യരവർകളായിത്തീർന്നു.

അപാരമായ ഒരു രത്നാകരമാണ്, ഈ മഹാൻ സാഹിത്യലോകത്തിൽ സൃഷ്ടിച്ച നമ്മെ അനുഗ്രഹിച്ചിട്ടുള്ളത്. അതിൽ അനർപ്പങ്ങളായ അനവധി രത്നങ്ങൾ ചിന്നിച്ചിതറിക്കിടക്കുന്നതിൽനിന്നു കഴിയുന്നതും തപ്പിയെടുത്തു പുറത്തുകൊണ്ടുവരുവാൻ ഒരു പന്തീരാണ്ടിലധികം കാലമായി ഞാൻ പരിശ്രമിച്ചുവരികയാണ്. എന്റെ അശക്തികൊണ്ടും, അമാന്തംകൊണ്ടും രണ്ടു സഞ്ചികയേ ഇതിന്നു മുമ്പു പുറത്തു പ്രകാശിപ്പിക്കുവാൻ സാധിച്ചിട്ടുള്ളൂ. ഇപ്പോൾ മൂന്നാമതായി ഇതാ പൊതുജനസമക്ഷം കൊണ്ടുവരുന്നു. ഇതിലടങ്ങിയിരിക്കുന്ന രത്നങ്ങളുടെ ഗുണഭോക്താക്കൾ, തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലെ ഒരു 'ബോസ'യും നല്ലൊരു സാഹിത്യരസികനുമായ കെ. സി. വീരമയ്യൻ രാജാ അയർകൾ ബി. എ., എൽ. ടി. മുഖവുരയിൽ വിചരിച്ചുകാണിച്ചിട്ടുള്ളതുകൊണ്ട് ഞാനിനി വിശേഷിച്ചൊന്നും വിശദമാക്കേണ്ടതായിട്ടില്ല. മണിപ്രവാളവ്യാപാരികളായ മഹാജനങ്ങൾ ഇതും സന്തോഷപൂർവ്വം സ്വീകരിക്കുമെന്നു ഞാന്റെ വിശ്വാസം.

കേരളം

1102-കൽക്കടം-20-0000 } ഫി. വി. കൃഷ്ണവാരിയർ.

മുഖവുര

ഇംഗ്ലണ്ടിൽ ജോൺസൺ എന്ന പേരായിട്ടൊരു മഹാവിദ്വാനുമായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിനു ശിഷ്യനെന്നോ, സേവനനെന്നോ, സുഹൃത്തെന്നോ, എന്നാണ് ചന്ദ്രേഷ്ടാവെന്ന നല്ല തീർച്ചയില്ലാതെ, ബോസ്വൽ എന്ന പേരായിട്ടൊരു സഹചരനുമുണ്ടായിരുന്നു. ഇയ്യാർക്കു ജോൺസൺ കഴിച്ചുള്ള ഭ്രമത്തിന്നു കണക്കുണ്ടായിരുന്നില്ല. സകലസമയത്തും ഇയ്യാർ ആ മഹാന്റെ ഒരുമിച്ചൊരു സേവന്റെ നിലയിലുണ്ടായിരിക്കും. അദ്ദേഹത്തിന്റെ വായിൽനിന്നു വലുതും ഒരു വാക്കു പുറപ്പെട്ടാൽ അതിയൊളൊരു നോട്ടുപുസ്തകത്തിൽ പകർത്തി സൂക്ഷിക്കും. വലുതും ഒരു പ്രവൃത്തി ചെയ്താൽ അതും ഇയ്യാർക്കു നോട്ടുപുസ്തകത്തിലായി. ഇങ്ങിനെ ജീവപര്യന്തം ഒപ്പം നടന്നു കുറിച്ചിട്ടുള്ള കുറിപ്പുകളെല്ലാം നോക്കി ഇയ്യാർ ഒടുവിൽ ജോൺസന്റെ ഒരു ജീവചരിത്രമഴുതി പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി. ഇന്നും ഇംഗ്ലീഷ് ഭാഷയിലുള്ള സകലജീവചരിത്രങ്ങളിലുംവെച്ച് ഈ കൃതിയാണെന്നാമതായി നിലക്കുന്നത്.

ഇങ്ങിനെയാകട്ടെ ബോസ്വൽ തമ്മുടെ കൊടുങ്ങല്ലൂർ കുഞ്ഞിക്കുട്ടന്റെതമ്പുരാനും ഉണ്ടായിരുന്നു. നന്നാകുമായിരുന്നു എന്നു, എനിക്കുപോഴും തോന്നാറുണ്ട്. എന്നാൽ ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതസമ്പ്രദായംകൊണ്ട് ആ ബോസ്വൽ സ്ഥാനത്തേക്കൊരാളെക്കൊണ്ടു മാത്രം കഴികയില്ലെന്നുള്ള

നിലയായിരുന്നു. പക്ഷേ അങ്ങിനെയൊരു ചെറുതൊഴി
സ്വപ്നമെന്നതിനു പകരം സർവ്വതോഗാമിയായിരുന്നു
അദ്ദേഹം ചെന്നുവെച്ചിട്ടുള്ളതും അനേകം ചിലപ്പോഴും
സ്വപ്നമെന്നോടുകൂടിയായിരുന്നു പതിവ്. അവരുടെ എ
ല്ലാവരുടെയും ഭാരമുൾക്കൊള്ളാൻ അദ്ദേഹത്തെപ്പറ്റി
കുറച്ചുവല്ലതും കുറച്ചിട്ടില്ലാത്തതും. ഇങ്ങിനെയുള്ള സ്ഥി
തിക്ക് അവരെല്ലാവരുംകൂടി യോജിച്ചാൽ അദ്ദേഹത്തി
നോടു ചെല്ലുമ്പോൾ പലിശപ്പെടുത്തുന്ന ന്യായ കരുവിധം പ
രിചരിക്കാമെന്നാണെന്നൊ പക്ഷം. ഈ വിചാരത്തിനേ
ലാണ് ഞാൻ പി. വി. കൃഷ്ണപാരിയരുടെ അപേക്ഷയനു
സരിച്ചു കണ്ടുകിട്ടാൻ തമ്പുരാന്റെ കൃതികളുടെ മൂന്നാംവ
ശ്യകത്തിന്റെ മുഖവുരയായി താഴെ പറയുന്ന എന്റെ സൂ
ചനകളെഴുതുന്നതും.

സർവ്വതോഗാമിയും സമനോലാളിയുമായിരുന്ന വിദ്യാധി
നോദിനിയുടെ ചെറുപ്പക്കാലത്ത് അവളെ അലങ്കരിച്ചും
ഉച്ചം പോന്ന വിദ്യാനാഥരുടെ കൂട്ടത്തിൽ കുറെ മുമ്പുത
ന്നെ കൊടുങ്ങല്ലൂർ കണ്ടുകിട്ടാൻ തമ്പുരാന്റെ ചേർ കണ്ടു
പരിചയമുണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിലും കൊല്ലവർഷം 1069-ൽ
കോഴിക്കോട്ടുവെച്ചുകൂടിയ ഭാഷാപോയിണിയോഗത്തിൽ
ചെച്ചാണ് ആദ്യം എനിക്കദ്ദേഹത്തെക്കണ്ടു പരിചയ
മാകാനിടയായത്. കടത്തനാട്ട് ഉദയവർമ്മരാജാ, വി
ദ്വാൻ മനവിക്രമ ഏട്ടൻ തമ്പുരാൻ, കുമാരമംഗലസ്സു
നമ്പൂതിരിപ്പാട്, വർഗ്ഗീസ്സുമാപ്പിള, കറുത്തപാറ ഭാമോ
ദരൻനമ്പൂതിരി, കെ. സി. നാരായണൻ നമ്പ്യാർ, കൂ
റുപ്പത്തു പാശ്ചാത്യമേനോൻ, ഒടുവിൽ കണ്ടുകിട്ടിയതും

നോൻ, വള്ളത്തോൾ നാമായണമെന്നോൻ മുതലായ കവി
 പദ്യരും അന്നാചിടെ സന്നിഹിതരായിരുന്നു. എന്നാൽ ഇ
 പ്പറഞ്ഞ യോഗ്യനാകും കിത്തിക്കുട്ടൻ തമ്പുരാനും ത
 മ്മിൽ ഒരു ഭേദം എറിക്കുന്നതെന്ന രോണി. അതെന്തെ
 ന്നാൽ മേൽപറഞ്ഞവർക്കു പക്ഷം കവിജനസ്ഥാപനമോ
 യിട്ടുള്ള ഒരു മനോരാജ്യം, മാനംനോക്കൽ, മെഴുനോലും, മന്ദ
 ഗതി ഇതെല്ലാം കണ്ടിരുന്നു. കവിതാത്തിന്റെ ഭാരം അവ
 മറിഞ്ഞിരുന്നു എന്നതോന്നും മുഖകേന്ദ്രാൽതന്നെ. കിത്തി
 ക്കുട്ടൻ തമ്പുരാനെൻ മുഖത്തു നോക്കിയാലാകട്ടെ അദ്ദേഹ
 ത്തിനങ്ങിനെയൊരു ഭാരമുണ്ടെന്നു തോന്നുകയേ ഇല്ല. മനോ
 രാജ്യം വിശേഷിച്ചും ചെന്നുചെല്ലുന്നള്ളതിന്നു നല്ല ലക്ഷണമാ
 യ ഒരു മന്ദസ്ഥിതവും പ്രസ്താവയുമാണദ്ദേഹത്തിന്റെ. മ
 പത്തെ സ്ഥായി. അടുത്തുവന്നു കൗലപ്രശ്നം ചെയ്യ
 ന്നവരോട് "തുറന്ന സംസാരിക്കുക, പ്രായച്ഛിന്ദ്രാസംഭാ
 ഷണം അവസ്ഥാഭേദംകൊണ്ടോ അങ്ങോട്ടു കടന്നുസംസാ
 രിപ്പാൻ മടിക്കുന്നവരുടെ അടുക്കലേക്കിങ്ങോട്ടു വന്നു വർ
 ത്താനും ചോദിക്കുക ഇതിലൊന്നും അദ്ദേഹത്തിനു യാ
 തൊരു തടസ്സവുമില്ലായ്ക്കേമമായിരുന്നു. അന്നു കണ്ടിട്ടുള്ള
 ആ ഖ്യാലിലാപവും അദ്ദേഹം മരിക്കുന്നതുവരെയും ഞാ
 നദ്ദേഹത്തിനു കണ്ടിട്ടുണ്ടു്.

1069 ആയപ്പോഴേക്കും ഭാഷാചോഷിണിസഭയിൽവെ
 ച്ച കവിതാപ്രതീക്ഷയുപോയി സ്ഥിരം നേടേണ്ടുന്ന ആച
 ര്യം കിത്തിക്കുട്ടൻതമ്പുരാനില്ലെന്നായിരിക്കുന്നു. അന്നു് ആ
 ദ്ദേഹം ഒരു പരീക്ഷകനാവുകയാണുണ്ടായ്തു്. അതുകൊണ്ടു്
 അന്നാസ്സഭയിൽവെച്ചു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആ കവിതാപാട

വരമാനും അധികം കാണാൻ തരമായില്ല. എങ്കിലും അക്കാലത്തു പകലത്തെ സഭാകാര്യങ്ങളെല്ലാം നിർവ്വഹിച്ചുകഴിഞ്ഞതിനുശേഷം സന്ധ്യക്കു മേൽപറഞ്ഞ മയാഗ്രന്ഥശാലയിൽ കോവിലകത്തെ പൂമുഖത്തെ ഒരു യോഗം കൂട്ടുക പതിവായിരുന്നു. അതിൽവെച്ച് മലയാളഭാഷയേയും സംസ്കൃതത്തേയും സംബന്ധിച്ച പല കാര്യങ്ങളേയും പറ്റി സംഭാഷണവും വാദപ്രതിവാദങ്ങളും ഉണ്ടാവുകയും ചെയ്തിരുന്നു. അങ്ങിനെയുള്ള അവസരങ്ങളിൽ ഭാഷാശാസ്ത്രത്തിലും, ഭക്തിയക്ഷരപ്രാസം, വർണ്ണഭിത്വം, അമയകാരം, സന്ധിമുതലായ ഭാരതീയ കാര്യങ്ങളെക്കുറിച്ചു താൻ നിർണ്ണയിച്ചുവെച്ചിട്ടുള്ള സിദ്ധാന്തങ്ങളെ കണതിക്കുവാനും തന്മൂലം വിചരിക്കുന്നതു കേൾക്കേണ്ടതുതന്നെയായിരുന്നു. ഒരിക്കൽ കവിതാപത്മപുരം എന്ന ആയിരുന്ന സ്വസ്ഥരും. “ഒരാളെ നല്ല കവിയാണെന്നു സമ്മതിക്കണമെങ്കിൽ ആയാൾക്കു് ഏതു വിഷയം കിട്ടിയാലും അതിന്റെ ഭംഗിയുള്ള ഭാഗം ഭംഗിയായി വർണ്ണിക്കുവാനായിരിക്കണം” എന്നായി കഥാമംഗലസ്സു നമ്പൂതിരിപ്പാട്. “അതു ശരിയാണ്” എന്നു ഉദയവർമ്മത്തമ്പുരാൻ. “എന്നാലിപ്പോൾതന്നെ നോക്കുമല്ലോ. ഈ കത്തുന്ന വിളക്കിനെപ്പറ്റി നമ്മുടെ കൂട്ടത്തിലാക്കാണൊരുപോലെയോക്കുവാൻ സംഗീകുന്നതു്?” എന്നു നാരായണൻനമ്പ്യാരും. “അങ്ങിനെതന്നെ, അറിയാമല്ലോ” എന്നു പറഞ്ഞു മാനവിക്രമമുഖിട്ടൻ തമ്പുരാൻ അപ്പോൾതന്നെ കുറെ പെൻസിലും കടലാസ്സും വരുത്തി അവിടെ കൊണ്ടുവെപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. മുമ്പെ അപ്പോഴുണ്ടാക്കിക്കഴിഞ്ഞത് ആരുടെയാണെന്നു പറയേണ്ട

കില്ലല്ലോ. കിഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാന്റെ അയ്യങ്കു എഴുതിക്കു
ഴിഞ്ഞപ്പോഴും ചിലക്കു മൂന്നുശ്ലോകം തീർന്നു; ചിലക്കു
കണ്ടായി; ചിലക്കൊന്നുമാത്രമേ ആയുള്ളൂ. ഒന്നും ഉണ്ടാ
വാത്തവരും ഉണ്ടായിരുന്നുതാനും. ഇത്തരത്തിലുള്ള കവി
താചിലാസശോഷികൾ അന്നെല്ലാദിവസവും പതിവായ
തന്നെ. അങ്ങിനെതന്നെ ആ ഭാഷാപോഷിണിക്കുലം മുഴു
വനും ബഹുരസമായിക്കഴിഞ്ഞു.

മൽപറഞ്ഞപ്രകാരം കിഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാനും എ
നിക്കും തമ്മിലുണ്ടായ പരിചയം ക്രമേണ ഭവ്യഭവിച്ചു
വലിയ വേളിയിൽ തീർത്തതുകൊണ്ട് സംഭവം പിന്നീടധി
കം കാമസിയാതെയുണ്ടായി. എന്തെന്നാൽ, അദ്ദേഹം
എന്റെ കുടുംബത്തിലൊരു തമ്പുരാട്ടിയുടെ ഭർത്താവായി
വരികയും, അന്നുമുതൽക്കുന്റെ ഒരു നാട്ടുകാരനെന്നു മാ
ത്രമല്ല അടുത്തൊരു ഭ്രാതാവായും ചെയ്തു. അതിന്നു ശ്രേ
ഷ്ഠമുണ്ടായ നിത്യപരിചയത്തിൽ ആദ്യമേ ഞാനദ്ദേഹ
ത്തിനു കണ്ടൊരു വലിയ ഗുണം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ബു
ദ്ധിയുടെ നവീനത്വമാകുന്നു. ബാല്യത്തിൽ അദ്ദേഹ
ത്തിനുണ്ടായ വിദ്യാഭ്യാസം മുഴുവൻ സംസ്കൃതഭാഷയിലാ
ണെന്നും, ഇംഗ്ലീഷുവിദ്യാഭ്യാസം ഒട്ടും ഉണ്ടായിട്ടില്ലെന്നും
എല്ലാ ചർച്ചകൾക്കുമറിയാവുന്നതാകുന്നു. സംഗതിയാണല്ലോ. എ
ന്നാൽ ആവിധം പാണ്ഡിത്യം സമ്പാദിച്ചിട്ടുള്ളവരിൽ ഒട്ടേ
ധികംപേർക്കും സാധാരണയായിക്കണ്ടുപോലെ ആധുനിക
പരിഷ്കാരം ഒട്ടും ഉള്ളിൽക്കടക്കാത്തമട്ടിൽ ബുദ്ധിക്കുള്ള
താഴ്മയോടെ, വർത്തമാനചരിതസ്ഥിതികളൊന്നും ല
വലേശം ഏതാത്തവിധം മനസ്സിന്നുള്ളൊരു ശിലീഭാവ

മോ അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്നില്ല. - കാളിദാസപ്രഭുതികളുടെ കാവ്യങ്ങളേയും നാടകങ്ങളേയുംപാറി പാശ്ചാത്യവിഭാഗങ്ങൾ പുറപ്പെടുവിച്ചിട്ടുള്ള ഗുണഭോഷിനിരൂപണങ്ങളിൽ അദ്ദേഹത്തിനൊരു വിധം നല്ല അഭിജ്ഞതയുണ്ടായിരുന്നു. (പേരങ്ങൾ, സൂതികൾ, പുരാണങ്ങൾ ഇത്രാദികളെ ചരിത്രദൃഷ്ട്യം സമീക്ഷിക്കുന്നതിന്നദ്ദേഹം വിമോഹക്കാരനായിരുന്നില്ല. ആകപ്പാടെ പഴയ സമ്പ്രദായത്തിലും നടവഴിയിലും കല്പപ്രവൃത്തിയുണ്ടായിരുന്നുതാനും. നമ്പൂതിരിമാർക്കും മറ്റും സമാഗ്നാഹിതങ്ങൾക്കും പേണ്ട കണ്ഠങ്ങളിൽ അദ്ദേഹത്തിന്നു ചൈദികന്മാരായ നമ്പൂതിരിമാർക്കുമാർ അധികം വ്യത്യാസമില്ലായിരുന്നതിനാൽ ഇവിടങ്ങളിലുള്ള നമ്പൂതിരിമാർക്കുമാർ അദ്ദേഹത്തിന്റെമേൽ വലിയ ഭക്തിവിശ്വാസവുമായിരുന്നു. ഈ സംഗതികളെല്ലാം കൂടിയതിനാൽ അദ്ദേഹം ഈ നാട്ടുകാർക്കുമാർകൂടിയൊരു പൊതുസ്വത്തായി തീരുകയും ചെയ്തു.

കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻ തമ്പുരാൻ കേട്ടുകേൾ താമസിപ്പിച്ചിരുന്ന കാലങ്ങളിൽ ഇന്നാട്ടുകാർക്കുദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിതാമാധവം പലപ്പോഴും കണ്ഠമുദ്രയായിത്തീർന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിതാമാധവം കിട്ടിയിട്ടുണ്ടെങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ലോകവ്യപ്തികൊണ്ടുണ്ടായ കണ്ഠമുദ്രയും ഗുണമുണ്ടായിരിക്കുന്നത്. മുന്തിയവടെ വളരെ നല്ലൊരു പല കാവ്യങ്ങളും നാടകങ്ങളും അദ്ദേഹവഴിക്കാണിവിട്ടതുകാർക്കു പരിചയമാവാതിടവന്നത്. എന്നുമാത്രമല്ല അതുകൾ വായിച്ചുനോക്കുന്നതുള്ള രീതിയും അദ്ദേഹമുപയോഗിച്ചു പരിഷ്കരിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഇതുകൂടിയിന്നു് അതാതു കാലത്തെ ആശ്ചര്യപരിഷ്കാരത്തിന്റെ സ്ഥിതിഭേദം

ത്തെപ്പറ്റി അല്പമെങ്കിലും ചിലർക്കു മനസ്സിലാക്കുമാറാക്കിയ
 തു മുഖ്യമായി അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉത്സാഹമാണ്. അദ്ദേഹം ത
 നെ ചെറുപ്പക്കാരെയെല്ലാം വിളിച്ചുകൂട്ടി ഈ വക ഗ്രന്ഥങ്ങ
 ലെടുത്ത് വായിച്ചുർത്ഥം വിവരിക്കുന്ന സമ്പ്രദായം ഇടക്കി
 ടെ ഇവിടെ കാണാവുന്ന ഒന്നായിരുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള സാ
 ഹിത്യപരിശ്രമങ്ങളിൽ പങ്കെകൊള്ളുന്നതു ശേഷമുള്ളവർക്കൊ
 രക്കു വളരെ രസപ്രദവും ഗുണകരവും ആയിരുന്നുതാനും.
 ചിലപ്പോൾ ചില വാദങ്ങളും മറ്റുമുണ്ടാകാറില്ലെന്നില്ല.
 ആവക സന്ദർഭങ്ങളിലെല്ലാം അദ്ദേഹം സ്വപക്ഷം സാധി
 ക്കാനായി അത്യാധേശത്തോടുകൂടി വാദിക്കാറുള്ളതായില്ല.
 എന്നാൽ ദുരഭിമാനംനിമിത്തം വാദിച്ചുവാദിച്ചു പ്രതിപക്ഷ
 ക്കാരോടു മുറിയുക എന്നുള്ള ദൃശ്ശീലം മരണപശ്ചത്തം ഭ
 രിക്കലേകിലും ഞാനദ്ദേഹത്തിന്നു കണ്ടിട്ടില്ല. ദുരഭിമാനമെ
 വിടെ? ആ മനസ്സിലെവിടെ? അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉത്സാഹ
 ത്തിന്റെ ഫലമായി ഈദിക്കീമല. സംസ്കൃതവിദ്വാദ്യോസത്തി
 ന്നു കുറേ ഗുണം സിദ്ധിച്ചു. കവിതയും മറ്റും പ്രകടിപ്പി
 പ്പാൻ ചിലർക്കുത്സാഹം തുടങ്ങി. ഈവക ഉത്സാഹങ്ങളുടെ
 പ്രദർശനത്തിന്നാകരുതെന്ന് രംഗമായി. “ഗീർവ്വണ്ണമുണ്ണീസ
 ഭോ” യെന്നൊരു സമാജം ഏല്പെട്ടു. അതിൽ പലരും പ
 ല കവിതകളും, ഉപന്യാസങ്ങളും, ശ്ലോകവ്യാഖ്യാനങ്ങളും എ
 ഴുതി വായപ്പാനും തുടങ്ങി. എന്നാൽ ആ സമാജത്തിന്റെ
 ജീവൻ നമുക്കു കവിവർത്തനെ ആയിരുന്നു. അദ്ദേഹം
 അതിലേക്കുവേണ്ടി പലതും എഴുതുകയുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. ജര
 സന്ധവധവ്യായോഗം, സുഭദ്രാഹരണവ്യായോഗം, കിര
 തവ്യായോഗം, കൃതജ്ഞസ്തുതയ്ക്കും, വിളംബിമജ്ജയ്ക്കും എന്നു

ഇടങ്ങി പലതും അതിൽ ചെട്ടവയാകുന്നു. ഇ പയെ ആ
ദ്യം സഭയിൽ കൊണ്ടുവന്നു വായിച്ചുസമയം സഭയാ
ക്കണ്ടായ രസവും വിസ്തരവും കൊണ്ടുവന്നു എല്ലാം എ
നിക്കിന്നലെ കഴിഞ്ഞപോലെ തോന്നുന്നുണ്ട്. അദ്ദേഹത്തി
ന്നു ഭാഷാകവിതയിലേക്കാൾ ഒട്ടും വാടവമൊന്നും സംസ്കൃത
കവിതയിലുണ്ടായിരുന്നില്ലെന്നു സകലപേക്ഷം സമ്മതമു
യിക്കഴിഞ്ഞു. ഒഴുകിപ്പോകാൻ കാര്യത്തിൽ സംസ്കൃതകവിതക്ക
ല്പം മെച്ചംകൂടിയെന്നുവെന്നതന്നെ ആയിരുന്നു ചില
രുടെ അഭിപ്രായം. ഉദാഹരണത്തിന്നു ചിലതിവിടെ എടു
ത്തു കാട്ടാം:—

യദിപക്രമമേവ നാദ്യശാസ്ത്രം

യദിപഞ്ചഞ്ച സഭാസഭാജനനാട്

ഗേവൽവേലബ്ബുദിച്ചുവിദ്യം

ഭേതന്തം പ്രണമയീ യോഗിരാജം:

[സുഭദ്രാഹരണച്ചായോഗം]

അർജ്ജുനൻ സുഭദ്രയേയും കൊണ്ടു ചാടിപ്പോയ കഥ
കേട്ടസമയം ബലഭദ്രൻ ശ്രീകൃഷ്ണനോട്,

കിം കിം പ്രാഥമ്യം പോൻ സ ഭീമസഹജോ

ഗാഞ്ധീധനപാ യതി-

വ്യാജാനന്ദശ്ചലയന്നമാപഹൃതവാൻ

കന്യാം സുഭദ്രാമിതി!

നോ ശോചാമി കത്രൻ ന സൗഹൃദഭിഭാ

കന്തിസുതാൻ നാർജ്ജുനം

കിന്തപനാം മുതവൃതയാദുപനതാം

ഭൂയ സ്മരൻ ദാമികാം.

[ഭി വ്യായോഗം]

മഹാഭാരതത്തിൽ,

പ്രഥമമിഹ ഖലു പ്രഭുഃ പൃഥ്വീഃ
പ്രതിഭേതാപ്രതിപാദനപ്രഗത്ഭാൻ
പ്രതിഭേചുരാംഗം പ്രമോഹയൻ നഃ
പ്രകടിതവാൻ പ്രഥനാത്മകപ്രപഞ്ചം.

[ടി. ചുരയോഗം]

ഈ ഭട്ടയിൽ കാണിച്ച ശ്ലോകത്തിലെ അനപ്രാസം നോക്കുക.

ഓരോ കഥകളിലുള്ള ചലനം പാത്രങ്ങളെ നിർമ്മിക്കുന്ന കാര്യത്തിൽ നമ്മുടെ കവിയുടെ സാമർത്ഥ്യം കണ്ടുണ്ടെന്നുതന്നെയാണ്. ഓരോന്നു തമ്മിൽ അല്ലാപ്പും വ്യത്യാസമുള്ളതല്ലാം പ്രയാസംകൂടാതെ പൂർണ്ണമാക്കി. ശ്രീകൃഷ്ണഭഗവദഭിക്ത യുദ്ധാർത്ഥികളായി ജരാസന്ധന്റെ മുമ്പിൽ വന്ന സമയം ആ വീരപുരുഷനെ കണ്ടപ്പോൾ അതിലോരോരുത്തനുമുണ്ടായ വിചാരം നോക്കുക—

അർജ്ജുനഃ—

ജലധിരിവ ഗഭീരഃ കേവലം മാനുഷാണാം
ജപനമുവ നിതാന്തം ദുഷ്ടധർമ്മോരിപുണാം
നിധിരിവ സുഖഭോഗം മാനുഷാസ്താപകാനാം
ജയതി ഹൃദയഹാരി ഭൂസുരാണാം ശരീവ.

[ജരാസന്ധവധപ്രായോഗം]

ഭീമഃ—

അയം സമജാംലികസ്സദസഗുഡനന്ധിക്രമഃ
കൃശോദമനോഽമോ വിതതപിച്ഛമാരുന്ധലഃ

സുവൃത്തകുറിയതസ്ഥിരവൃഷ്ടാംസബാഹുദേവോ
ഗഭീരവദനേക്ഷണോ ഭിശതി അമരം മാഗധഃ

[ടി. വ്യായോഗം]

വാസുദേവഃ—

മന്ത്രേ വിനയഗാംഭീർത്വൈശ്വര്യോദ്ധാഭിഭർത്തൃണൈ
അതിശേഷേ നൃപനന്ത്യാൻ ശ്രോതൃമഹൈസ്തൃകദൃഷ്ടണം

[ടി വ്യായോഗം]

കിമാതാർജ്ജുനീയവ്യായോഗത്തിലും രസമുള്ള ശ്ലോ
കങ്ങൾ അനേകം കാണാം. കിമാതമൃത്തി അർജ്ജുനനെ റെ
രിപറഞ്ഞു കോപിപ്പിക്കുന്ന ഘട്ടത്തിൽ നോക്കുക—

പശ്യാനാമപി വഃ പ്രിയാം കുരുപതേ—

മാജ്ഞേതി ദുശ്ശാസനേ

ഭേദാകർഷികയാ വികൃഷ്ടാ മിഷ്ഠാം

യുഷ്ണാകമേവാഗ്രതഃ

മദ്ധ്യേരാജസഭാം മഹർമ്മഹർമ്മഭരാം—

ഘാതം തദന്തീമഹോ

വസ്ത്രാക്ഷേപവിനോഭിനി വൃഥയതി

സ്യഷ്ടം ഹി വഃ പൗരയ്യം!

പിന്നെ അടുത്തുതന്നെ യുദ്ധാരംഭഘട്ടത്തിൽ,

ഏഷ്വതപാം വിശിഖവിശീർണ്ണവർഷ്വവണ്ഡ—

പ്രത്യഗ്രസ്യുതന്ധിമാർദ്ദമാംശപിണ്ഡം,

മൃഗപട്ടേ പ്രിയപിശിതോപഹാരചന്ദ്രം,

കൈരാതീന്നന്ത വനഭൈരവിം ധിനോമി.

ഇങ്ങിനെ ഉദാഹരണങ്ങളെടുക്കുകയാണെങ്കിൽ ഇത

യും എത്രയെങ്കിലും ആചാരം പക്ഷേ ദൈർഘ്യമേകാ
ണ്ടു ഞാനതു ചെയ്യുന്നില്ല.

ഇതുപോലെതന്നെ ഭാഷാകവിതയുടെ കാര്യത്തിലും
പല കൃതികളും ഇക്കാലങ്ങളിൽ അദ്ദേഹം നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ട്.
ധാസസന്ദേശം, ശ്രുകസന്ദേശം ഭാഷ, കോകിലസന്ദേശം
ഭാഷ, ധാമംഭരൻ തെല്ലോ എന്നീ ഇംഗ്ലീഷ് നാടകങ്ങളു
ടെ ഭാഷ മുതലായി അസംഖ്യം കൃതികൾ ഇക്കാലത്തുണ്ടാ
യവമാണ്. കണ്ടുകുടൽത്തമ്പുരാന്റെ സകലകൃതികളിലും
വെച്ചുത്തമമായതും, അദ്ദേഹം തന്റെ ജീവിതസാഹസ്യമെ
ന്നു കരുതിയിരുന്നതും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിതാകീർത്തിയു
ടെ മുഖ്യാസ്തവ്യമായ ശ്രീമഹാഭാരതം ഭാഷയും ഇതിനെ
ത്തുടർന്നുതന്നെയാണെഴുതപ്പെട്ടത്. സാധാരണക്കാർക്കു തീ
രെ അസാധ്യമായിട്ടുള്ള ഈ അത്ഭുതകൃത്യത്തിന്റെ കഥ
കുറച്ചൊന്നു പറയേണ്ടതായിട്ടുണ്ട്. കൊല്ലവർഷം 1079-ൽ
ചില യോഗ്യന്മാരുല്ലാസത്തിനായി ക്ഷേമേന്ദ്രകവിയുടെ ഭാരതമു
ഷ്ഠി ഭാഗിച്ചെടുത്തു തർജ്ജമ ചെയ്യാൻ നിശ്ചയിച്ചിരുന്നു.
അതിൽ ദ്രോണപർവ്വം തർജ്ജമയ്ക്കുള്ള ഭാരം നമുക്കു കവി
യ്ക്കായിരുന്നു. ഇതും കൊണ്ടാണ് അത്തവണ അദ്ദേഹം
കേട്ടയ്ക്കൽ വന്നത്. ദിവസേന അതു കേൾക്കു തർജ്ജമ
ചെയ്യും. ചെയ്യുകഴിഞ്ഞുടത്തോളം നിത്യവും ഞങ്ങളിൽ
ചിലരെ വിളിച്ചുവരുത്തി വായിച്ചുകേൾപ്പിക്കയും ചെയ
യും. അങ്ങിനെ അല്പദിവസം കഴിഞ്ഞപ്പോഴേക്കും അതു
തീർന്നുകഴിഞ്ഞു. കവിക്കുകുട്ടെ ഭാരതത്തിലുള്ള രചി നി
ന്നതുമില്ല. മഹാഭാരതംതന്നെ ഒന്നു പിടിച്ചുനോക്കിയെങ്കി
ലോ എന്നായി അദ്ദേഹത്തിനു മോഹം. 'ആ അഞ്ചാംവേ

ഭത്തിന്റെ അപരമായ വലിപ്പം നോക്കുമ്പോൾ സ്വ
ശക്തിയറിയാത്ത അദ്ദേഹത്തിനു യേശുദണ്ഡായിരുന്നു. മ
ററുള്ളവരോട് ഇക്കാര്യം പറയാൻതന്നെ അദ്ദേഹത്തി
നു ധൈര്യമുണ്ടായില്ലെങ്കിലും എന്നോട് ദിവസേന ഇതി
നെപ്പറ്റി വല്ലതും കുറച്ചു പറയാതിരിക്കയും പതിവില്ല.
എന്നാൽ അപ്പോഴല്ലാം ഞാനെന്നെക്കൊണ്ടു കഴിയുന്ന
ടത്തോളം അദ്ദേഹത്തെ ധൈര്യപ്പെടുത്തിയിരുന്നുവെ
ങ്കിലും കുറച്ചുകാലത്തേക്കു സന്ദേശമായിത്തന്നെ കഴി
ഞ്ഞു കൂടി. അങ്ങിനെയിരിക്കുമ്പോഴൊന്നൊരുദിവസം ഒരു
പ്രിയ കുറിയുടെ ആദ്യത്തെ നമസ്കരിച്ചിട്ടെവെച്ചു കൂടിത്തു.
കുറി പന്ത്രണ്ടുസംവത്സരംകൊണ്ടു തീരുന്ന ഒന്നായിരുന്നു.
ഇതു കണ്ടപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിനു ധൈര്യംകൂടി. പന്ത്രണ്ടു
കൊല്ലം ഇഴുകിക്കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടെന്നു കണ്ടാൽ മനസ്സിലാക്കുന്നതു് ഇതുപോ
ലെതന്നെ അയാൾകൊല്ലം ഭാരത്തിന്നുപേണ്ടി ഞാൻ
യത്നിക്കുന്നതായാൽ അതും ഒരുവിധം കഴിയില്ലേ? എന്നാ
യി കണ്ടതിക്കുട്ടൻതമ്പുരാന്റെ വിചാരം. “എന്നാലങ്ങോ
ട്ടു തുടങ്ങുക” എന്നു ഞാൻ ഒന്നുകൂടി ഉത്സാഹിപ്പിക്കയും
ചെയ്തു. “അങ്ങനെതന്നെ; ഉറച്ചു മരുന്നാൽ തുടങ്ങിക്കള
യാൻ.” എന്നദ്ദേഹവും പറഞ്ഞു. ഇങ്ങിനെയാണു ശ്രീമ
ഹാഭാരതം തർജ്ജമയുടെ ആരംഭം.

ഒരുദിവസം പകലെയാണു് മേൽപറഞ്ഞപ്രകാരം നി
ശ്ചയിച്ചതു്. ഈ നിശ്ചയത്തിന്റെയും തർജ്ജമയുടെ ആ
രംഭത്തിന്റെയും മദ്ധ്യേ ഉള്ള ഒന്നര ദിവസമാണു് ഞാൻ
കണ്ടതിക്കുട്ടൻതമ്പുരാന്റെ മുഖത്തു് ഇരംപ്രഥമമായി ഒരു

ഭാരവാഹിയുടെ ഭാവം കണ്ടത്. അതിന്റെ ശേഷം അ
തൊട്ടു കണ്ടിട്ടില്ല. ആ മുഖത്തു സ്ഥായിയായിക്കടിക്കാ
ണ്ടിരുന്ന ആ പ്രസന്നത തല്ലാലം വിട്ടുപോയി. കളിയി
ല്ല, ചിരിയില്ല, പുസുകം വേണ്ട, ചതുരംഗംകൂടി വേണ്ട, വി
ചാരതന്നെ;—വിചാരംതന്നെ. ഒന്നരദിവസത്തിൽ ഒരുദി
വസം കഴിഞ്ഞു. ഒരു രാത്രി മന്ത്രമേ ഉള്ള എന്നു ദിക്കായി.
ആ രാത്രി അത്താഴവും കഴിഞ്ഞു് ഞാനെന്റെ ശയനഗൃഹ
ത്തിന്റെ ഉമ്മാത്തങ്ങിനെ നടക്കുകയാണ്. അപ്പോൾ ഹി
ന്നിയിൽനിന്നു നിശ്ശബ്ദമായി ഒരാൾ വന്നു് എന്റെ കഴുത്തിൽ
പിടിച്ചു. നോക്കിയപ്പോൾ ആ കണ്ണാഴ്ചയ്ക്കുമേൽ കി
ഞ്ചിത്തട്ടൻതമ്പുരാനാണ്. “എന്നാണ് കോവിലു്?”* എ
ന്നു ഞാൻ ചോദിച്ചു. അതിന്നുത്തരമായി, “സമുദ്രം ചു
ടിക്കടക്കുവാനാച്ചു് മഹേന്ദ്രപർവ്വതത്തിന്റെ മുകളിൽ ക
യറിപ്പിന്നു് ആ അപാരമായ സമുദ്രമാണു് നോക്കിക്കണ്ട
സമയം ഹന്തമാനുണ്ടായ വിചാരമെന്നായിരിക്കുമെന്നാ
നുഹിച്ചുപറയുവാൻ സാധിക്കുമോ കണ്ടെത്തുന്?” എന്നു
അന്വേഷിച്ചു. “ഇല്ല” എന്നു ഞാൻ പ
റഞ്ഞു. “എന്നാൽ ആ ഹന്തമാന്റെ നിലയാണെന്റെ
ഇപ്പോഴത്തെ നില. നോക്കിയാൽ അററം കാണുന്നില്ല”
എന്നുമാത്രം പറഞ്ഞു. പിന്നേയും ഒരു നാലഞ്ചു മിനട്ടത്തേ
ക്കു എന്റെ ഒപ്പം നടന്നു. ഒടുവിൽ കിടക്കുവാൻ പോക

* നെടിച്ചിരുപ്പുസ്വപ്നപത്രത്തിലെ തമ്പുരാക്കന്മാർ
കെട്ടുണ്ടല്ലർ തമ്പുരാക്കന്മാരെ ‘കോവിലു്’ എന്നാണ് വി
ളിച്ചു വരുമാറുള്ളത്. പ്രസാധകൻ.

യും ചെയ്തു. പൂർവ്വദിവസം രാവിലെ നേരത്തേതന്നെ
 എഴുന്നീറ്റു കിടപ്പും തേവാരമല്ലാം കഴിച്ചു വേട്ടയ്ക്കു
 തുടങ്ങിയെന്നു തൊഴുത് ഒരു 'പന്തിരായിരം' കഴിക്കു
 മെന്നു പ്രാർത്ഥിച്ചു നേരേ വന്നു ഭാരതപുസ്തകമെടുത്തു തർ
 ജ്ജമതുടങ്ങി. ദിവസേന അമ്പതീതശ്ലോകം തർജ്ജമ
 ചെയ്യുക, അതിന്നു രാവിലെ മമ്പതുമണിവരെയുള്ള ഒരു
 യാത്രം ചിലവഴിക്കുകയും ചെയ്തു എന്നുള്ള നിശ്ചയത്തിനേ
 ലാണാദ്യം തുടങ്ങിയത്. പിന്നെപ്പിന്നെ ഈ നിശ്ചയ
 ത്തിൽനിന്നു കടന്നുതുടങ്ങി. സമയത്തിന്നു ഭേദമൊന്നും
 ചെയ്തില്ലെങ്കിലും ആ സമയത്തിനിടയ്ക്കു ചെയ്യുന്ന പ്രവൃ
 ത്തിക്കു ചളരെ ഭേദം വന്നുതുടങ്ങി. ഒട്ടചായപ്പോഴ്ക്കും ഒരു
 താമസിന്നുള്ളിൽ നാലുപ്രശ്നോക്തമായി തർജ്ജമ. ആ
 പ്രകാരത്തിൽ മൂലം വായിക്കുക, ആലോചിക്കുക, തർജ്ജ
 മചെയ്യുക ഇതു മൂന്നും വെച്ചുപോ ഉണ്ടായിരുന്നു. ഒട്ടചാ
 യ്പ്പോഴ്ക്കും കണ്ണുകൊണ്ടു മൂലം നോക്കുക, മനസ്സുകൊണ്ടു
 ആലോചിക്കുക, നാവുകൊണ്ടു തർജ്ജമ ചെയ്യുക ഇതെല്ലാം ഏ
 കകാലത്തെന്നുള്ള ദിക്കായി. ഇങ്ങിനെ അദ്ദേഹം കണ്ണും
 മനസ്സും നാവുപോലെയെന്ന് കൊണ്ടുനടത്തുവോൾ എഴു
 തിപ്പുകക്കുന്ന് ഗുണമെന്നും കൈ അതൊന്നിമുറയോടൊക്കെയു
 ഒരു പോരായ്മയുണ്ടായിരുന്നുള്ളു. അതില്ലെങ്കിൽ ആ സമ
 യത്തിൽത്തന്നെ ഇരട്ടി പണി നടക്കുമായിരുന്നു. നിത്യത്തേ
 വാരംപോലെയോണ് കണ്ണിടപ്പെട്ടുതന്നുവോൾ ഭാരതം തർ
 ജ്ജമ കരുതിവന്നിരുന്നതു്. എന്നാൽ ഇടയ്ക്കിടയ്ക്കു ധാരാളം
 'പുറകു' മെന്ന് ഒരു ശാഠ്യമുണ്ടായിരുന്നു. മഹാ
 നായ തുടങ്ങിയവർക്കു തന്നെ ഭാരതം മുതലായതെഴുതു

ന്ന കാലത്തു മെച്ചം മുതിർന്ന മലിരാമതമാസാദിച്ചു തുടങ്ങിയു എന്നല്ലേ കേട്ടിരിക്കുന്നത്? ആയവസ്ഥക്കു കിഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാനു് “എലാമുതിൻറു്” സഹായം ചേർത്തിവന്നുവെന്ന സംഗതിയിൽ അതുതപ്പെടുത്താനെന്നുമില്ലല്ലോ. ഇങ്ങിനെ 874-ദിപസംകരണദ്രോഹം മഹാഭാരതം തർജ്ജമ സപക്ഷം (874) അവസാനിപ്പിച്ചു.

മഹാഭാരതം തർജ്ജമയാകുന്നു കിഞ്ഞിക്കുട്ടൻ തമ്പുരാനു് ജനസാഹചര്യമെന്നാണു് പറയേണ്ടതു്. അദ്ദേഹം അങ്ങിനെയാണവസാനത്തിൽ തീർച്ചയാക്കിയതും. മുമ്പുണ്ടാക്കിയ കവിതകളെല്ലാം ഈ മഹാഫലത്തിന്നുചേർത്തിയുള്ള പരിശീലനമെന്നേ കരുതിക്കൂട്ടു. അതിന്നുശേഷം അങ്ങിനെ പറയത്തക്ക വലിയ കൃതികളൊന്നും അദ്ദേഹം ഉണ്ടാക്കിയിട്ടില്ല. ഭാഗവതം തർജ്ജമ ചെയ്തു ചെന്നെന്നു ശ്രമിച്ചുനോക്കി. എന്നാലതു മുഴുവിയുണ്ടായില്ല. കേരളചരിത്രമെന്നൊരു മഹാകാവ്യം വിസ്മരിച്ചുണ്ടാക്കണമെന്നു വിചാരിച്ചു അതിന്നുള്ള പ്ലാനെല്ലാമുണ്ടാക്കുകയും പണി തുടങ്ങുകയും ചെയ്തു. എന്നാലതും തുടങ്ങി, അങ്ങിനെല്ലൊന്നുഴുകയല്ലാതെ മുഴുവിയുണ്ടായില്ല. ചരിത്രഭരണ അദ്ദേഹത്തിന്നു സ്വതേതന്നെ ഉണ്ടായിരുന്നു. ഭാരതചരിശീലനംകൊണ്ടും രാഷ്ട്രീയരണ്ടിനീപത്രാധിപത്യംകൊണ്ടും അതു കിറേക്കൂടി വർദ്ധിക്കുകയും ചെയ്തു. ഈ ചരിത്രഭരണ കാരണമായി അനേകം ഇതിഹാസങ്ങളും ഐതിഹ്യങ്ങളും തന്നെ സ്മൃതിപേടികയിൽ അദ്ദേഹം ശേഖരിച്ചുവെച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. അതെല്ലാംകൂടി ഒരു കേരളചരിത്രത്തിന്നു ധാരാളം വകയുമുണ്ടായിരുന്നു. പക്ഷേ അങ്ങിനെയൊരു

പുതിയ കൃതവർദ്ധിപ്പിക്കുകയും കൂടെ വലിയൊരു സ്ഥാനം കൊടുക്കുകയും കഴികയില്ലെന്നുണ്ടെന്നിട്ടു തോന്നുന്നത്. “ഗർവ്വശമന”മെന്നത് ഒരു മുഹമ്മദീയകഥയാണ്. ഒരു വരുടെ ഇടയിൽ പ്രസിദ്ധനായ ആലിസെക്കാരും എന്ന് ക്ഷൗരക്കൻറ ഗർവ്വം ശമിപ്പിച്ചു കഥയാണിത്. ഇതൊരു ഹിന്ദു കഥയാക്കി രൂപാന്തരം വരുത്തിയതു ചിതറന്നെ. ഒരു നാട്ടിൽനിന്നു മറ്റൊരു നാട്ടിലേക്ക് ഈവക കഥകൾ സഞ്ചരിക്കുന്ന സമ്പ്രദായം ഭാഷാചരിത്രങ്ങളുമായി പരിചയമുള്ളവർക്കൊക്കെ അറിയപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതാണല്ലോ. നമ്മുടെ പത്തൊമ്പതാം നൂറ്റാണ്ടിനെ സഞ്ചരിച്ചപ്പോൾ ഈജിപ്ത്, ഗ്രീസ് മുതലായ വിദേശത്തു ചെന്ന് ഈസപ്പിന്റെ നീതികഥകളായതാണെന്നൊരു വിശ്വാസം പാശ്ചാത്യന്മാരുടെ ഇടയിൽതന്നെ നടപ്പുണ്ട്.

സന്താനശോചാലവും, കവിഭാരതംപോലെതന്നെ, ഉപദ്രവത്തിൽ ഉണ്ടാക്കിയിട്ടുള്ളൊരു നാടകമാകുന്നു. എന്തല്ല, ഇതു കവിതാഭംഗം പരീക്ഷിക്കാനെഴുതിയതുമാണല്ലോ. കവിത കണ്ടാൽ ഈ സംഗതി സ്പഷ്ടമാകുമെന്നു ചിലർ ഒന്നുള്ളതു ഭിത്തിയാക്കുവാനുണ്ടെന്നു കരുതപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടാണു്. ഇതൊരു പ്രാസപക്ഷപാതിയുടെ എഴുത്താണെന്നതിന്നു സംശയമില്ല. പ്രാസഭ്രാന്തിനേപ്പറ്റി വല്ലതും ആരെങ്കിലും ആക്ഷേപിച്ചാൽ അതിന്നു്,

“അർത്ഥത്തിനേതു ഭോഷമ-

നർത്ഥം പ്രാസത്തിനാലേ വരുമെന്നോ?

പ്രശ്നമുചിതമല്ലേ?”

എന്നുകൊണ്ടാണുദ്ദേശം മറുപടിപറകു പതിവ്. വല്ലാത്ത വലുപ്പം കൂടാതെ അദ്ദേഹത്തിന് അങ്ങിനെയൊന്നും പറയാം. എന്നാൽ സ്വാധാരണനാക്കി പ്രാസഭ്രമംകൊണ്ടു കുറെ അപകടം നേരിടാറുണ്ടെന്നുള്ളതു തീർച്ചയാകുന്നു. നന്നെ ദുർല്ലഭമായിച്ചിലപ്പോൾ കിട്ടിക്കിട്ടു തമ്പരാനെന്ന ഇതുനിമിത്തം അല്പം പ്രമാണം പറിപ്പോകുമായില്ലയോ എന്നു സംശയമുണ്ടു്. സന്താനഗോപാലത്തിൽ വൈകുണ്ഠം മുർത്തിക്കുന്നകൂട്ടത്തിൽ

“സപർഗ്ഗം ഭൂതരൂപം ച
വർഗ്ഗം നവകുന്നേരീ പുരി വരമ്പോൾ;
ഭർഗ്ഗസ്ഥമെന്നതിനിഹ
മാർഗ്ഗങ്ങളിലല്ല നാട്ടിലേയില്ല”.

എന്നൊരു ശ്ലോകമുണ്ടു്. ഇതിന്റെ പൂർവ്വാർദ്ധം വൈകുണ്ഠത്തിന്റെ അവസ്ഥക്കുള്ള ഗൗരവത്തോടുകൂടിയതുതന്നെ. ഉത്തരാർദ്ധമായപ്പോഴേക്കും വാല്യുരിപ്പോയില്ലയോ എന്നാണെന്നിരിക്കു ശങ്ക. ഈ ബാഹിശതപത്തിന്റെ കാരണം കവിയുടെ ദ്വിതീയാക്ഷരപ്രാസഭ്രമംതന്നെ ആണെന്നാണ് തോന്നുന്നത്. ചേരയും ദോഷം ചിലപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിനു് ഈ ഭ്രമത്താൽ പറിപ്പോയിട്ടില്ലെന്നില്ല. ഉള്ളൂർ പരമേശ്വരയ്യയ്ക്കു് എഴുതിയിരുന്ന രൈഴ്ത്തിൽ,

“ചച്ചമലതാളങ്ങൾ ച
മച്ചതു വേണല്ല, നല്ല നിലയിൽ ചതു;

പ്രൊ. കുഴിയെടുത്തുനാൻ തോഴർ ക.

എന്നൊരു ശ്ലോകം കാണുന്നുണ്ട്. ഇതിലെ ഒന്നും മൂന്നും പാദങ്ങളുടെ അർത്ഥം നല്ല ശരിയായില്ലെന്നാണ് തോന്നുന്നത്. ഒരുമാതിരി വൃത്തഭംഗംതന്നെയായിരിക്കുമായിരിക്കാം. ഇതിനും മേൽപ്പറഞ്ഞവിധത്തിലുള്ളൊരു പ്രമേദമുണ്ടെന്നാണ് കാരണമെന്നു തോന്നുന്നു. “ഭിതീ യാജ്ഞാൻ പ്രാസം ചേർത്തു കൈരളീമഹിളതൻ മംഗല്യമാണോർക്കണം” എന്നു കവികൾ ഇങ്ങനെയൊരു കേരളവർമ്മ വലിയകോയിത്തമ്പുരാന്റെ വിധിയുണ്ടെങ്കിലും, മംഗല്യത്തിന്റെ പേര് പറഞ്ഞു കൈരളിയെ ‘ദർവൃത്ത’യാക്കിത്തീർത്താൽ പറിപ്പല്ലോ. “പ്രായേണ വൃത്തഹീനഃ” എന്നുള്ള പേരേതന്നെ ഭാഷാകവികൾക്കും, ആചാരികൾക്കും ഭാഷാകവിതകളുള്ളൊരു പദമാകുന്നുവെന്നുംകൂടി ഈ അർത്ഥത്തിൽ ഉണ്ടാകുന്നുണ്ട്. ഞാനിപ്പറഞ്ഞതിൽനിന്ന് ഒരു കാര്യം ആരും ധരിക്കാതിരിക്കണം. അർത്ഥലബ്ധനാരായ ചില പക്ഷപരിഷ്കാരികൾ, സമുദായപരിഷ്കാരകാരുത്തിലെന്നപോലെ, സാഹിത്യത്തിലും കൈരളീമഹിളയ്ക്കു മംഗല്യധാരണമെന്ന ആചാരമില്ലെന്നു ശരിക്കുമ്പോലെയാണ് ഞങ്ങൾ നിരീക്ഷിച്ചിരുന്നതായിട്ട് പറയുന്നതെന്ന് ആരും തെറ്റിദ്ധരിക്കരുത്.

* പാദാന്തളിടകീ യതിഭംഗത്തെത്തന്നേയാണ് ഇവിടെ വൃത്തഭംഗമായി പറയുന്നത്. “ന വൃത്തഭംഗോഽപി പൃഥക് യതിഭംഗോഽനാസ്മി. വൃത്തഃസ്യ യത്യാത്മകതവാൽ” എന്നീചാമനസൂത്രമാണിതിനു പ്രമാണം.

ജൂതർത്ഥം. പ്രാസനിഷ്ഠകാണു വൃത്തം, അർത്ഥാ മുതലായതി
ന്നു കേടുതട്ടാതിരിപ്പാൻ സൂക്ഷിക്കണമെന്നു എനിക്കു സി
ദ്ധാന്തമുള്ളു. ദ്വിതീയാക്ഷരപ്രാസത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ
നമ്മുടെ അനേചഷണം മതിയായിട്ടില്ലെന്നാണെന്റെ പ
ക്ഷം. ഭാഷാകവിതയിൽ ഇങ്ങിനെയൊരു ചിട്ട വരുവാൻ
മതിയായ വല്ല കാരണവുമുണ്ടായിരിക്കണം. ആദികവികൾ
ഉപയോഗിച്ചിരുന്ന വൃത്തങ്ങളിൽ രണ്ടാംവർണ്ണത്തിന്റെ
സ്ഥാനം ഒരു മർമ്മമായിരുന്നിരിക്കണം. അതുകൊണ്ടായിരി
ക്കയും വേണം മർമ്മജ്ഞന്മാരായ അവർ പ്രാസം അവിടെ
കൊണ്ടു പ്രയോഗിച്ചത്. ഇപ്പോഴാകട്ടേ അതെല്ലാം മറന്നു
ഗതാനുഗതികതപമാണെന്നാണെന്നിരിക്കു തോന്നുന്നത്. ഇ
പ്പോൾ സംധാരണ നടപ്പുള്ള വൃത്തങ്ങളിൽ രണ്ടാംവർണ്ണ
ത്തിനങ്ങിനെയൊരു പ്രാധാന്യം ഉണ്ടോ എന്നു സംശയമാ
ണ്. മൊൾ ദ്വിതീയാക്ഷരപ്രാസത്തിനു പകരം,

ധനാശയെന്നല്ല ദമാശയെന്നും
മമാശയത്തിൽ കുടികൊണ്ടിടായ്യാൻ
വൃഷ്ടശയനപ്രിയതന്റെ പാദം
കുശേശയം ഞാനിത കൈതൊഴുന്നേൻ.

എന്ന മട്ടിൽ തൃതീയാക്ഷരപ്രാസത്തോടു കൂടിയാണ് ക
വിതയുണ്ടാക്കുന്നതെങ്കിൽ വലിയ പോരായ്മയായി എന്നു
വാസ്തവത്തിൽ തോന്നുന്നുണ്ടോ? പാദത്തിന്റെ ആദിയോ,
അന്തമോ, യതിസ്ഥാനങ്ങളോ ഏതെങ്കിൽ മറന്നുള്ള ഭാഗ
ങ്ങളേക്കാൾ പ്രാധാന്യമേറിയവയാണെന്നു സമ്മതിക്കാം.
അല്ലാതെ ദ്വിതീയാക്ഷരത്തിന്റെ പ്രാധാന്യം മനസ്സിലാ

വ്യനില്യ.

കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാന്റെ കവിചത്തേപ്പറ്റി പറയുന്ന കൂട്ടത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗദ്യമെഴുത്തിനെപ്പറ്റിയും കുറച്ചൊന്നു പറയാതെ കഴികയില്ല. പദ്യരചനയ്ക്കുള്ള വാസ്തവപോലെതന്നെ ഗദ്യലേഖനത്തിനും അദ്ദേഹത്തിന് സ്വതസ്വേതന്നെ നല്ല വാസനയുണ്ടായിരുന്നു. ആദ്യകാലങ്ങളിലത്രെ ശോഭിച്ചിരുന്നില്ലെങ്കിലും കാലക്രമംകൊണ്ട് അതിനും ധാരാളം പുറത്തു ചാടേണ്ടിവന്നു. ഒരുത്ത മൗഢികയായിരുന്ന 'മൗഢികരഞ്ജനി' പുറപ്പെട്ട മുതൽക്കു നമ്മുടെ കവിയായിരുന്നു അതിന്റെ പത്രാധിപർ. കൊച്ചി അപ്പൻതമ്പുരാനു സമ്മതനായിട്ടുള്ള ഒരു പത്രാധിപന്റെ സ്ഥാനം വഹിക്കുന്ന കാലം അത്ര എടുപ്പത്തിലുള്ളതല്ല. എന്നാൽ കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാൻ ആ പത്രികയുടെ ആയുഷ്കാലം മുഴുവൻ അപ്പൻതമ്പുരാനു സമ്മതനായിട്ടുള്ള ഒരു പത്രാധിപനായിത്തന്നെ അതു നടത്തിയെന്നു മാത്രമല്ല, ആ തമ്പുരാന്റെ പ്രീതിപരമാർത്ഥങ്ങൾ സ്വന്തമാക്കിയും ചെയ്തു. കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാന്റെ ബുദ്ധിയുടെ നവീനതയേപ്പറ്റി വളരെ സൂരിച്ചുകൊണ്ട് അപ്പൻതമ്പുരാൻ എന്നോടു പ്രത്യേകം പാകതന്നെ ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട്. ഈ മഹാകവിയുടെ അനിതരസാമാന്യമായ ഗ്രന്ഥപരിചയവും ചരിത്രജ്ഞാനവും ഈ പത്രാധിപത്യത്തിന്നു വളരെ ഉപകാരമായിത്തീർന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുഖ്യമായ ഗദ്യകൃതികളെല്ലാം ഈ മാസികയിലും മറ്റും എഴുതി പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുവാനുള്ളതാകുന്നു. അതുകൂടെ വിഷയബാഹുല്യം നോക്കിയാൽതന്നെ അദ്ദേ

ധത്തിന്റെ ബുദ്ധിവിസ്ഫുരം അറിയാം. ഭാരതം കർമ്മ മയ്ക്കുശേഷം അതുനിമിത്തമായുണ്ടായ വിജ്ഞാനപ്പെരുവി മയംകൂടി ചേർന്നപ്പോഴേക്കും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗദ്യഭ്രമം ഒന്നുകൂടി വർദ്ധിക്കുന്നുണ്ടായത്. പദ്യത്തേക്കാൾ ഗദ്യത്തിലായിരിക്കുന്നു തന്റെ അഭിരുചിയെന്നെന്നോടദ്ദേഹം പറഞ്ഞിട്ടുതന്നെ ഉണ്ട്. പദ്യരൂപമായി ഒരു കേരളചരിത്രമഴുതുവാൻ തുടങ്ങിയിരുന്നുവെന്നു മുന്പാരിക്കൽ പറഞ്ഞുവല്ലോ. അതുപോലെതന്നെ ഗദ്യമായി ചില ചരിത്രനോവലുകളുമഴുതുവാനുള്ള ഒരുക്കങ്ങളെല്ലാം അദ്ദേഹം ചെയ്യുവെച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. അതിൽ ചിലതിന്റെ പേരും കൂടി നിശ്ചയിച്ചുകഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. പക്ഷേ എന്തു ചെയ്യും? ആ മോഹങ്ങളൊന്നും സാധിപ്പാനുള്ള ആയുസ്സുദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായില്ല. ഒരു സ്ത്രീയ്ക്ക് ഉണ്ടായാണുള്ള ഭാഗ്യം കേരളത്തിനുമുണ്ടായില്ല. കഷ്ടം! അല്ലെങ്കിൽ, എന്തിനിങ്ങിനെ വ്യസനിക്കുന്നു? ഒരു വ്യാസനുണ്ടാവാൻ ഉള്ള ഭാഗ്യം കേരളത്തിനുമുണ്ടായല്ലോ! അതു വിചാരിച്ചു സന്തോഷിക്കുകതന്നെ.

ഇങ്ങിനെ ചിലതാണെന്നിരിക്കെ കൊടുങ്ങല്ലൂർ കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാനെപ്പറ്റി പറയാനുള്ളത്. ഇതിനുമുമ്പു പലരും ഇതേവിഷയത്തെപ്പറ്റി അനേകം സംഗതികൾ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടായിരിക്കും. അതിന്റെ കൂട്ടത്തിൽ ഏന്റെ ഈ ശ്രമവും പൊതുജനങ്ങൾക്കു സഹികയ്ക്കുമായി വരട്ടെ. പണ്ടു ശ്രീകൃഷ്ണഗോപാൻ ബഹുലാശപെന്ന രാജാവിന്റെയും ശ്രീതദേവനെന്ന ബ്രഹ്മണന്റെയും ഭവനങ്ങളിൽ ചെന്നു ചെന്നും,

“പാലാജ്യഭോജ്യദികമേകഗേഹേ

മൃഖാംബുപത്രാദികമന്യഗേഹേ”

കിട്ടിയതു വാങ്ങി അനുഭവിച്ചു രണ്ടാളുടേയും നേരെ നോക്കി പ്രസാദിച്ചുവെന്നുമാണല്ലോ കഥ പറഞ്ഞുകേട്ടിട്ടുള്ളത. അതുപോലെ ഇക്കാര്യത്തിൽ വായനക്കാർ ശ്രീകൃഷ്ണഭഗവാന്റെ അനുകരിക്കട്ടെ.

കോട്ട ജിൽ	കെ. സി. വിമരായൻ രാജാ.
15-8-27	ബി. ഏ., എൽ. ടി.
	കോട്ടക്കൽ ഹൈസ്കൂൾ
	ഹെഡ്മാസ്റ്റർ.

മഹാകവി

കൊടുങ്ങല്ലൂർ കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലെ

കൃതികൾ

പുസ്തകം III

ശ്രീ സൂതി

(ഭാഷ)

മൊട്ടിട്ട പച്ചിലമമത്തിലണഞ്ഞ വണ്ടി-
നട്ടിൽക്കരുങ്കളിർമുളച്ച മുക്കുമെയിൽ
തട്ടിച്ച ഭൂതിമയമംഗളദേവതാക്കിട്ട
ത്തട്ടിപ്പെനിങ്കു പുരുമംഗളമേകിടട്ടേ.

1

എന്താങ്ങലേകുക ധനം, മുരജിന്ദുവത്തു
ചെന്താരിൽ വണ്ടണികണക്ക സരാഗലത്തു
ചിന്തുന്ന പോക്കുവരവങ്ങിനെ വീണ്ടുമേൽക്കും
സിന്ധുക്കിടാവിനുടെ മുഗ്ദ്ധകടാക്കുമാല.

2

* ഇതു ശ്രീശങ്കരാചാര്യരുടെ സുപ്രസിദ്ധകൃതിയായ
'ശ്രീസൂതി'യുടെ തർജ്ജമയാണ്. കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാൻ
തിരുമനസ്സിലെ ഒട്ടുവിലത്തെ ഭാഷാന്തരം ഇതാണത്രേ.

പ്രസാധകൻ.

എന്നും നമുക്കുപ്രകൃതി, കുറഞ്ഞുടഞ്ഞു
ചെന്നും മുകുന്ദനിലഴിഞ്ഞു മിഴിഞ്ഞുനിന്നും
കുന്ദർപ്പിതന്ത്രരസമാർന്നൊരനന്തശാസ്ത്രം
തന്നംഗനജ്ഞയ കൺകട തൊട്ടു നോട്ടം.

കല്യാണമിങ്ങരുളണം, ഭഗവാനുപേക്ഷം
കല്യാണകാമമരുളും മലർമതതജൻ
കല്യാണകൈസ്സുഭമയും ഹരിമാരിൽ നീല
കല്യാണമാലനിലാകാലിന ദൃഷ്ടിമാല.

കാരിന്റെ കാന്തികവരം മധുരർദ്ദനന്റെ
മാരിൽത്തടിച്ചു പിളർന്ന ലോകമാതാ
നേരിട്ടു ഭഗ്ഗവി വിട്ടു നെടിയോരു നേത്രം
പുരിയുമാർന്നുകെന്തില്ല ചെറുത്തു ഭദ്രം.

ആണതമുള്ള ശുദ്ധോൻ മധുമാധിമേൽ, മുൻ
കാണത്തിന്നംഗജന കൈമുതലിന്റെ നോട്ടം,
വേണം പതിച്ചിട്ടുചെന്നിലു, മാഴിമായിൻ
നാണം കുഞ്ഞി വിളയാടിന പാതിനോട്ടം.

ഇന്ദ്രാദിസർപ്പപദധാടി കൊതിപ്പതായും,
മിത്രാനജനമതിനരിചളർപ്പതായും,
ഇന്ദീചരപ്രതിമമിന്ദീര വിട്ടമക്ക
ഈണീഷൽമന്ത്രമുടനോട്ടിടനിൽക്കുകുന്നിൽ.

ഉൾത്താരിലോർത്തതുപെടാത്തവരും, സുരമാ
കൊത്താപ്പദത്തിലണയത്തമമാംവിധത്തിൽ

പൊയ്ത്താക്കിൽമാതു വിടുമഞ്ജുരമാടൊത്ത തൃക്ക-
ണ്ണൊത്താശചെയ്തിവനൊരുത്തമപ്പയ്ക്കിയെത്താൻ. 8

പേരാണ്ടേഴുന്ന കുരുണക്കുളർകാരൊടൊപ്പം
നാരായണപ്രിയ കൊടുത്ത കടാക്ഷമേലും,
പോരാഞ്ഞുഴന്നോരിവനാം ചെറുപക്ഷിയേൽക്കുൻ
ധാരാളമായ ധനമാമഴ പെയ്യിട്ടേ. 9

ലോകത്തിൽ വാക്കടയതെ, നലർമാതിരിതന്നെ,
ശാകാരേഴാറിയിതെ, നമയെന്നിവണ്ണം
ആകെച്ചമച്ചിതു രേിച്ചു മുച്ചു സിരി-
യേകും ത്രിലോകമുരുവല്ലയേതെഴുന്നേൻ. 10

കൂപ്പാം ശ്രുതിക്കും, തൂകേർമ്മഫലപ്രദം,
കൂപ്പാം രതിക്കും, രമണീയഗുണാശ്രയം,
ശക്തിക്കും കൂപ്പു ശതപത്രനിവാസിനിൽ,
പുഴുക്കും കൂപ്പു പുരുഷോത്തമകാമിനിൽ. 11

തൊഴുന്നു പൊന്താമരനേർമുഖിക്കും,
തൊഴുന്നു പാലാഴിമകൾക്കു വീണ്ടും,
തൊഴുന്നു സോമംമുതസോദരിക്കും,
തൊഴുന്നു ദാമോദരവല്ലഭക്കും. 12

തൊഴുന്നു ദേവിജ്ഞിത ഭാർഗ്ഗവിക്കും,
തൊഴുന്നു വിഷ്ണുരസി വാഴ്വവർക്കും,
തൊഴുന്നു ലക്ഷ്മിയുലമാണവർക്കും,
തൊഴുന്നു നാരായണവല്ലഭക്കും. 13

34

16



പ്രസാധകൻ.

* കവിഭാരതം

— 0 —

അന്യഗ്രാസോപമോടും പടനടുവിലടു-
 കുന്ന ഒരേതൃഗുരേയം
 കുത്തിക്കീറിപ്പിളർന്നിട്ടുടനെ ചുടുകട്ട-
 യോര കോരിക്കുടിച്ചും,
 മുത്തോടോരം ചിരിച്ചും, മുഹൂരപ മദമോ-
 ടട്ടൊന്നും പൊഴിച്ചും,
 നൃത്തംവെച്ചും കളിച്ചീടിന കൊടിയ കൊട്ട-
 കാളിയെക്കൈക്കൊഴുന്നേൻ.

തളിക്കേറിപ്പിടിച്ചിട്ടെത്രകവിവരരെ-
 തട്ടിയോടിച്ചു പിന്നെ-
 തുളിച്ചാടിക്കളിക്കും കവിപുഗുഹതന്നെ-
 ഭാരതപ്പോരുതന്നിൽ
 ഉള്ളിൽ തോന്നുന്നവണ്ണം കവിവരനുവര-
 പ്രൗഢരേശ്ശുകുതിനോക്കി-
 കൊള്ളിച്ചുതന്നു കുഞ്ഞക്കുതിപനവനവൻ-
 താരതമ്യംതിരമ്യം.

2

* ഇതു കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാന്റെ ആദ്യകാലകൃതി കളിലൊന്നാണ്. പ്രസാധകൻ.

പാണ്ഡവഖണ്ഡം

കൊടുങ്ങല്ലൂർ കൊച്ചുണ്ണിത്തമ്പുരാൻ
 സ്വപ്നം ഭാഷിക്കൊണ്ടാ സുരചിരതമരം
 സംസ്കൃതംകൊണ്ടുമൊപ്പം
 മെച്ചംനേടുംപ്രകാരം വെളുവിലകവിതാ-
 സൂക്തി വർഷിക്കുമുലം
 ഇച്ചെന്നോരക്കവിപ്രശ്ശരിൽ മികവുടയോൻ
 കോടിലിഗോധിനാഥൻ
 കൊച്ചുണ്ണിക്കോണിപാലൻ കൊടിയ കവിവരൻ
 ദിവ്യനാം സവ്യസാചി.

വെണ്മണി അച്ഛൻ നമ്പൂതിരിപ്പാട്.
 ഉൽച്ചിന്നം വേഗമേറം നിജകചനബല-
 ഞ്ജലല്ലൊമൊതുക്കി
 സ്വപ്നം മുകനായ് വാണവിലകവിവര-
 പോര കണ്ടിങ്ങലൈന്ത്യ
 കൊച്ചുണ്ണിക്കോണിപാലപ്രചരന കൊടിയായ്
 വെണ്മണിശ്രീകലർന്നോ-
 മച്ഛൻനമ്പൂരി ഭൂപ്രഥിതസിതയശോ-
 മോഹനശ്രീമാന്മാൻ.

കുറുകോണം കൃഷ്ണശാസ്ത്രികൾ.

ഏതും വൈഷമ്യമില്ലാതിടയിടയിലേം
 തൽപ്രമാദാപനോദം-
 ചെയ്തുകൊണ്ടിങ്ങലൈന്ത്യ നിഖിലനിഗമനം-
 വൈകുണ്ഠജനനായി

ജാതപ്രേമം തെളിഞ്ഞിരിക്കിതിപതിസവിധേ
 വാണേഴും കുടകോണോൽ
 ഭൂതഗ്രീകൃഷ്ണശാസ്ത്രിപ്രവരനിഹ യഥാർ
 ത്ഥാഭിധൻ അധു കൃഷ്ണൻ.

കേരളവർമ്മ വലിയ കോയിത്തമ്പുരൻ.
 ആയം കണ്ടാത്തുടക്കം കവിവരകരിസം-
 ഘണ്ടം തട്ടിത്തകർപ്പം-
 നായിക്കൊണ്ടെത്തിയന്നാൽ പെരുതു വിരളതു-
 തെന്തൊട്ടെത്തിട്ടൊമട്ടും
 കായ്കേൾക്കും ജനിക്കാത്തൊരു കവിമണി വ-
 ണീശപരീപ്രാണനാഥൻ
 കോയിപ്പണ്ടാല പാത്താൽ കവികരുപുതന-
 ഭീമനാം ഭീമനത്രേ.

തിരുവനന്തപുരം ഗണപതിശാസ്ത്രികൾ.
 കൊണ്ടാട്ടം നവകാവ്യനിർമ്മിതമൊ-
 ദിച്ഛാശ്വസമ്പത്തുമായ്-
 കണ്ടീടുന്നവർകൾക്കു കൊതുകുടൻ
 ചിത്തേ വളർത്തുന്നവൻ
 രണ്ടാമജ്ജനനാണു ചോരിലിപനെ-
 ന്നുള്ളൊരു നല്ലൊരു പേർ-
 കൊണ്ടീടുന്നഭിമന്യുചാം ഗണപതി-
 ശ്രീശാസ്ത്രി കീർത്തുജപലൻ

പി. സി. മാനവിക മെട്ടൻകമ്പുരൻ.

ശങ്കരപീനമടുത്ത ശക്തി കൃതിയിൽ

കാണിപ്പോൾ കാവ്യകൃത്.

സംഘാതാതിരതിക്ക ഭീമനപര.

നാൽപ്രായപ്രിയൻ

മർക്കാവിൽ കവി മാനവികമനത.

യോമേട്ടനും തമ്പുരൻ

ഉകാരോൽക്കരനും ഘടോൽക്കരനും

തള്ളിച്ച തെല്ലല്ലയോ.

6

ഭാവകര നീലകണ്ഠൻ നമ്പൂതിരി (രാജാ)

സത്തേരും സരസപ്രകൃഷ്ടകവിത.

ബാണപ്രയോഗങ്ങളോ.

ടൊത്തിടുന്നവ, നാമെത്രക്കിലുമവൻ.

മുക്കുന്നമരുന്നവൻ,

നിത്യം പാർത്ഥന മേലിൽ നന്മ വരുവാൻ

പ്രാർത്ഥിച്ചിട്ടാ ശിഷ്യനും

സത്തൻ സാത്യകിയുണ്ണ സാധുമതിയും

രാജദിജൻ നിശ്ചയം.

7

കാത്തുള്ളി അച്ചതമേനോൻ.

പുഷ്പശ്രീകവിതാബലാധിപതിയായ്

ദോണന്റെ ശിഷ്യഗ്രന്ഥം.

തിഷ്ഠ പാർത്ഥനിലാർന്നു തൽപ്രിയതമാ.

സോദാജ്ഞായ് സാദരം

ശിഷ്യനാകെ ഉണ്ണ വരുത്തുവതിനായ്
 പ്രാണപ്രയത്നം പെട്ടോ
 ശുഷ്കഭൃതനാണ ശുഷ്കതമനഃ
 കാത്തുജീവുജ്ജപ്യതൻ.

8

ചെന്നാസ്സ നമ്പൂതിരിപ്പാട്, മോക്ഷി നമ്പൂതിരി
 പ്പാട്, കിരാങ്ങാട്ട് നമ്പൂതിരിപ്പാട്.
 മാനന്ത ചെന്നാസ്സനമ്പൂതിരി പെരിയ 'ഉണ്ണ
 ചേർന്ന പാഞ്ചാലഭൂപൻ,
 ധന്യശ്രീമോക്ഷിക്ഷാസ്തനധികതരം
 വേദവിത്തം വിരോടൻ,
 എന്നല്ലേ പെരുങ്കണ്ടാൽ പുകൾ പെരിയ കിരാ-
 ങ്ങാട്ടേം ദേവേന്ദ്രോ-
 രിനുള്ളക്കണ്ണുനമ്പൂതിരി തരമിയും
 ധർമ്മികൻ ധർമ്മപുത്രൻ.

9

മോക്ഷാവിൽ തമ്പൻതമ്പരൻ, എണപ്പാടം
 ധർമ്മപാമിശാസ്ത്രികൾ, ആലങ്ങാട്ട് കുഞ്ഞൻ
 തമ്പരൻ, ചുക്കിടിക്കാട്ട് നമ്പൂതിരി.
 വയമ്പൻ ശൈലാഞ്ചഡീശാസ്തമണ്ണി നകുലൻ
 നന്ദചാരിത്രനകം
 തമ്പൻതമ്പരൻ, ധർമ്മപാമിയമിഹ സഹദേ-
 ളാഖ്യനും ശാഖ്യശീലൻ;
 അമ്പാടശ്ചതമപൂർവ്വോചിപതി മരിമൻ
 നീലഭൂപൻ, കൃതിക്കായ്
 മുഖിട്ടാൻ ശുഷ്കകേതുക്കിരിപതി ദ്രവമം
 ചുക്കിടിക്കാട്ട് വിപ്രൻ.

10

പിണ്യാത്ത് അച്യുതമേനോൻ, ചമ്പത്തിൽ
 ചാത്തുക്കുട്ടി മന്നാടിയാർ, പി. കൃഷ്ണമേനോൻ,
 കുറുപ്പത്തു, ശോവിന്ദമേനോൻ, കുണ്ടൂർ
 നാരായണമേനോൻ.

പിണ്യാത്ത് ച്യുതനും, പരം ചതുരനും
 മച്ചാത്തുമന്നാടിയും,
 കൊണ്ടോട്ടെന്നൊരു കൃഷ്ണനും, സ്വതഃ കര-
 പ്തത്തുള്ള ശോവിന്ദനും,
 കുണ്ടൂരെന്നൊരു വീതിലുള്ള കവിയാം
 നാരായണൻ താനുമെ-
 ന്നങ്ങളൊക്കെകൂടിയു കേകയറുവ-
 ന്നരാകിൽ നേരാകമേ.

കിരവിലപാമല രാമശാസ്ത്രികൾ, രാമൻനമ്പിടി,
 ചെറിയ കോയിത്തമ്പുരാൻ.

ന്യായം വിലപാദിരാമദപിജതിലകനിരാ-
 വാനമാ, മുത്തമൊഴു-
 സ്സായാലേ രാമനാം നമ്പിടിയുടെ മിട്ട-
 കിന്നടക്കുള്ള നാമം,
 മാനംകൂടാതെ മരിച്ചുതളമിളയൊരാ
 വഞ്ചിരാജതീമണാളൻ
 കോയിപ്പുണ്ടാലേ കോട്ടം കുറയുമൊരു യുദ്ധ-
 മന്യവാരം മന്നവേഗ്രൻ.

ആരംഭിച്ചു കർമ്മമേനോൻ, വെളുപ്പിച്ചി
 ഗോവിന്ദമേനോൻ, പെരുമ്പിള്ളി നമ്പൂതിരി.

ഉള്ളഞ്ചേർന്ന യുയൽസുവാറുപുറം

വീടുള്ള കർമ്മമേനോൻ,

വെളുപ്പിച്ചിട്ടിയതെന്തെ വീട്ടിലമരം

ഗോവിന്ദനും കാശ്ശിനും,

തള്ളിടേണ്ടിതു സത്തനാകിയ പെരു

മ്പിള്ളിൽ ധരിത്രീസുരൻ

കുളം വിട്ടൊരു കുന്നിഭോജനപന്തം

നന്നം നിന്നെങ്കും വിധൗ 13

വല്ലത്തു കോയിപ്പള്ളി രാമമേനോൻ,

ആനാറുപേലുമേനോൻ, പോട്ടയിൽ

ഗോവിന്ദമേനോൻ, നടുവത്തു മഹൻ നമ്പൂതിരി,

കുഞ്ഞുണ്ണിത്തമ്പുരൻ.

അഞ്ചൊതുളെങ്കര രാമനും, സഖിയതാ

മാനാറൊഴും വേലുവും,

കൊച്ചും പോട്ടയിലെന്ന് വീട്ടിലെങ്കര

ഗോവിന്ദനും വൈദ്യനും,

ചാഞ്ചൊട്ടും കവിനന്ദനൻ നടുവയും,

കുഞ്ഞുണ്ണിപോലനും

പഞ്ചോലസുതരാകുമഞ്ചു റുവര

നാരാണ നേരാണിത്.

ആനന്ദം പരമേശ്വരനോൻ, കൊടുശ്ശേരി
കുഞ്ഞൻതമ്പിൻ, മൃതേടത്തു ശങ്കുണ്ണിമേനോൻ,
കീരങ്കുളങ്ങര ഉഴുത്രവാരിയർ.

ആനന്ദം പരമേശ്വരൻ നിയതമാ

ണിന്നുതെൻ, നിത്യവും
മാനം നേടുന്ന ചേകിരുന്നപ്പനും
കുത്തു കണ്ടൻകൂട്ടി,
ഉന്നം വിട്ട ശിവസ്ഥി മൂത്തയിടമാ
വീട്ടുള്ള ശങ്കുണ്ണിനും,
മറന്നം കീരങ്കുളങ്ങരവാരിയർ പരമ
പാക്കുംവിധയ പാണ്ഡ്യനും.

15

പാറമ്പുകിമി, ഇടമരത്തു നമ്പൂതിരി, കുറുപ്പത്ത
കൊച്ചുണ്ണിമേനോൻ.

ശംഖൻ താൻ പാറയാകും, സുദൃഢമിടമൻ
താൻ ശങ്കുണ്ണി കനാമം

തങ്കം വീരൻ, വിരാടാജ്ഞനിമ സഹദേവ

വ്യാഭിധൻ മാഗധേന്ദ്രൻ,

ശങ്കിച്ചിടങ്ങ തെല്ലും കുശലമതി കുറു

പ്പത്ത കൊച്ചുണ്ണിമേനോൻ

പങ്കം വിട്ടേൻ പാർത്ഥപ്പടകളിലിനിമേ

ലോക്കയും യുക്തിപാഞ്ചല.

16

മോഹം കൈനൂർവ്വണ്ണം

ഇലത്തൂർ നാമസ്വാമിശാസ്ത്രികൾ.

ധീമൻ വൃദ്ധതകൊണ്ടുമിന്നു കവിത.

ജ്ഞാതാർക്കു കൂട്ടത്തെയും സാമർത്ഥ്യം പെരുതാകകൊണ്ടുധികം

സദവൃത്തികളും പരം കേമൻ കേളി തെളിഞ്ഞിട്ടു നീ ഉണർവൻ

മുത്തേഴിലത്തുഴം രാമസ്വാമിയെന്ന് ശാസ്ത്രി കവിത.

വീരോജ്ജ്വലൻ ഭീഷണൻ.

വെണ്മണിമാറൻ നമ്പൂതിരിപ്പാട്

പാർത്തതിൽ കണ്ടു, ഭാഷാകവികളുടെയശേഷം ഉരുസ്ഥാനമായി.

പ്രാർത്ഥിപ്പും ഹേതുക്കൊണ്ടും, ബഹുവിധകവിതാ ശാസ്ത്ര സമ്പത്തുകൊണ്ടും

ഇത്രൈവലോക്തും മുഴുക്കപ്പുകഴിയ പൂർവ്വം വെണ്മണിക്കോണിപ്പേർ

പത്രൻ പൂജൻ പരാണപ്രഥിതജ്ഞനും പ്രീണനം ദ്രോണനല്ലോ

നടുവെക്കുൻ നമ്പൂതിരി

അത്യഗ്രന്ഥപുരിലും മന്ദതയുമി

പിമട്ട തുഷ്ണം മഹാ- വൃത്തികൾത്തു കൂരിച്ചു ഭംഗിയുപ

പൂന്നുമാരുന്നിങ്ങനെ

കൃത്യം

കൃതികൾ

മദ്ധ്യസ്ഥന്റെ കണക്കെ മാനുതയൊടും

മങ്ങാതെ മേവുന്നൊര-

ശുദ്ധാത്മാ നടുവളിജൻ കൃപനമം-

മുഹൂർത്താരിലോർത്താൽ ദൃഢം.

കൊടുങ്ങല്ലൂർ കുഞ്ഞിരംമവമ്മ തമ്പുരാൻ-

വിശ്വപത്തിൽ കാണുവോരിക്കവികലമഖിലം-

വെല്ലുവാൻ ജ്ഞാപിതും

വശ്യത്തിൽതന്നെയുണ്ടെങ്കിലുമലസമുദം-

സീനനായ്ക്കുണ്ടെഴുന്നേൻ

വിശ്വസ്തൻ കൃഷ്ണനേകീടിന മഹിതമതം-

യുള്ള വിചാരസമുദയം-

മുതലാമാവതാകം നവമനനവമൻ

കോടിലിംഗാധിനാഥൻ.

ഒക്കെക്കുളങ്ങര രാമവാരിയർ.

ക്രിസ്തിക്കുന്ന നമുക്കൊരാളു കിടയി-

ല്ലെന്നുള്ള തള്ളിച്ചായ്

ചേടിക്കാത്തൊരു നാട്ടുവും കവിതകൾ-

ക്കൊണ്ടുവും ശൈയ്യവും

കൂടിക്കൊണ്ടിഹ കള്ളുങ്ങരയെഴും

രാമാധായൻ വാരിയൻ

മോടിക്കൊത്തൊരു കൗരവേന്ദ്രസചിവൻ

കണ്ണൻ മഹാനിണ്ണയം.

കവിതാരത്നം

1

വയക്കര മൃഗ്ഗ്.

കേടൊക്കാനുയതം കരോമകവിതാ-

സാമന്ത്മത്തദപ-

ത്തൊടൊക്കേപടി പാഞ്ഞടുത്തു കവിത-

ക്കാരാം പരോർവീശരെ

കാടിക്കും വരുതൻ വിവേകചിലസ്-

ന്നാരായണാസ്രുജ്ഞനാം

പ്രൗഢൻ വാജ്ഞമൃഗ്ഗ്തന്നെ ഗേഭ-

ത്തൻ ഞാൻ തകഞ്ഞോതിടാം.

കരത്തപാറ ഭാരമോദൻ നമ്പൂതിരി.

ഈയ്യഴത്തിലടുത്തിടുന്ന കവിത-

ക്കാരായ പോരാളിമാർ

ചെയ്യും പദ്യശരപ്രപഞ്ചമതു ക-

ണ്ടോളം സമീകാരമോ

മെയ്യേന്തെ മതിയാക്കിടാതെ കവിതാ-

ബാണപ്രയോഗങ്ങളിൽ

കയ്യുന്നത കരത്തപാറ കൃതിയിൽ

ചൊല്ലാർന്ന ശല്യൻ ഭൂതം.

വിചാൻ മംഗ്ലിളത്തിരുമല്ലാട്.

വിരൻ വഞ്ചിക്കുമാനായകനടയ മഹൽ-

പുജയായ് മാനമോടും

സൈപരം വാഴുന്ന സത്യസ്ഥിതമതി തിരുമ-

ല്ലാട്ടു കൊല്ലാട്ടു പാർത്താൽ

എറും പദ്യങ്ങളെത്തിരുകൃതി തെരി-

ക്കുന്നതുകുന്നമൂലം

മൂലൻ ഭരിത്ര പസ്സാണതുമരിദ്രമോ-

വണ്ണമായ് നിർണ്ണയിക്കാ-

കൊടുത്തല്ലർ കിണറിക്കട്ടൻ തമ്പരൻ.

ഈനതപം പിണയാതെ രാജകുടിയേ-

ക്കൊടുത്തുകൊണ്ടിരി-

ഞ്ഞൊരൂ കവിസംഘസംഗമതു-

ങ്ങായെങ്കിൽ മായംവിനാ

മാനദിതാൽ ചൊല്ലുന്ന ചാരുകൃതവ-

മാർചെന്നൊരാ മാദവ-

സ്ഥാനത്തിന്നത്രപ്രകേണം മതമി-

ദിക്കിൽ ചിലക്കൊക്കയും.

ക്രായൂർക്കേഴവൻനമ്പ്യാർ, ചേഴ്ച്ചാമ്പു മിത്രൻനമ്പുതിരി,

മുത്തേടത്തു ഏഴുതിരി, അന്നമടിരാജപ്പുതുപാൾ,

അകവുടി നമ്പുതിരിപ്പാട്.

ക്രായൂർക്കേഴവനാണലംബുസനാമോ,

ചേഴ്ൻ ചികർണ്ണൻ, കുറ

പ്രായം ചെന്നൊരു വൃദ്ധബാലികനതാം

മുത്തേടമാം സൗഖ്യൻ,

മാതാപിപുതുവള്ള മാമനകവു-

സംഗ്രഹൻ മഹൻ മൂസ്സ താൻ

ന്യായം ചിട്ടാത കർണ്ണവന്ധ കവിതാ-

ദിയോധി ദിയോധനൻ.

രാജരാജവർമ്മ കോയിത്തമ്പുരാൻ,
കിളിക്കോട്ട കേശവപ്പണിക്കർ,
കൊട്ടാരത്തിൽ ശങ്കുണ്ണി.

ധന്യശ്രീധരരാജരാജകവി കേശവ
യിത്തമ്പുരാൻ വയസ്സനാൾ
നന്യശ്രീവൃഷസേനവീര, നിവിടെ
സ്തുകുണ്ഡലാലക്ഷണൻ
മുന്നിൽ കുർത്തിയൊട്ടും വളർന്നൊരു കിളി
ക്കോട്ടുള്ളൊരാളെശവൻ,
മുന്നിട്ടാർജ്ജുനിയോളെത്ത ഭരതൻ
ശങ്കുണ്ണിയാമുണ്ണിയോ.

11

വില്പത്തു രാഘവൻനമ്പിയാർ.
ചൊൽക്കൊള്ളുന്നൊരു വില്പവട്ടമരു.
ന്നാ രാഘവൻ ലാഘവം.
കൈക്കൊള്ളും കുചികർമ്മവാനിഹ സുഗ.
മ്നാവാം സ്വകർമ്മത്തിനാൽ.

കാക്കമ്പോളിനിയോർമ്മ പോര, കവിത.
ക്കാൽക്കുനേകം തരം.
പാക്കമ്പോൾ കുചികർമ്മവാനിഹ സുഗ.
ന്നാൻ ചൊരത്തിന്നു ഞാൻ.

12

‘വരത്തി മണിയ്ക്കമിതത്തുനോക്കി
നമുക്കുറപ്പാക്കണമെന്നു ചൊല്ലി.

11

‘തവസ്തിനാൽ സൃഷ്ടികഴിച്ചു കാട്ടി-
ത്തന്ന രത്നത്തിനൊടുമുതലോടൊന്നു
നമുക്കു മറ്റൊന്നുവിടെക്കിടക്കും
ജഗത്തി’ലെന്നാൽ ചിഹ്നത്തുതന്നാൽ.

12

‘അതുണ്ടു കായംകുളമെന്ന നൂട്ടിൽ
സുപ്രഭയപ്പുട്ടായികൾ മാത്രം
ഭരണമാണിയ്ക്കമിരിപ്പതുണ്ടെ?-
നിടയ്ക്കു കേൾപ്പൊരുവൻ പറഞ്ഞു.

13

പലകുളമുണ്ടല്ലോ രണ്ടുമാറ്റം
പിടിച്ചുനോക്കീടണമെന്നു മോഹം
മരിച്ചുപോലത്തിനെ ശ്രീലക്ഷ്മി
പ്രകാരമായിട്ടു തീച്ചയാക്കി.

14

മുറയ്ക്ക കായംകുളമെന്നവന്റെ-
യടുത്തുപോയ വേണ്ടതുപോലെ ചൊല്ലി,
വിശേഷമാണിയ്ക്കവുമോ വരത്തി-
വരണമിന്നൊളയയയ്ക്കയായി.

15

യഥാക്രമം ഗ്രാമജനൈകയോഗം-
വകയ്ക്കു നാഥന്റെ നിലക്കതന്നെ
ഇതിന്നു കല്പിച്ചിരുന്നമുപ്പം
നരേന്ദ്രനങ്ങുവെട്ടെ തീട്ടയച്ചു.

16

സഭാജനാവശ്യമറിഞ്ഞ കയ്യെഴുത്തു കളത്തു രാജാവു മഹാരാജാവൻ മനസ്സുശിഞ്ഞെന്നു ചിരിച്ചു പെട്ടി തുറന്നു മാണിജ്ഞമെടുത്തുവെച്ചു.

17

‘പ്രശസ്തമാണിജ്ഞമിതന്നുദിക്കിൽ സുദർശനം സഭ്യവമാജ്ഞപോലെ കൊടുത്തയക്കുന്നിതിനൊത്തനോക്കം യഥേഷ്ടമെന്നും മറുതീട്ടയച്ചു.

18

നൂപന്റെ ലേഖനത്തെക്കൊണ്ടു രത്നം കരത്തിൽ വാങ്ങിച്ചു യോഗദൂതൻ മടങ്ങിവന്നിട്ടു യോഗമുഖ്യ- സമക്ഷമപ്പിച്ചു കൃതാർത്ഥനായി.

19

മനോജന്മം ചെയ്തിനകത്തു കാണി കരിന്തരിന്നുള്ളിലൊളിച്ചുപോലെ എഴുന്ന മാണിജ്ഞമുഴന്നുമാന- മിതന്റെ കണ്ടുതുടരമാണ്ടു ലോകം.

20

തെളിഞ്ഞു കണ്ണാൽച്ചിലർ വാതിൽമുട- ത്തൊപ്പുത്തും ഹരിയുള്ളകത്തും മുതിർന്ന മാണിജ്ഞമഹസ്സു കണ്ടു- ടിണങ്ങുമൊന്നിച്ചു രണ്ടുമെന്നാർ.

21

ധൂതാദരം യോഗജനാനുവാദം പ്രകാരമേ ശാന്തയെഴുന്ന വിപ്രൻ

തന്നെ വെളിനകമുള്ള നന്മ
കടത്തിനാൻ ഗർഭഗൃഹത്തിനുള്ളിൽ.

22

ദിജൻ കടക്കുസമയത്തിലൊപ്പം
ജനങ്ങളൊട്ടു നടുക്കുവെത്തി,
പ്രമാണിലോകം തറ കേറി മണ്ണു-
പ്പാത്തുമേ ദാമരമുഖത്തു നിന്നു.

23

അയസ്സയസ്സാണമുഖത്തു ചാടി-
പ്പിടിച്ചു പരംവിധമെപ്പൊഴും
ഇപ്രകാരം മാണിക്കുയർന്നു ദേവ-
നണിഞ്ഞു മാണിക്കുമണഞ്ഞു മർന്നു.

24

ഇതെന്തെന്നാകർഷണത്തി ഭിച്വ-
മണിക്കു ഒരേമഞ്ഞ യലിമെപ്പൊഴും!
ബലാൽ വെറും പ്രാകൃതസൃഷ്ടിയെത്താ-
നടക്കട്ടെ മാതസസൃഷ്ടിയെന്നോ?

25

ഉയർന്നാടൻ ദൈവികരത്നമായ് ചേർ-
ന്നമർന്നു പഠിപ്പിന രാജരത്നം
ഉറച്ചു കൊവിൽക്കുകമേ മുകന്തൻ
മുകന്തിൽക്കൊന്നുദമീകണക്കിൽ.

26

പടിച്ചുപറടക്കുകയെടുത്തുനോക്കി-
ട്ടതൊന്നിടക്കാൻ കഴിയത്തു വിപ്രൻ
പരിഭ്രമിച്ചു പലരും പരസ്പരം
പഴക്കമേറീടിൻ യോഗ്യമുഖ്യൻ.

27

‘അഴിഞ്ഞു കായങ്കളമുഴിനാഥൻ
നമുക്കൊരാൾക്കുവെച്ചിരിക്കു
ശരിയ്ക്കു മാണിക്യമുടൻ മടക്കി
ക്കൊടുത്തിടാഞ്ഞാൽ, കറവാകുമല്ലോ?’

29

ഇവണ്ണമെന്നിച്ച് നിനച്ചു നന്നു
ലയിച്ചതായ് കണ്ടു മഹാജനങ്ങൾ
മുറപ്രകാരം പലരൊത്തുചേർന്നു
നടത്തി വേണ്ടുന്നവിധം വിചാരം

30

‘വിശിഷ്ടവിഭവത്തിൽ വലിഞ്ഞുകേൾ
യ്ക്കും മാണിക്യമിതെന്നുമെന്നാൽ
മുറയ്ക്കു കായങ്കളമന്നനുള്ള
യയച്ചു കണ്ടുവീടുകൾന്നു വേണം?’

31

ഇതിൻപ്രകാരം പലരൊത്തു കാൽ
മുറയ്ക്കു കായങ്കളമന്നന്നു
പ്രമാണിയായ്തീർന്നയിത്രമുപ്പാം
നൂപൻ നയംകാട്ടിയ തീട്ടയച്ചു.

32

ഉദാരതാമാസുപനും മുറയ്ക്കു
വിധിത്തയോഗത്തിൽ വിധിച്ചുപോലെ
‘ഇനിക്കിതിൽസമുദായമെന്നുമാത്രം
മഹാത്മജായ് മറുതീട്ടു വിട്ടു.

33

അന്നത്തെരീതിട്ടു പിടിച്ചു വീണ്ടും
കുറിച്ചു നാൾ തോഴുന്നങ്ങൾകൂടി

വിധിച്ചു കായകളമന്നനേകം
മനുഷ്യനെത്തച്ചുകയ്മ്മളാക്കുൻ.

33

അയച്ചു നേരിട്ടയിതരമുല്ലി-
ന്നാമു തീർപ്പിൻപടി തീട്ടു വീണ്ടും
പിടിച്ചു കായകളനാട്ടനായർ-
യുവാവിനെബ്രഹ്മവനമിങ്ങയച്ചു.

34

അയൽസ്ഥലഗ്രാമമൊക്കെത്തന്നെ-
രണത്തു ശോഭിച്ചൊരു മുഖ്യയോഗം
അവനാടൻ തച്ചുകയ്മ്മളാക്കും-
പ്രകാരമേല്പിച്ചു ദ്രവ്യാവരോധം.

35

തുകാലയത്തു ശിഖലത്തന്നത്തു-
മഹാവനത്തും ദ്വീപയോഗമൊന്നാർ
ഭരിച്ചിടുംപോലിഹ ശുഭയോഗി
നടത്തണം തച്ചുകയ്മ്മളാക്കും.

36

മനേകമട്ടിൽ ദ്വീപയോഗമേകീ-
ട്ടവന്നു നിഷ്ഠാനിയമങ്ങൾകൂട്ടി
തപസ്സു യോഗം ഭരണാധികാര-
ബലം മുതൽക്കൊക്കെയുംചുവന്നു.

37

മരുത്തമൻ തച്ചുകയ്മ്മളം ദേഹം
തൃജിക്കിൽ യോഗാധിപലേഖമുലം
അയക്കു കായകളമന്നനനു-
മനുഷ്യനെത്തിട്ടമിതായ ചട്ടം.

38

യഥാക്രമം തച്ചുകയ്മളാക്കും മേൽപ്രകാരം
ചടങ്ങിൽ മുപ്പിച്ചു ചുരുക്കമുൾ
മുയിഞ്ഞു, വാശിക്കുതിരുന്നമുപ്പി-
ന്നൊഴിഞ്ഞു യോഗാൽപ്പിരികെന്നുമായി.

39

മുറുക്കിരിങ്ങാൽക്കുടൽ യോഗാക്കുമാറ്റം
പദത്തിൽ നില്പാനൊരു കേവലം വേണം
അതിന്നു പിന്നീടു പെരുമ്പടച്ചു-
കലത്തിൽ മുപ്പിണ്ടുചർ വാണവന്നു.

40

വിധിജ്ഞാപിപ്പോത്തമതിന്റെ യോഗം
കഴിച്ചുടുമ്പോളതു കാര്യമെന്താവാൻ
കൃതക്കണ്ഠം കൂട്ടിയർ വേണമെന്ന-
നടപ്പമീബ്രാഹ്മണർ വിട്ടതില്ലാ.

41

സ്വഭാവനഷ്ടൻ തച്ചുകയ്മളെന്ന-
വഴിക്കു കായകളുമെന്നവന്നു
ഉറച്ച ദേവാലയമേൽവിപാത-
കുമത്തിലിഗ്രാമജനത്തിൽ നോട്ടം.

42

നമേന്ദ്രരാമന്റെ പേരുടത്തു
മകന്നുമായ് ഭൃഷ്ടി പതിക്കുകൊണ്ടു
ഗുണങ്ങളെത്തച്ചുകയ്മൾ കൂട്ടി-
പ്പിടിക്കുകൊണ്ടു പരിപുഷ്ടി ചാച്ചു.

43

പതിഞ്ഞുകിട്ടിനിന്ദിപ്പയ്യരോട-
പ്രശസ്തമാണികൃമണിപ്രഭാവാൽ

ദീപ്തർഷി ചൈതന്യം കലശലായിപ്പോയി
 ക്രിയയ്ക്കുമേൽ ശ്രീനിധിയായിട്ടെല്ലാം

44

മഹസ്സിതന്നിങ്ങിനെ കൂടൽമാണി
 ജ്ഞാനപ്രാപ്തിയെക്കൈകദൈവം,
 വളർന്നു യോഗത്തിന്റേപാനാനം
 പ്രഭുക്കൾക്കുതന്നെ വഴി ഭക്തിയോഗം
 പലാണ്ടുതലം പലപാദിരിങ്ങൽ
 കടക്കപ്പട്ടം ഗ്രാമജനങ്ങളിന്നും

45

അനേകമുർത്തിയൊരു മുർത്തിയിന്മേൽ
 പ്രസംഗമാക്കും പ്രഭു സംഗമേശൻ
 ശിരചിരിഞ്ഞ്, കമലാമുകൻ
 മമദമംഭരം, ഓന്നുകൂടിയത്രും,
 ഇതേവിധം കൈവെക്കുകയൊക്കെട്ടു
 കടക്കിനിൽക്കും പ്രഭു സംഗമേശൻ

46

ഉപാസനാവൃത്തിയിൽ നിഷ്കൂടും
 മഹാജനം ചെല്ലൊരു സേവയാലേ
 പെരുത്തു ചൈതന്യമിതന്നു പാരിൽ
 പുകുന്നിരിയ്ക്കും പ്രഭു സംഗമേശൻ

47

എതിർത്തു കായംകുളരാജഭാവം
 മുടിച്ച് മാർത്താണ്ഡനിരുട്ടുപോലെ
 കരസ്ഥമാക്കി സകലം പലർമുച
 ജ്ഞാനനാടിനധിപൻ പ്രതാപാൽ

48

49

കൂടൽമാണിജം

൧൭

അതിന്നുശേഷം തന്നതാർക്കിവിജാൽ
കരയെപ്പൊഴും തച്ചുകയ് ഇർയോഗം
കൊടുത്തു കായംകുളിനാട്ടു വാഴം

വഴിജം വഞ്ചിക്കിതിവാസവന്മാർക്കു 50

യോഗക്കാരിൽ പ്രമാണം പഴകിയുമായും
മാടഭൂപൻ കുറിക്കും

തീട്ടരം കണ്ടു കായംകുളിമടയിട്ടു
മേലും വഞ്ചിക്കിതിയുടെ
കുളിച്ചാക്കീട്ടുമാർ തച്ചയെ പഴമെഴു
കയ്ക്കർ മാണിജമുദാ

നാമം കണ്ണോണ്ടു കാക്കും മറ്റിമയിലകൾ
കൂടൽമാണിജമിന്നും

51

ഒരു കഥ

കുടുംബം തൊഴിലാളിത്തലത്തിൽ പരമമായിരുന്നു.
 മേലിലായാറവർഷം
 ചെല്ലും കാലത്തു റിപ്പബ്ലിക്കൻ കളിയിൽ
 രാജ്യം തീർന്നുവെന്ന്
 ശല്യം നാട്ടാർക്കു കട്ടിന്നു മുഴുവനും
 തീർത്തുവെന്ന് തീർത്തുവെന്ന്
 കൂലിയാർ കേരളത്തിൽ ക്ഷിതിപർ കറയുമെ-
 ന്നുള്ള മട്ടായിരുന്നു.

1

രാജാക്കന്മാർക്കു വിപ്ലവം വന്നിട്ടു
 ക്ഷയിട്ടു വന്നിട്ടു
 രാജാവുണ്ടെന്നു പുണ്യമുറത്തി പുകഴും
 ശ്രീരാമരാജാഹം
 രാജാ കേശവദാസനാണു സമീപ
 സ്ഥാനത്തു; കൊച്ചിയിൽ
 രാജാവുള്ളതു ശക്തനെന്നു പറയും
 ഗംഭീരനാണായിട്ടെ.

2

കേഴിക്കാട്ടുള്ള പർവ്വതപയം
 രാജീരണം പിന്നെയി
 യുഴിക്കട്ടിനകത്തു മറന്നു
 തന്നാട്ടിലുണ്ടാർക്കുള്ള

കേഴിക്കാതെ മരിപ്പതിന്ന മതിയായ

കാണതിട്ടു വഞ്ചിശാപം

ജീവിതക്കാഴ്ചകൊടുത്തു തങ്ങളെ കുടുംബം

ബാലകാത്തു കാഴ്ചവേദം

3

ടിപ്പുസ്സുതന്നതാണെന്ന് കോലാഹലഭരണിയിൽ മരം

കോണി വർണ്ണാശ്ചമേവം

പാർപ്പും വേണ്ടുംസമയങ്ങളുമുള്ളതൊന്നും

വഞ്ചിശാപശാപം

കെൽപ്പുള്ളാ മന്ത്രിയാക്കു മഹിതമതി മഹാൻ

കേരവൻ കേരവലത്താൻ

മുൽപ്പാക്കൻ കോടിപിംഗലക്ഷിതിപതിസവിധ്

ത്തിരുവന്നാളൊരിക്കൽ

4

രാജാവന്നതിഥിപ്പിള്ളിത്തന്നതുമിട്ട

വഞ്ചിശാപശാപം

രാജാ കേരവദാസനാത്തകുതുകം

സൽക്കാരമേകീടിനാൻ

ഭൂജാനിക്കവിതപ്രകാരമുപചാരം

രാമചെയ്യ കുപ്പിപ്പരം

വ്യാജാലേതമുപായശരിലി നൃപനോ

ഭോതിടിനാൻ കേരവൻ

5

“കേട്ടാലും തൃന്വരാനേ! തിരുവടിയുടെയി

നാട്ടിരുനീനിട്ടു പോയി

മട്ടാട്ടാരാൽ തീർത്ഥയാത്രക്കുഴിയായരു കടി

ക്കാരിലുണ്ടായ ശുഭ്രൻ

പുഷ്പാഭോഭൂത വഞ്ചിക്കിതിവകരുണയാ
 ലീയിട്ടുള്ളിപ്രകാരം
 മൃഷ്ടാനം തിന്നപോരുണോരുവനടിയനെ
 നന്നന്നമേ ഭാഗ്യനാണേ

എന്നാലൊന്നറിയിച്ചിട്ടുണ്ട് ചെറുതാ
 മീനാട്ടു രക്ഷിക്കുവാൻ
 മൂന്നാലോചനപോലെ മേലിലിവിടെ
 സ്വപാതത്രേമായ് നില്ക്കുകിൽ
 തന്നാലാൻ പണിയുണ്ടു കേൾക്ക മലയാ
 ഉത്തരകലേക്കാശമു
 തത്താണാട്ടുണ്ണ പതിച്ചുവെച്ചു പരദേ
 തത്തുള്ള ശത്രുക്കളുമെ

അക്കൂട്ടക്കാരിട്ടെണ്ണക്കയമിളകിവരും
 റിപ്പു പുറപ്പെട്ടുവണ്ണ
 തക്കക്കുക്കേരും വകക്കാരവരെട്ടു ലൊരുതാൻ
 തമ്പുരാന്റേ കുക്കേടും
 ഈക്കൂട്ടത്തിൽപ്പലുങ്ങാത്തൊരുനിലയിൽ
 കണ്ടിരിപ്പുണ്ടുണർത്താം
 കേൾക്കു പ്രാബല്യമേറും മരണരചരനായ്
 സന്ധിചെയ്യാൻ ലൊറക്കാരും

വാഴ്ചിച്ചേതുമറപ്പുതല്ലിതു കൊട്ടു
 ഞല്ലൂക്ക നന്മയ്ക്കുതാൻ
 കേൾപ്പിച്ചേൻ പുനരീതുവസയ്ക്കുകിതൻ
 വഞ്ചിക്കുമോപാലനെ

അല്ല പിന്നെയും യുദ്ധനിരപതം

നാലും സന്ദേശം പണം

കുപ്പംകിട്ടണമെന്നുതോന്നിവിടെ

യെങ്ങനെയെങ്കിലും വെച്ചിടേണ്ടതാണ്

അപ്പോഴും കുപ്പമേകീടുകിലുമായി വീണ്ടും

നാട്ടുകാരെല്ലാവരും

ചൊല്ലാതുള്ള ദേവം കളയുകിലുമായി

നല്ലയോ നല്ലയോഗ്നം?

സർവ്വം ചിന്തിച്ചു വേണ്ടപടി മറുപടി കൂടി

പിന്നെ മേൽ വേണ്ടതായും

സർവ്വം ഭേദിപ്പട്ടത്താതടിയനരികിലും

ണ്ടെല്ലാം സ്വന്തദാസൻ

10

എന്നാക്കേതവചിള്ള ഭംഗിയിലും

തന്തിച്ചോരു കാരുക്രമം

നന്നായ്ക്കൂട്ട നയജ്ഞാനാകിയ കൊട്ട

അല്ലർനതാധീശപരൻ

ഒന്നാലോചന വൃണ്ടുകൊണ്ടു ഇങ്ങനെയും

യോശങ്ങളെ വെച്ചുററതും

ഒന്നാന്നായിട്ടു നിനച്ചു നിങ്ങളുടെ മനസ്സ്

രാജ്യം പിടിച്ചിടുന്നതാണ്

11

കൊള്ളാം എന്നാരു വിരവഞ്ചിറുപതി

കീഴിൽപ്പെട്ടന്നാകിലോ

കൊള്ളാം ശത്രുയോ വെടിഞ്ഞതായി

നട്ടിൽ കിടന്നിടവാനാണ്

ഉള്ളിലോക്കിലെനിക്കിതത്രെ വളരെ

ബ്രാഹ്മണത്തില്ലാ നമു-

ക്കുള്ളിലോകപതിനാഴ്ചതി വഴിയേ

താഴ്ന്നിട്ടുമാറ്റാർതരിവൻ.

12

അതൃന്തം ജന്മകാലത്തോടു മരുവു

വഞ്ചിതപരന്നുള്ളൊരാ-

കൃത്യത്തന്നെ കീഴിലുഴിപെന്തുകാൻ

നോക്കുന്നതൊന്നാണുപോൽ;

നിത്യന്നന്നടിപെട്ടുകൂട്ടർ തല പൊ-

ന്നിച്ചാൽ ഗുഹസ്തിഭരം

സത്യത്തന്നെ രാജ്യവൃദ്ധി കെടാമ-

ന്നാവിരുന്നോക്കില്ലയോ?

13

ആലോചിച്ചിട്ടുവേണം ദ്രൗമതിബലിയാ-

വഞ്ചിപ്പേർ കീഴിൽ

മേലോടെ ചെന്നുചാടാൻ പഴയനിലയിൽ നിൽ-

ക്കുന്നതും പന്തിയല്ല;

ഈ ലോകത്തെ ബുദ്ധിമുട്ടും ഭഗവതി കൃപവെ-

ച്ചേതു മാനുഷത്തിൽ നീതി-

ക്കുലോടിപ്പാൻ കടാക്ഷം വിട്ടുകൊണ്ടിരിക്കേ

പോയിക്കാമത്രെ നേ?

14

എന്നോ ചും നിരപിച്ചുവെച്ചു ഗുവരൻ

മന്ത്രിയെന്നോടോതിനാൻ:

“നന്നെതെക്കിലുചിപ്പയോഗമഗ്നനാ-

കെങ്കിലും പക്ഷേ സഖോ!



മുന്നേ നമ്മുടെ മിത്രമാം ശിരിപയ്യേര -
 രാശിശന്നാണോർത്തു -
 ചെന്നു നിത്യമായുതു വഴിയെ ഞാൻ
 നെല്ലാം നടത്താമെടോ!?"

15

“ചൊല്ലേറ്റിന വിഞ്ചിരാജനടന്നു
 താനാലുചരയ്ക്കൊന്നെഴു
 ന്നുള്ളുണ്ടുവഴിയിൽ കുറച്ചു പറവു
 രണ്ടായ്ക്കും താമസം;
 എല്ലാം തീർച്ചവരുത്തി വെക്കുകിവിട്ടു
 നന്നുള്ള കാര്യം കരി
 ഞൊള്ളു”മെന്നു പറഞ്ഞു പോയി മതിമാൻ
 മന്ത്രിഗ്രന്ഥം കേൾവൻ.

16

മെല്ലെപ്പിറവനായ വിഞ്ചിമേനോൻ
 പിൻകർണ്ണധാരൻ കൊട്ട
 തല്ലുകും വലവീശിയോരു വിചരം
 പെട്ടെന്നു കേട്ടുനാകാൻ
 കച്ചൻ കൗശലശാലി ശക്തനടന്നു
 കൊച്ചിക്കിരിക്കീശപരൻ
 കിടല്ലന്നു തിരുവഞ്ചേലുപരപദം
 കൂട്ടാതെഴുന്നള്ളിനാൻ.

17

ഈ വിടവാൻ വന്നവാരോ പരമശിവപദം
 കൂപ്പിയാശ്രീകുരു
 ക്കാവിൽപ്പോയിത്തൊഴേണം വിവരമാടുക്കേ
 മുപ്പിലേക്കാളു പോട്ടേ

എവര കല്പിച്ചിറങ്ങി തടവിൽ വഴിയൊരുകൾ
 കോടിലിങ്ങേതെന്നെത്തി

ഭാരം ചേർന്നൊന്നിങ്ങിനെ പുനരിവരമു
 ജ്ഞാനയെക്കൈവണങ്ങി.

18

മുണ്ടാളും ചേർന്നുവോന്നു കിരമൊട്ടു തിരുവ
 ബെക്കളേതെന്നു പിന്നീ

കൂടായി ശുദ്ധമായിട്ടിവരിതലമുതൽ
 രാജ്യകാര്യപ്രസംഗം

കൊണ്ടുടിച്ചുവിരിയക്കണ്ടതിനിടയിലുര
 ച്ചിടുന്നാൻ കൊച്ചിരാജൻ

കേൾക്കുമെന്നിങ്ങു കിഴക്കുപടരതയിൽ ചേർന്നു
 കാഴ്ചമേർത്തിട്ടു ചൊല്ലും

19

മുതലിൽക്കൊണ്ട് പരത്തിട്ടു കലവെയമുതൽ
 മനസ്സുതന്നെ മറയ്ക്കും

പാതയിൽക്കീഴിലായിക്കിഴിവുപടവിയിൽ
 പെട്ട ശിഷ്യം പ്രഭുക്കൾ

നായത്തിൽ ബുദ്ധിമുട്ടാനൊടുവിലടവരം
 തുല്യരായൊരാടിപ്പു

പ്രായത്തിൽക്കൂടി നിൽക്കുന്നിവിടെലൊരു മഹാ
 ശത്രുവും പല്ലുപോലെ

20

നോക്കുമ്പോൾ സ്മരണയെപ്പോലെ വലതിലകളിലും
 നൊക്കും തോളിച്ചു തമ്മിൽ

സ്വപാതം മെളിച്ചിരുന്നാൽ മതി, മന്ദ്രപതി
 കീഴിലൊപ്പെട്ടിടേണ്ടു

ഭ്രാന്തല്ലേ മുൻവിരോധസ്ഥിതികഥകൾ നിന്നു
ചിന്ന ദുശ്ശങ്ക ധീരൻ!
താനൊന്നാൾക്കുള്ള ശക്തിയൊക്കെ കറവു വരും
തൊത്തു കാഴ്ച നടത്താം.

21

കുപ്പം വഞ്ചിക്കിതീശൻ തരുവതിനു വിധി
ചുള്ളാരാ സംഖ്യ യോജി
മെച്ചാപ്പം കാഴ്ചനടത്തും ചിലവിനു പകുതി
പ്രകിരുന്നിങ്ങ തന്നാൽ
അല്പംപോലും കുഴക്കില്ലതി ശരണിപ്പതേ!
നല്ല യോജിപ്പുമൂലം
ശിപ്പംപോലുഴികുക്കും സമനീലയിൽ നമു
ക്കായതല്ലേ ഇണം തേ?

22

എവം ശക്തൻ കഥിക്കും ശപഥമയനായാ
പായവാക്യൗഷധത്താ
ലും വമ്പൻ കോടിലിംഗക്കിതിപനരിമരുത്
ക്ഷോഭശല്യങ്ങൾ നീങ്ങി;
ജൂവണ്ണം തീർച്ചയുഷീട്ടിവർ പുതിയ കഥ
രൊന്നു ചെയ്തു തരത്തിൽ
മൈത്ര്യം കല്പിച്ചുചൊരിയുന്നതൊട്ടുമൊന്നി
നംഗർ തമ്മിൽപ്പിരിഞ്ഞു.

23

കൊച്ചിക്കിങ്ങനെ ചേർന്നുവന്നിതു കോട്ട
ങ്ങല്ലൂർ; പക്ഷേ പണം
വെച്ചിട്ടുള്ളതിരട്ടിയായിപ്പോ കണ്ണ
ക്കല്ലോ ചടക്കുപണം;

അജിന്നദരവഞ്ചിനാഥനടിമ

പ്പെട്ടോക്കിതിനുലഭമ

പുല്ലിക്കുന്നിടയായി കിഞ്ചന കൊട്ട

അല്ലരടച്ചായിട്ടെ

24

പിന്നക്കലക്രമത്താൽബുദ്ധനില കുറവായ്

വഞ്ചിപൻകീഴ്നൂപനാ

കുഞ്ഞുമാക്കോടിലിംഗധിപനുടെ നിലയോ

മുൻകണക്കിൽ കിടന്നു;

നന്നെ കീഴിച്ചു നാടൊന്നുശൃമളവിലി

സുംബ്ര നൽകാൻ പ്രയാസം

വരുന്നന്നാലും സ്വതന്ത്രസ്ഥിതിയതുസമയം

പോലുമേ പോയതില്ല

25

പക്ഷേ നാട്ടിൽപ്പണത്തിൻവരവിനു വഴികാ

ണുന്നതില്ലെന്നു മേന്മ

ലക്ഷ്മീലും വന്ന പിൻപറ്റിയിന്നൊരു ഗതി

കല്പിച്ചു കൊച്ചിക്കുടിശ്ശൻ;

സൂക്ഷ്മത്തിൽക്കണ്ടെഴുത്തിൻപടി നികുതി പരി

ച്ചീടുകെന്നുശിപൻതൻ

ലക്ഷ്മീയിൽപ്രേരയികൂട്ടീട്ടതിനൊരു തുണയായ

നിന്നു വിത്തും വരുത്തി.

26

പിന്നീടിക്കോടിലിംഗക്കിതിപകുലഗുഹ

ച്ചിദ്രകേവലമൊട്ടും

നിന്നീടാതേറിവന്നോരളവിടെലാരുസമാ

ധാനമാകുവേരേരോ

മുന്നിട്ടുജ്ഞാത ചട്ടപ്പടി നടവടിയെ

ക്കേയുമൊപ്പിച്ചുമാറി

തന്നിടാനും തുണച്ചു കരുണയുടയോരി

കൊച്ചിരാജാപയക്കാരൻ

27

ഏവന്നാനാവിധം വന്നപക്ഷനിലയിൽ

ശക്തി തീരെക്കെടുത്തു

കൈവച്ചുഞെന്താനു വീട്ടും മറുപതികൾതൻ

കൗശലം കാട്ടിടാതെ

ആവുന്നോളം സഹായിച്ചിരുന്നതാണു

വത്ത കൂട്ടിക്കെടുപ്പാൻ

മേയുന്ന കോടിലിംഗാധിപരിൽ മമതയും

വാച്ചു കൊച്ചിക്കുഡിശൻ

ഭരണചരിത്രകഥ

ചെട്ടത്തുനാട്ടുമാരിൽ ചരമൻ മുരളി

ചട്ടപ്പടിജ്ഞാപനികാത്തരുളുന്ന കാലം

ചട്ടത്തൊഴുതപഗ്രഹത്തിനകത്തു യോഗ്യർ
നട്ടിണിരിഞ്ഞു കളവൊന്നു തടന്നു മൂന്നും.

കെട്ടിനകത്തരിയ പൂട്ടായികലുള്ള

പെട്ടിക്കകത്തുകു തത്ത്വവിദ്യയണങ്ങും

തട്ടിച്ചു കള്ളനൊരുവൻ നിശയിൽ; തുറന്നു

മട്ടിൽ കിടന്നിതു പുലർന്നുളവാപ്രദേശം.

ആ വർത്തമാനമുടനേ ശുപൻ ശുപന്റെ

സേവയ്ക്കു ചേർത്തൊരു മന്ത്രികളും ശ്രവിച്ചു

ഭാവംപകർന്നുവിടെ വന്നു തന്നുതന്നു

കൈവച്ചുതിന്നവയിലെന്നു ഭുജപ്പെടുത്തി.

കാരോരു സേവകർ പറഞ്ഞുതുടങ്ങി പിന്നെ

യോരോതരം കളവുടൻ തെളിയേണ്ട മാർഗ്ഗം;

ആരോ മോ'ളി ചിടെയിന്നലെ വന്ന പാത്രം

നോക്കേടുത്തു പരിശോധന ചെയ്തുകൊന്നാൻ.

കാലത്തുണ്ടാർന്ന നിയമങ്ങൾ കഴിച്ചു നേരേ

കാലത്തു വേണ്ടവഴി പോരും വഴിപോക്കുനേരും

മാലെത്തടഞ്ഞു തിരിയേ ബന്ധം കൊണ്ടുവന്നു

പോലെത്രയോ സ്ഥിതി പാടുപെട്ടു ഭടന്മാർ.

പെട്ടെന്നുഴന്ന വഴിപോക്കുതൊഴുത ഭാഗ്യം
 കെട്ടുന്നഴിച്ചുതന്ന നോക്കി വിട്ടുനന്നേരം
 നോട്ടത്തിലതുതവിശക തകുന്ന താക്കോൽ
 കൂട്ടം കിടച്ചിതൊരു ഭൂസുരവയ്ക്കുതോന്നേ

6

മിണ്ടാതെ ശാന്തനില പൂണ്ടിഹ താടിനീട്ടി
 കണ്ടാൽ മഹർഷിപടിവാങ്ങേമാദിജനൻ
 മുണ്ടായ ഭാഗ്യമതിലീവക സാധനങ്ങ
 കണ്ടായതെന്തു മറിമായമിതാമറിഞ്ഞു

7

താക്കോലെടുത്തതൊരിക്കലേപ്പോല പൂട്ടുമായി
 പ്രാക്കോടിനക്കിയതീലും മുഴിയേണ്ടിവന്നു
 ആക്കോട്ടമറം മലയാളമഹീസുരേന്ദ്ര

നീക്കോപ്പുമുള്ള കഥയാരു നിനച്ചിരുന്നു

8

നീതിക്കു ഭൂസുരനെ ചേരം വിളിച്ചു വീണ്ടും
 ചോതിച്ചതിങ്കലിതു ഞാനറിയാതെതന്നെ
 രാതിയ്ക്കുനോത്തുവിധമോതുവതുളള; വാക്യം
 രീതിയ്ക്കു മററിച്ചുകിലും പദമൊന്നതന്നെ

9

നയ്യരിയെത്തടവിൽ ചെച്ചുല സാന്നിധ്യം
 വയ്യർന്നിട്ടു പല ഭീഷണിയും തുടങ്ങി
 മുമ്പാതിയോരു മൊഴിതാൻ ദിജനോതുമ
 ദമ്പ്തം കഴിഞ്ഞു വെള്ളകയ്യുമൊരാൾ മാനം

10

ആഞ്ഞു മുത്തമന്ദ്യേതിരി പ്രസിദ്ധ
 സ്മരണൻ വിദ്യോമതി ദോഷവിചാരദക്ഷൻ

നൃത്തപാശമെന്ന് നിലയേ വഴിപോക്കനായി-
ട്ടെത്തി നൃപൻ കളവുമാക്കുമയം കഥിച്ചു..

11

കൈപ്പറ്റിയിൽ പല വിശേഷവിദ്യയുണ്ടെ-
ളുൾപ്പെട്ടിരിക്കുമതു പോയതു പോയി പോട്ടെ;
നൽപ്പെടുത്തിയിരിക്കു അവർത്തമണിഞ്ഞ വാളം
പ്രയോജനമുണ്ടു കുറിയുസതാപമാനം.

12

എന്തേ കട്ടപ്പമുതുന്നതേ വഴിപോക്കനായി
വന്നോറിയോരു ധർമ്മവിദ്യയെന്ന് പേരിൽ
ഇന്നേവരയ്ക്കു ഓഡമായൊരു ശങ്കയേവ-
മെന്നെയും വ്യഥയോർക്കിതിനാലെന്നോതി.

13

സ്വാർത്ഥൻ പറഞ്ഞു—“തെളിവിന്നിപ്പനം ശ്രമിക്കു-
മാർത്തൻ നിത്യമവലംബനമാം മഹാത്മൻ!
ആഞ്ഞസ്സർവ്വഭവനമൊത്തു മുഹൂർത്തമുൾ-
വാർത്തയ്ക്കിനിയ്ക്കുവസരം തരികെ”ന്നിപ്പണ്ണം.

14

ഉള്ളിപ്പൂമർന്നുനയിച്ചു തനിച്ചു കള-
പ്പുള്ളിക്കൂട്ടത്തുനെ വിട്ടൊരു ഭൂവയ്ക്കൻ
ഉള്ളിൽക്കടന്നുളയു കണ്ടതു ഹന്ത സാക്ഷാൽ
പള്ളിപ്പാസ്സു വിദ്യയാധ്യയനയായിരുന്നു.

15

പട്ടേരിയപ്പാദകയ്ക്കുതെളെട്ടൊരവ്യ-
നൊട്ടേറെയത്രെപോഴിയും മിഴിയാലെനോക്കി:—
“ആട്ടേ ചേൻ വൃസതിയാക്കു, നിവൃത്തിമാർഗ്ഗം
പോട്ടേണ്ട ഭാമിപ്പക്ക”ന്നു പറഞ്ഞു ഭട്ടൻ.

16

സംഭാഷണം ചിലതു ചെയ്തു പിറ്റന്നു പേരുന്ന
വൻപാർന്ന ഭേനറിവിച്ചിതു തയ്യരാനെ;
“നയ്യരി പെട്ട കളയും തെളിയാതെ പോകി
ല്ലവോ ജനപ്രകൃതി കണ്ടറിവാൻ പ്രയാസം”.

17

കണ്ടെന്നതു ജ്ഞതയിന്നുകൃഷ്ണവിചാരമല്ലാം
പെട്ടെന്നു വേണ്ട, ചങ്ങിയയിനി നാളെയായ്ക്കും;
പട്ടേര യിങ്ങിനെ പറഞ്ഞുളവത്തുതല്ലെ-
ട്ടൊട്ടേറെ മണവനമാളുകളും തെളിഞ്ഞു.

18

പിററാട്ടിനും നടവുപുളളിയെയും വിളിച്ചു
മരം പിഴുൻ പകലെ രാജസമീപമെത്തി;
മററും ജനങ്ങളു കാണമതിനൊത്തുകൂടി
ച്ചററും തിരക്കിയതു മാനുഷജാതിധർമ്മം.

19

“കേൾക്കേണൻനരേന്ദ്ര! കളവിപിഴക്കുതര, കൂട്ടർ
കൂടുംവലിത്തുടിയായിട്ടു മർദ്ദനംവിൽ
ലാക്കോട്ടു മെല്ലെയുനേറുകടന്നു കള്ള-
ത്തറക്കോലുകൊണ്ടു തൂന്നു നടത്തുകൃത്യം.

20

നാട്ടാരു കേൾക്കരുതു കോവിലകത്തുകാരു
കേട്ടാലുമതു കറവില്ലിട ചാക്കുശേഷം;
പട്ടേരിയിത്രയുമുച്ചുളവാളെ മാറി
വിട്ടേക്കു ചാൻ നൃപതി കല്പനയായി വേഗം.

21

“നോട്ടിപ്പൊതു ജനബോദ്ധ്യമതിന്നു താടി
നിട്ടിത്തപസ്സിനിലപൂർണ്ണമാരു പൂജ്യനീതരും

പാട്ടിൽ കവർന്ന മുതൽ തെക്കുപുറം പിലാവിൻ-
ചോട്ടിൽ കഴിച്ചുതിലശേഷമൊതുക്കിപ്പോലും

22

വാളന്നതന്നെയിവന്നേതുമൊതുക്കിവെപ്പം-
താളല്ലതെന്നു കരുതീട്ടു പിടിചൊടിച്ച്
നീളംകുറഞ്ഞു പിടിമാത്രമെടുത്ത ദീർഘ-
നാളം കളഞ്ഞിതുടന്തപ്പുറക്കിണറിൽ.

23

എന്നൊക്കെയൊന്നു പറഞ്ഞു സത്യമോങ്ങോ-
യെന്നൊന്നു നേരെ നന്നായക! ചെയ്തു ചോദ്യം;
എന്നോതി ഭട്ടരി; ഭൂപതി, “നേരമൊല്ല-
ക”ന്നോതിനാൻ; തല കുനിച്ചിതു മൌനിയുദ്ധ്യൻ.

“ഇന്നന്തിയായ് മുതലെടുക്കുക നാളയാക്കും”-
മെന്നു ഭട്ടനുമൊഴി പിരിഞ്ഞു യോഗം;
പിന്നത്തെന്താർ പുലരവേ കഴി മാന്തി നോക്കി
സന്തതമുള്ള മുതൽ കണ്ടു കുറച്ച മാത്രം

25

പിന്നെക്കിടന്നൊലിയൊരാളെയിറക്കിനോക്കി
മറിഞ്ഞ മാർന്നൊരസി കിട്ടിയെടുത്ത ഭട്ടൻ;
മന്നന്റെ നേക്കുതു തിരിച്ചു പിടിചൊരുഗ്ന-
ഭിന്നസ്വരത്തി “ലിതു നോക്കുക”യെന്നുമൊഴൻ.

26

ആപാദമൃഗമുടലെൊന്നു ധിയർത്തു ഹന്ത
ഭൂപാലനും കിട്ടുകിടന്നു വിറച്ചുപോയി;
ഹാ! പാർശ്വ ചന്ദികളെയൊക്കെയൊന്നു നോക്കി-
ഭൂപാലമില്ലാത്തൊരാളെ വിളിച്ചു വിപ്രൻ.

27

“വെള്ളക്കുറപ്പിനു തുരുമ്പു തരിയുമില്ല
വെള്ളത്തിലിന്നലെ യെടിച്ചിന്റെ തിരഞ്ഞതല്ലേ?
കുളിത്തൊഴിയിലായിരുന്നെങ്കിലും, ഞാനീ
കുളിന്റെ മേൽ—” മി. ഭട്ടനാഥൻ പറഞ്ഞു. 28

ചിത്തം പിടിച്ച ഭട്ടനാഥൻ ചോദ്യമുഖം
വൃത്തം സമസ്തമുമാറിത്തു തെളിഞ്ഞു ചൊല്ലും;
സത്യസ്ഥനും ദ്വിജമഹർഷിയെ വീട്ടി, തന്നെയും -
കൃത്യത്തെ യോർത്തു നൂപനേറുമുദാഭൂമിയിൽ. 29

ഉള്ളിൽ പെരുത്ത പരിതാപമൊഴിയുവാൻ
ചെല്ലിക്കീഴിയിൽ പരന്നു കമ്പയുമായി കലാശം;
‘പള്ളിപ്പുറം’ ധർമ്മീസുരനെന്നൊരു
ചെല്ലിപ്പുറം വെട്ടമതിലൊന്നൊരു സമ്പ്രദായം. 30

ഗർവ്വശമനം

ആണായവീരനഴകേടിയവൻ വടക്കൻ..
 ചേങ്ങാട്ടിൽ വാണ ഗുണമോയ 'കോതവർമ്മൻ';
 ചേങ്ങാർന്നകൊല്ലമഴുത്തൊരിരുപത്തിമൂന്നി-
 ലാങ്ങാമക്കിട്ടി വഹിച്ചതു രാജ്യഭാരം.

1

ആതിച്ചവർമ്മ'നുടെ തമ്പി നയത്തെക്കണ്ടുൻ
 വീതിച്ചുചെയ്തു തിയമിച്ചൊരു ചട്ടമട്ടിൽ
 തിതികുമഞ്ഞു നടുങ്ങിയിരുന്ന നാനം
 ജാതികുമഞ്ഞിനതക്കു കലധർമ്മമെല്ലാം.

2

അന്നന്നരേപരൻമാർ നൂപമന്ത്രികൾക്കു-
 മന്നാട്ടിലുള്ള പലപേക്കുമതിൻപ്രകാരം
 തന്നായ് ചെറുജ്ഞാത ചേവകുന്നുണ്ടു, "നാണം"
 വെന്നാണു പേരവ,നവൻ ബഹുകേമനത്രേ.

3

പാരം പ്രവൃത്തിയിൽ വെടിപ്പുവന്നുണ്ടിട്ടിൽ
 കെഴുതും കഴിപ്പതിന്നമില്ലാത കൂസലൊട്ടും;
 ക്ഷേപരം പ്രിയംപറയുമോറൊരുങ്ങിനിൽക്കും
 സാരം ഗ്രഹിജ്ഞമവനിങ്ങിനെയായിരുന്നു.

4

സന്ധ്യമുണ്ടുവന്നു തഞ്ചിലവിന്നു, നാട്ടിൽ
 വമ്പാർന്ന യോഗ്യരുടെ സേവയുമുണ്ടു പിന്നെ
 മുൻഭാവമിത്തിരി മറഞ്ഞു മനക്കുരുത്തിൽ;
 ഡക്കോണ്ടിരിയ്ക്കുകിലതും മനജസംഭാവം.

5

കണ്ഠാലയർന്നവരിൽ നദി, വിടത്തരത്തിൽ
 കൊണ്ടാകളിൽ സമതാ താഴ്ന്ന ജന്മത്തിൽ നിന്നു
 തണുത്തു ചന്ദ്രൻ നില്പതിങ്ങിയൊരു ഗർഭാശിഷ്ടം
 കൊണ്ടാകളിൽ വെളിയിൽ തിരിച്ചിലല്ലേ 6

എന്നാലുമൊഴുവന്നു കലശൽമുഖേല
 നന്നായ് നടത്തുവതിലില്ലൊരു നീക്കുവാക്കു
 തന്നാട്ടിൽ യോഗ്യരുടെ സേവകനായിരുന്നിട്ടു
 ഞാനാണു ദോഷമവനകുമിയാഴ്ത്തുചിട്ടു 7

തട്ടിപ്പകട്ടമെളിയേക്കുമൊട്ടു തക്കമൊത്തായി
 തട്ടിപ്പകട്ടമെളിയേക്കുമൊട്ടു തക്കമൊത്തായി
 മട്ടിപ്പകട്ടമെളിയേക്കുമൊട്ടു തക്കമൊത്തായി
 മട്ടിപ്പകട്ടമെളിയേക്കുമൊട്ടു തക്കമൊത്തായി 8

മങ്ങിയൊഴുവന്നവരിൽ മട്ടമൊട്ടു കൊട്ടു
 തങ്ങിയൊഴുവന്നവരിൽ മട്ടമൊട്ടു കൊട്ടു
 ചങ്ങിയൊഴുവന്നവരിൽ മട്ടമൊട്ടു കൊട്ടു
 ചങ്ങിയൊഴുവന്നവരിൽ മട്ടമൊട്ടു കൊട്ടു 9

ചോദിച്ചു നിന്നു ചിരകിൻവിളയൊട്ടുനേരം
 ചോദിച്ചു ചിരകിൻവിളയൊട്ടുനേരം
 ചോദിച്ചു ചിരകിൻവിളയൊട്ടുനേരം
 ചോദിച്ചു ചിരകിൻവിളയൊട്ടുനേരം 10

നിസ്സാമനായ് കഴിതമേൽ വിരകേരിചുന്നേൻ
 നിസ്സാമനായ് കഴിതമേൽ വിരകേരിചുന്നേൻ
 നിസ്സാമനായ് കഴിതമേൽ വിരകേരിചുന്നേൻ
 നിസ്സാമനായ് കഴിതമേൽ വിരകേരിചുന്നേൻ 11

“ചെല്ല, തരത്തിലിരുപേക്കു ചെരയ്ക്കുകെന്നായ്
 ചെല്ല മോൻ കലനിലയ്ക്കുവന്നോ ചെല്ല;
 ഉല്ലാസകരനാമ നീ കഴുതയ്ക്കു ചെല്ല
 കില്ലനെന്നവനെന്നോടോ ശരിച്ചുകൊള്ള.” 12

ഇമ്മട്ട മന്ത്രിയുമെല്ലാത്തു കേട്ടവൻ ചെ-
 ന്നമ്മട്ട തങ്കഴിയെപ്പൊമ നിരത്തി;
 നമ്മട്ട തെങ്ങിനാലേക്കു ചെരയ്ക്കുകെന്നാൻ
 തമ്മട്ടപോലവനെയാക്ഷരകൻ ചെരച്ചു. 13

“അങ്ങാട്ടു മോതിയവിധം ക്ഷമവേലചെയ്യേൻ;
 ചങ്ങാതിയെങ്ങവനെതിങ്ങ വിളിച്ചുകൊൾക”;
 മങ്ങാതെയൊക്ഷരകനിക്കിനെ ചൊന്നവാരം
 ചുങ്ങാതി തങ്കഴിയെപ്പിടിച്ചു നിർത്തി. 14

“കെങ്കരംകഴിഞ്ഞു കഴുതയ്ക്കിരുപേക്കു ചെല്ലാൻ
 ഭരം ചെരിച്ചുപടി”യെന്നവനോതിട്ടപ്പോൾ
 പാരം ചൊരിച്ചു പട്ടുവരം ക്ഷരകൻ വഴക്കി
 നാമോമോയൊടുവിട്ടു മന്ത്രി വഴക്കു തീർത്തു. 15

ഉറച്ചേരുപടി ചെയ്യുവച്ചൊരു കരാരം
 പോലാറ്റിനിഞ്ഞുളളാരം
 ക്ഷേപ്തരികിതിയികൽവെച്ചു കഴുത-
 കെങ്കരം കഴിപ്പിച്ചുയൽ
 അപ്പേട്ടത്തരഗരപ്പുപോയ ക്ഷരകനും
 മയ്ക്കു ശീലിച്ചുപോ-
 ലിച്ചതിങ്കു ഭരിച്ചു മന്ത്രിയൊട്ടുമാ-
 മന്നോർവരൻ മന്നിടേ. 16

ശ്രീ ശേഖരത്തമ്പുരൻ പദം

(പാ ന)

ശ്രീഭൂദേവിമാരെന്ന്മിച്ഛ നിത്യം
ശ്രീഭൂപുരംവാഴും ജഗൽപ്പതേ!
ഹേ! ശേഖരനേ! നിന്നുടെ ദിവ്യമാം
ശോഭ ഞാനെന്നും കാണുമാറാകണം
മാന്തളിർപോലെ മേഖാവിശേഷത്താൽ
കുന്തമാകും നിൻതൂക്കുലടി രണ്ടു
ഞാൻ തരംപോലേ ചിന്തിച്ചുനോക്കുമ്പോൾ
സമാന്തത്തിലുന്നിക്കാണുമാറാകണം
ഓമനത്തികൾക്കുണ്ടുണ്ടുള്പ്പോലേ
കേമളങ്ങളും പത്തു നഖങ്ങളും
ശ്രീമനോഹരമാകും വിമൽകളം
കാമമെന്നുള്ളിൽകാണുമാറാകണം
നീലവർണ്ണമാമപ്പൊംപോലെ
ചേലെഴുന്ന പുറങ്കുലടികളും
ലോലമുള്ളമണിമണിയികൾ
കോലമാകളിൽ കാണുമാറാകണം
നീളംകൂടിപ്പിടിക്കും മതിൽക്കണ്ഠ
നാളും കീഴ്മേൽ നിറത്തിയ ഭംഗിയിൽ
മേളംകോലമഴകിൽ കണകാലും
കാളും കൗതുകാൽ കാണുമാറാകണം

മന്ദമന്ദം മനോഹരമെല്ലാമിഹം
നന്ദകാട്ടം നിസ്കുലമുട്ട മണ്ണു
ചിന്താമനസാരമേ നിത്യം
മെന്മനസ്സിൽ കാണമാറകണം
മഞ്ഞപ്പട്ടയോടുകൂടി
ജ്ഞാനമണിത്തൂണുകൾപ്പോലെ
മണ്ണുകയറിക്കയറുന്ന നിസ്തു
കളെപ്പോലെ കാണമാറകണം
മുറകളെ നവരത്നപ്രകാശങ്ങൾ
മുറകളെ വീശിപ്പട്ടയോടുകൂടി
മുറിക്കുട്ടിയ പൊന്നുരത്തുണുളിൽ
പരമമൊന്നും കാണമാറകണം
കാലം ധാരാളം ബ്രഹ്മണ്യശാസ്ത്രം
നേരേ കയറിനിറുത്തിട്ടുണ്ടെന്നു
ഇലിലുപാധമകമുമ്പും
പേലിലെന്നുള്ളിൽ കാണമാറകണം
ലക്ഷ്മീദേവിയും ശ്രീചന്ദ്രചിഹ്നവും
മക്കീണപ്രഭുക്കന്മാരുമേനവും
ലക്ഷണംപോലെ നിത്യം വിളങ്ങുന്നിൻ
വക്കണ്ണുന്നള്ളിൽ കാണമാറകണം
ശബ്ദം, രുചി, ഗന്ധം, പരമമന്ദിതം
തന്നെ തുറക്കുക നാലുമെന്തപോലെ
തകരുന്നാശ്വര്യകേയുരകണം
സകലശാഭം കാണമാറകണം

നാലുപാദങ്ങളും പൂരിപ്പിക്കുക. ഇതിൽ
ലേലുക്കുമാർക്കു നമസ്കരിച്ചു. മറ്റുള്ളവർക്കും
ചേലുപോലേർക്കും നമസ്കരിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു
നാലു ത്രയങ്ങളെക്കൂട്ടിക്കൊണ്ടു
കാലുകൂട്ടി നവകളുപയോഗത്താൽ
നാലുമാറ്റം കൊടുത്തു. ഇതിന്റെ
മാലുതീർന്നു. മാധവൻ നീക്കി
നാലു ത്രയങ്ങളെക്കൊണ്ടു നില്ക്കുന്നു.
ശംഖപുനാക്കും. കഴിഞ്ഞിൽ വന്നമാലു
തങ്കിട്ടും. മണിമുദ്രയും പതാകയും
ഭംഗിയായും. ശരിയെങ്കിലും ഭംഗിയായും
മണിമുദ്രയും. കാണുമാറാകുന്നു. ഇതിൽ
താമരപ്പൂവും. നവകളും. കാണിക്കും. നാലു
ശ്രീമതേന്ദ്രനാഥൻ. ശബരൻ. ശ്രീമതേന്ദ്രനാഥൻ
സിമയന്നിയെ കൂട്ടിച്ചിട്ടിടം. നിന്നു
കോമളാനനം. കാണുമാറാകുന്നു. നാലു
പുഞ്ചിരിപ്പുതുപ്പലിൽ കൂട്ടിച്ചിട്ടും.
യശോദനൻ. കാണുമാറാകുന്നു. നാലു
കിഷ്കിന്ദ്രനാഥൻ. നവകളും. കാണിക്കും. നാലു
തെങ്ങിത്തൊട്ടിൽ. കാണുമാറാകുന്നു. നാലു
നീലത്തൊട്ടിൽ. നിർമ്മലം. കാണിക്കും. നാലു
പോലുകുണ്ഡലം. കാണിക്കും. നാലു
പോലുകുണ്ഡലം. കാണിക്കും. നാലു
പോലുകുണ്ഡലം. കാണിക്കും. നാലു

ഉള്ളിലെപ്പോഴുമാനന്ദമായ മണം
 തള്ളി വീക്ഷണ നിശ്ചാസസ്മരണം
 എങ്കിൽപ്പോഴും നിൻതിരുമുക്കിനി-
 കുള്ളിലെപ്പോഴും കാണുമാറാകണം
 പകായപോലെ പക്ഷുപ്പാളം കൃപാ-
 വകാശരിൽ തുളും ചിട്ടിവെക്കുകയും
 മുൻകാഴ്ചക്കിടംഗിയും പക്ഷു-
 പകാശാഭയും താരകശാഭയും
 സൈവരം ഭക്തമിരിക്കുന്നിടത്തേക്കു
 ദൂരം പാഞ്ഞു കര പിടിച്ചിടുവാൻ
 കാരുണ്യപ്പാളത്തിൽ കളിയാടി
 പോയും പോക്കമിതെക്കയുമാക്കുമ്പോൾ
 കണ്ണ! നിന്നുടെ കണ്ണു രണ്ടോടിയെ-
 നെണ്ണാമായതിന്നില്ലാരു സംശയം
 പുണ്യന്മാക്കളേ കാണുള്ളപോലും നിൻ-
 കണ്ണാട്ടമതും കാണുമാറാകണം
 അയ്യമിച്ചുനന്നാക്കുന്ന നെറ്റിയിൽ
 സ്പഷ്ടമാകും കുളങ്കക്കരിപോലെ
 സ്പഷ്ടമാകും പുരികക്കൊടിയുമെൻ-
 വിഷ്ണുപശ്ചാത! കാണുമാറാകണം
 നെറ്റിമേലുള്ള ശോപിക്കരിക്കുള്ളിൽ
 പഠിക്കാണെന്ന ശോശോചനപ്പോട്ടും
 ചെററികു കിരണിയും വരി-
 തെററിടാത്തുള്ളിൽ കാണുമാറാകണം

കുറൊളിവർണ്ണ! കർമ്മകൃഷ്ണനിത്യേ
കേറിത്തൊപ്പിച്ചു വാർദ്ധക്യക്കുട്ടിയെ
കേറിനിലുണ പൊന്നിൻകിരീടവും
കൂറിയെന്നൊന്നു കാണുമാറുകണം.

പാദംതൊട്ടു കിരീടംവരയ്ക്കൊരു
ദോഷംതൊട്ടു സൗന്ദര്യസർവ്വസ്വം
വാദംവിട്ടു വിളങ്ങും തിരുവടൽ
മോദമോടെന്നും കാണുമാറുകണം.

അപ്പുതാനന്ത! ഗോവിന്ദ! മാധവ! സർവ്വദാനമുത്തേ!
സമീപനമുത്തേ! ഗോവിന്ദേ!
നിശ്ചലഭക്തിതൊണിനിഷ്ഠതയ്ക്കൊരു
നിശ്ചയം കയ്യിൽക്കാമിച്ചതൊക്കയും
മിന്നമ പന്നിതൊട്ടോരോ വേഷങ്ങൾ
താനെടുത്തീല്ലേ ഭോക്തവേണി നീ?

ജ്ഞാനമില്ലാത്ത ഞങ്ങൾക്കു വേണ്ടിട്ടു
മാനന്ദാത്മംവേ! വല്ലഭം കാട്ടണം!
ഭാരതം സംസാരവന്ധത്തിൽ കൊണ്ടുവിട്ടു
ട്ടോരോ നാൾതോറും ക്ലേശപ്പെടുത്താതെ
സാരോദഗ്രപ്രസാദത്തിനാലായ്.

മാമോഗ്രസൗഖ്യം തന്നരുളേണമേ!
മേന്മേൽ കാണിച്ചതൊക്കെക്കുറക്കും നീൻ
കണ്ണമേന്മമൊന്നിങ്ങൊട്ടയയ്ക്കണം!
കല്ലും ചെമ്പും ചെറുപിച്ചുള്ളിട്ടോ
നല്ലോടോ പഞ്ചലോഹമോ തന്നമോ?

എല്ലാക്കുമേവം സംഗതംതൊന്നിങ്ങും
നല്ലാകാമം നിൻവിഞ്ചമീകത്തുതം
എല്ലാമത്തുതമത്തുതചിത്രം!
നല്ലാനന്ദമെന്നിങ്ങരുളേണമേ!

അതഃ പ വാഹവോഗ്രഹണകാരാ ലോകോപകാരിണഃ
യത്ര ഗ്രാമേ യഥാകാലമഭ്യുപാസം ബ്രഹ്മണോത്തമഃ. 9

വർണ്ണാശ്രമാചാരചരണഃ പണ്ഡിതബ്രഹ്മവർദ്ദിനഃ
ദേശേ ദേശേ യത്ര സന്തി ബ്രഹ്മണഃ ച ജ്ഞാപാവനഃ. 10

ബ്രഹ്മോഷവിതിർഭൂതദിതിതാനി പദേ പദേ
പ്രദിതോയത്ര ദൃശ്യന്തേ ദേവതായതനന്ത്യത. 11

യത്ര സ്വകർമ്മനിരതാബ്രഹ്മക്ഷത്രമനുവൃതഃ
നിന്നാജാതികലാചാരഃ വസന്തി ബ്രഹ്മണോത്തമഃ. 12

ചന്ദ്രർഷി ദിക്ഷഃ പ്രത്യക്ഷഃ ഭൂതനാഥപ്രതീഷ്ഠയാ
വിഭക്തഃ യത്ര ലക്ഷ്യന്തേ ഗ്രാമസീമാന്തരമന്തഃ. 13

വൃഷാചലാഗന്യപുരസംഗമേശ്വരസഞ്ജാതിഭിഃ
യത്ര ഗ്രാമസീമാന്തരഗാത്രയോ ഗ്രാമാജ്ഞിസ്ഥിതിഭിഃ. 14

ഭലാർദ്ധവനാലോലസസ്യസാരസ്യശാഖിനി
തീർത്ഥാപുണ്ണതിമുഖന്തേ യത്ര ക്ഷേത്രക്ഷിതിർജ്ജ്വലതഃ. 15

പഞ്ചാശതായസംസ്ഥിതാഭദ്രവപദമിതിതഃ
യത്രോന്നതാഭാവി ഭൂവാഭരണയന്തീവ തമുതഃ. 16

യത്ര വിദ്യാവൃത്തസ്തതഃ ബ്രഹ്മചാരിദിജാജാവി
ദേശാത്സദൃഷ്ടപാവഹതി ഹസ്തിശിക്ഷാസു ഭക്തതഃ. 17

അദ്യോപി യത്ര ഭൂമിതഥാജ്ഞിസമമോത്സവേ
ഭൂദേവഭൂതമായന്തി ദേവാജ്ഞപുസ്തവപ്രിയഃ. 18

പ്രസിദ്ധനായ ചരിത്രകാരൻ

കോട്ടയം (കോട്ടയം) പ്രസിദ്ധനായ ചരിത്രകാരൻ

പ്രസിദ്ധനായ ചരിത്രകാരൻ

പ്രസിദ്ധനായ ചരിത്രകാരൻ

പ്രസിദ്ധനായ ചരിത്രകാരൻ

അദ്വിതീയവർണ്ണനായ ചരിത്രകാരൻ

വിദ്യാമയനായ ചരിത്രകാരൻ

പ്രസിദ്ധനായ ചരിത്രകാരൻ

കോട്ടയം (കോട്ടയം) പ്രസിദ്ധനായ ചരിത്രകാരൻ

പ്രസിദ്ധനായ ചരിത്രകാരൻ

പ്രസിദ്ധനായ ചരിത്രകാരൻ

പ്രസിദ്ധനായ ചരിത്രകാരൻ

പ്രസിദ്ധനായ ചരിത്രകാരൻ

പ്രസിദ്ധനായ ചരിത്രകാരൻ

അർച്ചനാ വാഹ്യോഗ്രന്ഥകാരാ ലോകോപകാരിണഃ
യത്ര ഗ്രാമേ യഥാകാലമഭ്യുപാസം ബ്രഹ്മണോത്തമഃ. 9

വർണ്ണാശ്രമാചാരചണ്ഠഃ പണ്ഡിതാബ്രഹ്മവർദ്ദിനഃ
ദേശേ ദേശേ യത്ര സ്ഥിതി ബ്രഹ്മണഃ ലംഘ്യചാവനഃ. 10

വേദലോധിവിനിർദ്വുതദൃമിതാനി പഭേ പഭേ
പരിതോയത്ര ദൃശ്യന്തേ ദേവതായതനന്ത്യത. 11

യത്ര സ്വകർമ്മനിരതാബ്രഹ്മക്ഷത്രമനുവൃതഃ
നാനാജാതികലാചാരാ വസന്തി ബ്രഹ്മലോജനഃ. 12

ചതുർജ്ജിദിക്ഷു പ്രകൃഷ്ടാ ഭൂതനാഥപ്രതീഷ്ഠയാ
വിഭിക്താ യത്ര ലക്ഷ്യന്തേ ഗ്രാമസിമാന്തദ്രവ്യഃ. 13

വൃഷാചലാഗ്നസ്തൃപുരസംഗമേശ്വരസഞ്ചിതഃ
യത്ഗ്രാമസിമാന്തരഗാസ്രയോ ഗ്രാമാജ്ഞിസ്ഥിതിഃ. 14

ജലാർദ്രാവനാലോലസസ്യസാരസ്യശാലിനി
യിമ്നാപുനനതിമധുരത യത്ര ക്ഷേത്രക്ഷിതിർത്തമഃ. 15

തപസ്വാജ്ഞാധാരാസ്ഥിരാഭാവപദമിഹിതഃ
യത്രോന്നതാഭാവി ഭൂവാദർശനയശീവ നിമിതം. 16

യത്ര വിദ്യാവൃന്തസ്താർ ബ്രഹ്മചാരിദിജാണാവി
ഭേദാംബുജേഷുചമരന്തി ഹസ്തിശിക്ഷാസു ഭക്തരഃ. 17

അദ്യാപി യത്ര മഹിതമാത്മനിസുമഹോത്സവേ
ഭൂദേവഭൂതമായന്തി ദേവാജ്ഞപുസവപ്രിയഃ. 18

പരിതഃ കലികാലുഷ്യദൃഷ്ടിഭക്തി-ധരാനലേ
യത്ര ദേവോത്സവമയേ കാലഃ കൃതയുഗായതേ. 19

വേദവിദ്യാതപശ്ശൗചകലാചാരസമൃദ്ധിഭിഃ
യത്രാശ്വബ്രാഹ്മണാബിഭ്രോഽപ്യതായാം യഥാർത്ഥതാം.

തത്ര പൂരുവനഗ്രാമേ ത്രയിതപാത്മമേവേദിനഃ
ശ്രീധാരണസ്തുതി കില കിരാംണാട്ടാശ്വഭൃസുരാം. 21

യായജ്ജകകലശ്രേഷ്ഠാപാപ്തം ഗൃഹവോണമി
കർമ്മകാണ്ഡമതികൃത്യ ജ്ഞാനകാണ്ഡമുപാശ്രിതാം. 22

ഏഷാം 'പെരുമ്പുളിശ്ശേരി' 'തെക്കിനി' ച 'വടക്കിനി'
ശ്രീജി ധാമുകീതി സന്തി ശ്രീധാരണസ്തുതോജ്ജമീ. 23

പരിശുദ്ധാ വിഷ്ണുപദസംഗിനീ പാപനാശിനീ
ഗംഗാഭവേഷാം ശ്രീപഥഗാഹേയോ വംശപരമ്പര. 24

ന കേവലം ഭിജ്ഞഃ പൂരുവനേ പ്രായേണ ജനയഃ
ഏഷാം തിസ്രോവംശശാഖാസ്തത്രൈവ സുഖമാസതേ. 25

പരോല്ലാഷപ്രദാനേഷു സുർദ്ധോപ്യേഷാം കപചിൽ കപചിൽ
ജ്ഞേയ ദോഷായ ലോകാനാം ഗുണായൈവ ഹി കേവലം.

ഏ പംഭരമഹത്ഭാവഭാസുരേ വിശ്വവിശ്രുതേ
കലേ പെരുമ്പുളിശ്ശേരികിരാംണാട്ടാശ്വജനനാം. 27

നീലകണ്ഠജി പൂരതേ. വേദവേദാംഗപാരഗഃ
ആസിദ്വിജയരഃ ശ്രീമാൻ പുണ്യജനാ ഗൃഹശ്രമീ. 28

സഖത്രൗതസ്സാന്തവിധിഷു വിദേശോ ബ്രഹ്മജ്ഞാത്തമഃ
യജ്ഞം യജ്ഞശാലാസു കലാചാതുജവാബഭൗ. 29

തസ്യ ചിന്തരാശ്യവിപ്രനന്ദിനീ സഹധർമ്മിണീ
യസ്യാസ്സഹോദരോ യോഗീ ശ്രീശങ്കരയതീശ്വരഃ. 30

തയോർത്ഥാവിധി വ്യസഗാർഹസ്ത്യവൃതശാലിനോഃ
സമജായത സൽപുണ്യസന്തതിർബ്രഹ്മസന്തതിഃ. 31

പരിണീതാമുനാന്നാപി ക്ഷുദ്യുരാശ്യനന്ദിനീ
തസ്യ സാപത്യാവിദ്വേഷഹീനയോർഭാജ്ഞോർഭായോഃ. 32

തത്രാഭ്യോ വാസുദേവാന്ത്യാപത്യാം നാരായണോപരഃ
തൃതീയശ്ശങ്കരജ്ഞപതി പുത്രാശ്ചസൻ ബഹുശ്രുതഃ. 33

പരമേശ്വരജ്ഞാനഃ കണ്യേ ദേവ ചാതിബാലുഭേ
ഭിവാംഗതഃ പുനസ്സുപാകാ പുത്രീ ദൈഹിത്രസാധികാ. 34

വിദൂവ്യപുത്രജനഷ്ട്രാസ്യ ഭൂതഃ കമാരകഃ
കോടനാട്ടാശ്യനന്ദിനാശ്ചിന്താരായണോപരഃ. 35

കോളംബവർഷേ ത്രധികസഹസ്രമിതവത്സരേ
ശങ്കരഃ കടകാശ്ലേഷാപുണ്യയോഗേ ഹി ജ്ഞതിവാനഃ. 36

ജ്യേഷ്ഠയോരനുജസ്യുപി ഹാത്സല്യപ്രേമഭാജനം
ചതുർഷ്ഠേഷേ തൃതീയോപി പ്രഥമതപമവിന്ദത. 37

വിതരൗ തനയൈരേഭിശ്ചതുർഭിഃ കൃതകൗതുകൈഃ
ബാലലീലാദർപ്പളളിതൈസ്തദിലാമുദോപതഃ. 38

കുറു

കൃതികൾ

ഉപനിതേ വിംശാദ്ധ്യായേ ജ്യേഷ്ഠ നാരായണേ തഥാ
ശങ്കരസ്ത ഉപനിതേ മതാ പരഗതിം ഗതം. 39

വിഹിതാബ്ധികളിക്ഷാപ ശങ്കരോപി തൃശ്ശൂരിധി
ഉപനിതേ ക്രമേണാണാം ഭ്രാന്ത നാരായണോപി ച. 40

അഥ ചൈവജോപനിതാദിവിജ്ഞാപനകർമ്മഭി
സ്തവർണ്ണപർണ്ണിതാതിതസ്താവർണ്ണാമുപലേഭിരേ. 41

സ്വയം ചിത്രോപദിഷ്ഠാനി വേദോക്താനി ബാലകാ
നചിതദണ്ഡഗ്രീവാണ സ്പഷ്ടവർണ്ണസ്വരശ്രുതി. 42

ഗ്രന്ഥേണ ധാരണേ ചൈവ ധാരണേ ചാരണേ തഥാ
പ്രയോഗേണ പശ്ചാദ്വിപര്യയീർത്വാനന്തരം വിലക്ഷതാം. 43

സബ്രഹ്മചാരിഷു പുനശ്ചതപാശശ്ചതുരാണാമി
തിദ്രുസരസേഷു പുനശ്ശങ്കരോദ്ധേദഗ്രന്ഥം. 44

അനന്തരാനന്തരേ പ്രായശ്ചിത്തോദ്ധേദേ അന്തരീഷു
കുഡാസീകൃതകരാഭിനന്ദ വേദോദ്ധേദവിധംബനം. 45

അന്ത്യേഷാപി വിനോദേഷു സതപവാനേഷു ശങ്കര
മേൽ പ്രസജ്യത ബാലാനാം തദാപഗ്രേസരമുദ്ധേൽ.

ആപ്തേ വിപ്ലവേചാപി വാരിഷന്തകാപ്രതാരണേ
ഭജവിശ്വപരിക്ഷാസ്തപോഷി നാസീൽ ചരഞ്ജയവഃ. 47

പഠനേ ഹസ്തിശിക്ഷായാം കവനേ ചിത്രലേഖനേ
അന്ത്യേഷാപി പ്രസംഗേഷു പ്രയോഗേണൈവ വാസനാം

അമി പുനർവ്രിതസ്താതാസ്സമീചിനപരിശ്രമഃ
ക്രമീകൃതയജ്ഞാഖാസ്സമീയസ്സത്ര പംക്തിഷഃ 49

തത്രാപ്യേഷാം പടിമനി പ്രഥിമാനമപേയധി
ശിഷ്യവാസലുഗർമ്മജ്ഞാഃ പ്രസേദർഗ്ഗവധിമ 50

യഥാചിധി കലാപാരം ജേന്തേ പ്രാമുഖ്യവതഃ
ശംസാരമേതേ ധൂർത്താനാം ശാസ്താരശ്ശാസ്താം യയഃ 51

തദം കദാപി ഭൂതേനം ജേന്തോ യവദ്രിസ്മദഃ
പരീക്ഷിതം ബാഹുബലം സമസേദൈലുഖലം 52

തത്ര ക്ഷേത്രേ യദ്രോസ്മി ശിഖാമയമുഖലം
ത ശേകസ്മുച്ഛാലതിതരപി ദോർബലശാഖിനഃ 53

ഭൂഗദപ്തേഷു ബലിഷ്ഠ നിവൃത്തേഷേപധിമകരട്ടഃ
ലീലയൈതൽ സമുൽക്കിപ്യ സമാരോപയജ്ഞതഃ 54

അഥി ബുദ്ധിബലാഭസ്യ കർമ്മനിഷ്ഠാബലാഭവി
അധികം ദോർബ്ബലമിതി പ്രശശസ്മസ്മദേ ജനഃ 55

സാംവത്സരികഭൂതേശജനാനന്തരത്ര തേ
ഗീർവാണഭാഷാഭൈവദധ്യം സഞ്ചാദതിതമുദ്യതഃ 56

കാവ്യതാടകതക്കാദിപാഠൈഃ കാനപി വത്സരാനു
ധർമ്മശാസ്ത്രവിവാദൈശ്ച നിന്നൃത്യേജ്യശാഖിനഃ 57

തത്രാപി ശങ്കരഃ ശ്രേഷ്ഠാജ്യേഷോഹനജസ്യ ച
മുദർശതാ സ്വജ്ഞേത സൂക്ഷ്മതപാവലോകനേ 58

കവ

കൃതികൾ

തന്മൽക്കർമ്മസ്വ നിർദ്വിഷ്ടകാലലോപോപി ന കപചിൽ
അവേച്ഛകരാഭിനാത്തേയാമാധ്യഭിജനനാം. 59

അധീതവേദവിദ്യാനാം ഗുതാചാരതിയാവതാം
അമീഷാം യൌവനോന്മേഷാദിതൽക്കർഷസ്സമജായത. 60

ഇതി സ്വയം സാധിതവേദവിദ്യാ-
യഥോക്തകർമ്മാചരണപ്രവീണാഃ
സ്വപം സ്ഥിതാഃ കേരളവിപ്രജ്ഞാ-
മഖണ്ഡിതാം സ്തോതകതാം വഹന്തഃ. 61

തത്രാപി ശങ്കരമദ്യുപഗമനപ്രവക്-
സ്തപജ്യേഷ്ഠയോരനന്തേന മതേന തിഷ്ഠൻ
സൗഭാഗ്യമഗ്രമനുജേപുനസന്ധാനം-
സ്തൗശീലുകല്യചരിതസ്സതാം വിരേജേ. 62

ഇതി ശ്രീശങ്കരമദ്യുപഗമനേ കൗമാര
കഥാ നാമ പ്രഥമോദ്ധ്യായഃ.

ക

ഭിതീയോദ്ധ്യായഃ

അമാഗ്രജോ വാസുദേവ ഉപന്തേമേ ഗുഹാശ്രമീ
പട്ടതോളാശ്വതനയാ പ്രഥമാസീൽ സധർമ്മിണീ. 1

നാരായണസ്വപരജസ്താതകോപി ഗുഹസ്ഥവൽ
ഗുഹധി ചാചസൽ പ്രായസ്വകൃഷ്ണനിരതസ്സവം. 2

ശ്രീശങ്കരോ മദ്യുപഗമനോഭിനാതകാംക്ഷിണാം
പ്രായഃ പൂർവതം ശിഷ്യപ്രശിഷ്ഠൈസ്സേന ചർച്ചിതം. 3

സ്വപ്നംശബ്ദംഖാവികേള ഭരീകർന്നാരായണോന്തിമഃ
ശ്രാർഹസ്വമാശ്രമം ഭോജ ഭാഗ്യുണാമനവാദതഃ 1

ശിഷ്യലോകാർപ്പിതശ്രേഷ്ഠശ്രുതിഭവിണശാലിനഃ
ശ്രീശങ്കരമരോരേഷോ ദിനചന്ദ്ര നിഗദ്യതേ 5

ബ്രാഹ്മേ മഹാർത്തഘ്നൈവേഷശയോക്തായമ്മഹാമനഃ
മുരുകായുപരാധീശം ധ്യാനനാസൂഇവ ജ്ഞം 6

മിതഃ ക്രമേൽ സമുത്ഥായ ഹൃതശാമീരശോധനഃ
മുരുകണോദയതഃ പൂർവ്വമസ്സാരം നൈവ കിഷ്കി 7

കൃതസസ്യാവിധിഃ കാലേ ഗായത്രിജപമാചരൻ
ഉദിതേഷേ യഥായോഗം സമാപയതി കർമ്മമിത് 8

തതസ്സമുത്ഥായനമസ്താരം മണ്ഡലാവർത്തനക്രമം
കരോതി നിഷ്ഠയാ ശിഷ്ടവൈദ്യവൈദികസമ്മതം 9

ഉപവിശ്യ തതസ്സമുശ്യായൻ ജോതിഃ പരം ഹൃദി
കരോതി തസ്മിന്നേവാരത്ഥപുണ്യപാപസമപ്തം 10

തതോവിധായ സശ്രദ്ധം സാദ്ധ്യായഞ്ച തഥാവിധി
പരിപൂതഞ്ച ഭവതി തപ്തപ്രാപ്താക്ഷണാദിഭിഃ 11

അഥ ശിഷ്യജനായത്തവൃത്തിനൈസഃ പരിവാരിതഃ
ഉപവിശ്യോപദിശതി ചേദപാരാൻ യഥായഥം 12

യഥാൻകൂലം ഗ്രഹണധാരണാദിഷു ശിഷ്യകാൻ
ഉത്തേജയൻ സ്മിതമുഖഃ ശൃണോത്യപദിശത്യപി 13

ന ക്ഷിപത്വീർണ്ണനാം ദൃഷ്ടിം അബ്രൂതേ പര്യായം ശിരശ്ച
സംഗമമേവ ബ്രഹ്മപരിശൻ വിധുനാതുസമഞ്ജസം. 14

സംഹിതാധീതിനുകേമിത് കേവ്യന്ത്രേ പദപാഠകാഃ
ഈവാദ്ധ്യയനമംസതന്ദ്രസ്ഥിതരേസന്തി കേചന. 15

സ്വസ്വാഭാത്മ്യമനഭാഭേദേ കൃതാഭ്യുദയനകർമ്മഭിഃ
ക്രിയൈശ്ചതൽപ്പശ്യമാണേഹി നാസ്ത്വ മിശ്രി ഭവേന്മനഃ. 16

അപ്തോവധാനിനമുച നിതൽസ്ഥാനശതാ മതിഃ
ക്രസ്ത ശിഷ്ടാധി ദൃഷ്ടോ വ പശ്യതേവാസമഞ്ജസം. 17

സ്വരാക്ഷർശ്രുതിഷ്പിഷ്ഠേപി വൈഷ്ണുഗ്രീക്ഷിതം
സ്ഥിതികരേന്തിദൃക്പരദൃക്ഷേപോച്ഛാരണാഭിഭാഃ. 18

ആമല്യാഹരിതി പ്രായസ്വിതപാല്യാപനകർമ്മണി
കൃതാഞ്ചികസ്വയം ഭുജ്ജ്വലയതോവിചസാശ്വതഃ. 19

യാവതുഭൂതേ ശിഷ്ടാസ്താവചിത്രമു കേവലം
വിനമല്യാപനമേവ സായാഹ്നസമയോവധി. 20

കൃതാസ്തസന്ധ്യാനിതമഃ പ്രണമു പരമേശ്വരം
ഭൂതപാപ്യല്യാപനയന്ത്യാൻ സല്ലാപ്യാഭി ദിദിഷത്തൻ.

ധ്യായൻ തത്ത്വമുചാരന്ത്രേ മൃതവായുപരശ്വരം [രിക
സുചം സപിതി ശിഷ്ടൈസ്സേവ ചൈവൈകൈ പതിച

അനല്യായഷ്ഠ ഉ പകർല്ലാളയൻ ശിഷ്ടബാലകൻ
വിനോദമതി വാത്സല്യാത്മത്തൽഗ്രീഡനകാഭിഭാഃ. 23

ഗുഹകാഞ്ചവിചാരേഷു ഭൂതാ ജ്യേഷ്ഠന ചോദിതഃ
വിനീതചുനിജമതം നിവേദയതി ശോഭനം.

24

കനീമസോഗ്രജനയഃ കനിഷ്ടസ്തേതരസ്യ വാ
മതഭേദേണൈവ കമത്വം മദ്ധ്യസ്ഥായ തന്നേതി ച.

25

ഘൃകൃത്യ വ്യയം ഭൂയോച്ഛായമുത്തേജയനായം
സ്തായത്തദ്രവിണസ്യാപി കുരുതേ പരിബുംഹണം.

26

വൈവോദാജം ശൃംഗേതി ന കരോതി ച ദർശ്യം
മിതി വിത്തേന സദിത്തേന വിധത്തേ കൃതകൃത്യം.

27

വഞ്ചനാം സംസ്കരതി ന ബ്രവീത്യന്തരം ഗിരം
ന ശ്രമാം കുരുതേ ബുദ്ധിം ദേഹകൃന്നനകൃത്യാപി.

28

* * * * *

1955

ശബരിമലയിൽ

കൊടുങ്ങല്ലൂർ കത്തീക്കോളൻ തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു
കല്പിച്ചുണ്ടാക്കിയ

ഓം സനാതനഗോപാലം

ഓം ശിവായ നമഃ

കുടുംബം മുഴുവനും പാപമോചനം
കുടുംബം മുഴുവനും പാപമോചനം

സേനാധിപതെട്ടു സാമുസംസ്കൃതയശ്ശാ

സുതാനസമ്പത്തുകൾ

ഏകദിനം കൃപയോടുകൂടിയുടനേ

കുടുംബം മുഴുവനും പാപമോചനം

കുടുംബം മുഴുവനും പാപമോചനം

ശോഭിതനകൂപ്പിചിൻ

അത്രയെന്നയല്ല

കുടുംബം മുഴുവനും പാപമോചനം

ഗണത്താടും ചുറ്റി നന്നെ

കുടുംബം മുഴുവനും പാപമോചനം

അതിട്ട ദൂരെക്കളഞ്ഞു

പാടീടും ദിവ്യനാരിസദസി ഫണിഫണാ

മണ്ഡലേ നൃത്തമയ് വേം

കുടുംബം മുഴുവനും പാപമോചനം

കുടുംബം മുഴുവനും പാപമോചനം

അതുപോരാ,

ചിരിച്ചുവാക്കി ക്കു നിനച്ചു മിട്ടി
 ന്നിരിച്ചിലം വാക്കു ജയം വട്ടിക്കു
 തടിച്ച കാരണമൊടം ബികേ! നിൻ
 പൊടി ചിട്ടും പുഞ്ചിരിയെത്തൊഴുതേണം.

3

സ്വരൂപമൻ—(അലപുത്തും നോക്കിട്ട്) അങ്ങനെയ്ത
 കുലശേഖരപുരമരളം
 കുലദൈവതമായ വാസുദേവന്റെ
 ലലിതോരുത്സവമതിലീ
 വിലയേറിയ സജ്ജനങ്ങളിടകിടന്നി.

4

അതുകൊണ്ടിവിടെ സകലം പൂർണ്ണമായ കാര്യവിദ്യ
 കൊണ്ടു സഭയെ രസിപ്പിച്ചു തന്നെ.
 (അണിയറയിലേക്കു നോക്കിട്ട്) ഇവിടെ (വർ
 നടൻ—(വന്നിട്ട്) ഇതാ ഞാൻ വന്നു.
 സ്വരൂപ—എന്താ കഥ തീർച്ചപ്പെടുത്തിയോ?
 നടൻ—ഞങ്ങളെന്താ തീർച്ചപ്പെടുത്തുന്നത്? ഇവിടുന്നു പ
 റയുന്നത് എന്നു തീർച്ചപ്പെടുത്തി എന്ന് പറയണം
 സ്വരൂപ—(ചിരിച്ചുകൊണ്ട്) ഇരട്ടിക്കുന്നതല്ലേ വിചാരി
 ച്ചു സന്താനശോഭം പാലായനക്കിടയ്ക്കു എന്നു ഞം
 തന്റെ പക്ഷമെന്താ?
 നടൻ—അങ്ങിനെതന്നെ സംശയിക്കാനില്ല. എന്തെന്തെ
 നല്ലേ?

കുഞ്ഞിന്റെ നമ്പരം തീർത്തു വന്നി
 രണ്ടിട്ടു കൈനടകം വേടുന്നു

നാൾ

കൃതികൾ

മഞ്ജുശ്രീമന്മാധവൻ പാർത്ഥനോടും
ഭജിക്കാതെ ചെയ്ത ചാരിത്രമാണ്.

5

അതുകൊണ്ട് കഥാമന്ദിരത്തിലും, കവിതാമന്ദിരത്തിലും
ഒട്ടും താണതല്ല ഈ നാടകം. എന്നാലിരിക്കാൻ സാ-
ധ്യം. അതൊരുതവണയെ ഈ നാടകം നോക്കിട്ടുള്ള
അതിലാദ്യം ആരോടാണ് പ്രവേശം?

സുത—അല്ല! അതും മറന്നോ താൻ?

പ്രോദ്യന്മോദംകലർന്നു പൂമയുടെ സുതനം

കൃഷ്ണനും തേരിലേറി

പ്രദ്യുദ്ധാഭിപ്രധാനപ്രഥിതയദിജനം

മുമ്പിൽ വന്നെന്നു കേട്ടു

പ്രീതും സാക്ഷാൽ സുധർമ്മാസഭയുടെ ഇടുവിൽ.

പ്രോയിമിപ്രോഴ്വണ്ണം

വൃത്യം വൃത്താന്തമോതും വിപുലാഭിനിസൃത-

നാടകം മുമ്പിൽ പ്രവേശം.

6

ഇടൻ—ഓ! ശരിതന്നെ.

സുത—ആദ്യം. നോക്കുക കാര്യം നാടകം. വേഗം വേഗം
കെട്ടാൻ വേണ്ടിക്കാരോടു ചെന്നുപറയൂ.

ഇടൻ—അങ്ങിനെതന്നെ. (എന്നു പോയി)

സുത—(നാലുപറഞ്ഞു നോക്കിട്ട്)

കെട്ടുകവേ തെളിവിനോടു തിരിച്ചുകാട്ടി-

പൂജാകരതപമിയലുന്ന വസന്തകാലം

ഇപ്പോൾ വളർന്നു വരികിൽ പ്രമോദനാഭി
ജീവിച്ചു ഭംഗി പറയുമ്പോൾ മഹാവിശേഷം 7

ചിത്തംതെളിഞ്ഞു മലർബാണനൊരാവനാളി
തീർത്തെന്നുപോലെ പല പുതിയ ഭംഗിയോടെ
വൃത്തം വസന്തതിലകം വിളങ്ങുന്നു മാത്രം
ഒന്നത്തോളം ചന്തിയുടെ പൂർവ്വമുഖമെന്നുപോലെ 8

(നോക്കിട്ട്) അല്ല! വേയം വന്നുതുടങ്ങിയല്ലോ.

വൃത്തം നമ്മുടെ ശിഷ്യരായിട്ടുതൊരി-

ശ്ലോചിനനം മാത്രം

വൃത്തം സംപിണ്ഡത്തെ യാദൃചവര-

നാർത്തൻ വേദത്തെപ്പോ-

എത്തി സാത്യകിയായിരും വിപ്ലവം-

യിട്ടും മഹാഭംഗിയി-

(വിചാരമാർക്കൊരു മെച്ചമുണ്ടു നീയതം

വേദപ്രകർശനമോ. 9

ഇനി ശേഷമുള്ളകാളം നടത്താൻ പോകരുതെന്നു-

എന്നുപോയി

പ്രമോദന കഴിഞ്ഞു.

—  —

(അനന്തരം സാത്യകിയും വിപ്ലവവും പ്രവേശിക്കുന്നു)

വിപ്ലവം— അങ്ങ് എവിടുന്നുണ് വരുന്നത്?

സാത്യ— ഞാനെന്റെ വേനത്തിൽനിന്നുതന്നെയാണ്.

വിപു—അങ്ങിനെ ഭഗവാൻ ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ രാജധാനിയിലേക്കു പോയില്ലേ?

സാതു—പോയില്ലെന്നു ഉള്ളു.

വിപു—പോയില്ലെന്നു പറഞ്ഞതായി ഭഗവാൻ

പറഞ്ഞു. നാണീ മകനേ, നമുക്കു

കുറിയൊന്നുണ്ടെന്നു കേൾക്കുന്നുണ്ടോ, പിരിയാൻ

സന്തോഷമുണ്ടെങ്കിലും

നിങ്ങളും ചില കാര്യങ്ങൾ വെക്കുക

പോർപ്പാട് പാർന്നതും,

അങ്ങനെയും മനസ്സെടുക്കുകയും

പോർപ്പാട് പാർന്നതും സഖ്യം — 10

വിപു—അതു ശരി. ഇന്നു വിരേക്കിച്ച്, അർജ്ജുനൻ വന്നിട്ടുണ്ടല്ലോ. അതുകൊണ്ടു പോയിക്കേ.

സാതു—(സന്തോഷത്തോടും സംഭ്രമത്തോടും കൂടിത്)

സ്വർഗ്ഗപ്രിയൻ അങ്ങനെയിട്ടും

കൈപ്പടം കരുക്കലേറുന്നർജ്ജുനൻ

എപ്പോൾ വന്നു? വരുത്തിയില്ല ഞാൻ;

കുറിയൊന്നുണ്ടെന്നു സമീപമെത്തുവാൻ.

11

വിപു—ഇന്ന് ഉദയത്തോടുകൂടിയാണ് വന്നത്.

കണ്ണൻ കാലത്തുണർന്നിട്ടുകൊടു സഭയിൽ
പോയിക്കൊണ്ടുവന്നതായി

അങ്ങനെയും മനസ്സെടുക്കുകയും
പോർപ്പാട് പാർന്നതും സഖ്യം — 12

ശാസ്ത്രീയം കൃത്യമേവം കരുതവ്യമെന്നു

പ്രമാണമാണെന്നു മോദം പ്രകാശം
 അങ്ങിരോടും ചിരിച്ചങ്ങിനെ വരുവരുവെ-

ന്നോതിനാൻ പ്രീതനായി. 12

അടുത്ത പാർത്ഥൻ വരുമപ്പോഴേക്കും

മെടുത്ത ചാടീട്ടിറുപേരുമാറ്റം

കടുത്ത മോദേന പുണർന്നാൻ ഭെ-

ത്തടത്തിലേറ്റി ഹരി പാർത്ഥനേയും. 13

പിന്നെ അങ്ങിനെതന്നെ സഭയിലേക്കു മണ്ഡപേ
 തംകൂടി പോയി.

സാത്വ—അതാണെന്നാൽ ഗേയാനിനിക്കറിവുതന്നെതന്നെ.

അല്ലെങ്കിൽ ഗുരുനാഥൻ അർജ്ജുനൻ ധനാധിപനെ
 ഇനിക്കറിവുതരിക പതിവായിരുന്നു. ഇപ്പോൾ അതാ
 നും സഭയിലെത്തുമല്ലോ എന്നു ചെമ്മീട്ടാണ് നി

ശ്ചയംതന്നെ.

വിപു—അതങ്ങിനെതന്നെ ആവണം. ഇനി എന്തെങ്കി
 ലും ബ്രാഹ്മണകുലമുള്ളതും ധർമ്മപരിപാലനവും മ
 മെ പല അത്ഭുതകർമ്മങ്ങളും ചെയ്യുവെന്നു കേൾക്കുന്നു.

സാത്വ—എന്നാൽ തോക്കു ചേഗം സഭയിലേക്കു പോവുക.
 (എന്നും മഞ്ചളം പോയി)

(അനന്തരം സുധർമ്മാസഭയിൽ ശ്രീകൃഷ്ണനും, അർ
 ജുനനും, ബലഭദ്രനും, ഉഗ്രസേനമഹാരാജാവും മറ്റും പ്ര
 ചലിക്കുന്നു.)

ഉഗ്രസേനൻ—

അല്ലേ ഹർഗ്രന്! കേൾക്കൂ ഹർഗ്രന്പുര-

ത്തിൽ ധർമ്മജാതാദിയം

ചൊല്ലേറു നരനായകർ സുഖമാ-

ണല്ലേ? വിശേഷിച്ചിനി

ചൊല്ലേണം പുകൾപുണ്ടു കുന്തിയുമരി-

യ്ക്കും വിട്ടുവാഴ്ന്നതു-

അല്ലേ? തല്ലൊരു നാട്ടുകാക്കുതിസുഭി-

ക്കുതന്നെയല്ലേ പരദ?

14

അർജുന—എല്ലാവർക്കും സുഖമാണ്.

വളരെവളരെ നാളായ് ഞങ്ങളീ നിങ്ങളെക്കു-

റങ്ങിയിലുമതിയാകും പ്രീതിപൂണ്ടിട്ടിപ്പണം

കളമൊട്ടു പൊട്ടിയും വൻമാലിനിത്തീക്കുകന്നുവ-

കളമതിൽ നിരൂപിച്ചിട്ടിങ്ങു ഞ്ഞെന്തിനിങ്ങി. 15

ആശ്ചര്യമായ ധർമ്മപുത്രനും, ഭീമനും, നകുലസഹ
ഭവന്മാരും, അമ്മയും, മറ്റെല്ലാവരും ബന്ധുക്കളായ നി
ങ്ങളോടെല്ലാവരോടും ഏറെൻ മുഖംകൊണ്ടു കൂശലും ചോ
ദിക്കുന്നു

ബലഭദ്രൻ—

ഈശ്വരീലാഭമിഗ്നമൊക്കെയുമുള്ള പാർത്ഥ-

കേന്ദ്രനും ഞങ്ങളിലുമൊ ബാഹുള്യമെന്നൊരു

ലേഗം നിനക്കുകിലൊരുതുതിപ്പു കർമ്മ-

പാശത്തിനാൽ മമത തമ്മിലൊന്നുമല്ലാം. 16



നിന്നുമാവു നിന്നച്ചാൽ

ബ്രഹ്മവിനമര്യവാൻ മഹാവിഷമം.

19

അങ്ങിനെയിരിക്കുന്നു സാക്ഷാൽ ധർമ്മമൂർത്തിയായി
ഉള്ള ഇവിടുത്തെ സേവിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതെന്നുതന്നെയാണു്
അങ്ങിനെക്കൊണ്ടു് സന്തോഷവും സാഗ്രാജ്യവും.

ശ്രീകൃ.—അതൊക്കെ എങ്ങിനെയാവാലും വേണ്ടില്ല.

ഉത്തരം: ദർമ്മയാദികളായ ദുഷ്ടന്മാർക്കു്
പ്രാപ്തമാകട്ടെ മുടിച്ചും പരം. പ്രാപ്തമാകട്ടെ
പോയ നന്മയാണെന്നിയും നയമൊട്ടും.

കാത്തു. ജഗത്തൊക്കെയും

ചെമ്മേ വാഴുകയാണു വേണ്ടതു ദൃഢം.

പോലനായെകിലി.

കർമ്മത്തിൽ ബാഹുനീഷുവേണമതു നീപ

ങ്ങിരിക്കട്ടെ വേണ്ടുവിധം.

20

മുരളീനന്ദൻ.—ധർമ്മശാസ്ത്രം ബഹു അപരം. ധർമ്മത്തി
ന്റെ സ്വരൂപം അറിയാൻ വളരെ വിഷമം. എങ്കിലും
ധർമ്മപോലെ നടന്നാൽ കൊള്ളാമെന്നു മോഹമുണ്ടു്. ഇ
ങ്ങിരിക്കണു പഠയാൻ പാടുള്ളു.

അല്ല.

ധർമ്മശാസ്ത്രം നിൻതിരുവടിയടിയാ

ങ്ങിരിക്കു തെറ്റുന്നതിക്കിൽ

ചെമ്മേ കാരുണ്യമോടും പുലിയൊരു ഗുരുവായും

ചെയ്യു സദാപദേസം.

വേദാന്തം തീർക്കുമല്ലോ; പരമതു നിന്ദവി-

ക്കുവെച്ചാലീദാമ്സംര-

ത്തിന്മേൽ തട്ടുന്നതുമുണ്ടായിവരുടെ (വിട്ടവി-

സ്ഥിതതയും കൃത്യമായി-

21

ഇനിയും ചേണ്ടുവോളം എന്നും പർവ്വതപോളം പ്ര
വൃത്തിപ്പറന്നായി സംഗതിചരാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു.

(അണിയറയിൽ)

അയ്യയോ ബഹുകഷ്ടമിശ്ഠിതവിനെ-

ക്കണ്ടില്ലയോ നിങ്ങളി-

ക്കയും കാലമഹോ തണുത്തു കുറിയ-

നിശ്വാസമില്ലാതെയെ

ഇയ്യെൻപൈതലു സിദ്ധിച്ചി നിയത-

തരൻ; ബാലമൃത്യയോ

മയ്യാദക്ക നടന്നിട്ടും നൂപവർ-

ന്മാർകാട്ടിലുണ്ടാകുമോ?

22

അതുകൊണ്ടു യാദവന്മേൽ ചെന്നു ഈ വിവര-

അറിയിക്കുതന്നെ. എന്ന്

(യാദവന്മാരെല്ലാവരും കേൾക്കുന്നതും നടിക്കുന്നു)

അജ്ഞാനം—എ- എന്തൊരു കിടപ്പിലിരുന്നു കേൾക്കുന്ന

തു? കുടുംബത്തെ.

പിന്നെയും (അണിയറയിൽ)

അല്ലെങ്കിൽ എന്താണ് പറഞ്ഞിട്ടു സാധ്യം?

എങ്കിലും പറയുകതന്നെ.

ആ

കൃതികൾ

എന്ന് (അനന്തൻ ചത്ത കുട്ടിയെ ഏടുത്തുകൊണ്ടു
ഒരു ബ്രാഹ്മണൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

അർജ്ജുനൻ—കണ്ടിട്ട്—(വിചാരം)

മഹാകഷ്ടംതന്നെ. ബ്രാഹ്മണനാണ് ഇങ്ങനെ
പ്രവൃത്തിക്കുന്നത്.

(പ്രിയൻ എല്ലാവരും കാണാത്ത നാട്ടും നടിക്കുന്നു.)

ബ്രാഹ്മണൻ—(കുട്ടിയെ സഭയിൽ കൊണ്ടിട്ടിട്ട്)

(അയ്യയ്യോ ബഹുകഷ്ടം എന്ന് ഒന്നുംകൂടി ചൊല്ലിട്ട്)

നീതി ധർമ്മമതുപോലെ പാലനം—

ചെയ്യുന്ന നൃപനേൻ നാടതിൽ

എതുദിക്കിലൊരു ബാലമുത്സവി—

മാതിരിക്കു നൃപനേ! ഭവിച്ചതു.

23

(എല്ലാവരും കേൾക്കുന്നത് നാട്ടും നടിക്കുന്നു.)

അർജ്ജുനൻ—കണ്ടിട്ട്—(വിചാരം)

ബഹുകഷ്ടമാണിത്രം ചെയ്യേണ്ടത്. ഇവരെന്താ
ണിതിനൊന്നും മറുപടി പറയാത്തത്!

ബ്രാഹ്മണൻ—അതുകൊണ്ട് നിങ്ങൾ എന്റെ ഈ വൃ
ദ്ധനും തീർത്തതരണം.

അർജ്ജുനൻ—(വിചാരം)

ഇപ്പോഴും ഇവക്കൊരു ഭാവഭേദമില്ല. എന്താ
ന കഷ്ടമാണിത്!

ബ്രാഹ്മണൻ—

നെല്ലു രണ്ടു കിടാക്കൾ ചത്ത

തെന്നല്ലൽ ചൊല്ലാം മകനെടു ചത്തു;

അന്നൊക്കെയും ഞാൻ പഠയാരുമുണ്ടു
വന്നൊക്കെയും കാതനരോദനന്താൻ.

24

(കുറച്ച ദേയ്യത്തോടുകൂടിട്ട്)

ഞാനാണുഴിക്കു നാഥൻ വരണമഴകൊടെൻ-
കീഴിലുഴീശരെല്ലാം
മാനംകൈവിട്ടു കല്പംതരണമിനി മു-
ഴുങ്ങി നാട്ടാരശേഷം

താനേ റൊക്കത്തരേണം നികുതി പദവി നെ-
മ്മരിക്കിനിക്കുട്ടിഭേണം
സ്ഥാനത്തേ വിട്ടിവണ്ണം പറയുകിൽ മതിയോ
മന്നനാണെന്നുവെച്ചാൽ.

25

ഭുജബുദ്ധികൾതന്റെ ശക്തിയാൽ തൻ-
പ്രജകൾക്കുള്ളൊരു സങ്കടങ്ങളെല്ലാം
നിജധർമ്മമതെന്നുവെച്ചു തീർക്കും
ഭുജജന്മാക്കൾ നൃപാലരായിരിക്കും.

26

അല്ലാതെകണ്ടു പ്രജകളുടെ സങ്കടം കേൾക്കാത്ത രാ-
ജാക്കന്മാരെ രാജാക്കന്മാരെന്നല്ലാ പറ്റേണ്ടത്. കള്ളന്മാ-
രെന്നാണ് പറയേണ്ടതു .

(ഉഗ്രസേനമഹാരാജാവിനോട് നേരിട്ട്)

അല്ലേ കേൾക്കണമുഗ്രസേനനൃപാത!
താൻ നാട്ടുകാരോടു നേ-
ടിലല്ല കല്പമവർഷണശ്ചലൊഴി-
പ്പാൻ ഭാരമില്ലേ തവ?

ചൊല്ലേണ്ട വിഷയം വരുത്തരുതാൻ
ചെല്ലേണമെന്നല്ലാം
വില്ലയെന്നൊരു ശങ്കയുള്ളതുമൊഴി
(ശ്ലോകം പ്രജ്ഞാപനം)

27

ഉത്രസേനൻ—(കേൾക്കാത്ത നാട്യം നടിക്കുന്നു)
അർജ്ജുനൻ—(വിചാരം)
ഈ വിചാരം എന്തു രണ്ടാവാൻ? പ്രജകളുടെ
സങ്കടം കേൾക്കില്ലെന്നൊരു കഷ്ടതയെന്നു
പ്രാപ്തമാണു—(ദേവ്യത്തോടുകൂടിട്ട്)

അന്നിവിധം ഖത പാഞ്ഞു കരഞ്ഞതീ വി
ഭാഗത്തെ കേട്ടറിയുവാൻ ചെവിയില്ലായെന്നൊരു
താനെന്തു ഭിന്ന ഹരിയാണിഹ ഭൂമിപാല
സ്ഥാനത്തു വേണ്ടതു നടത്തിവരുന്നതെല്ലാം.

28

അതുകൊണ്ടു ഭഗവാനോടു പറഞ്ഞതെല്ലാം
(ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ നേരം തിരിഞ്ഞിട്ട്)

കേൾക്കേണമെന്നുടയ സങ്കടമെന്നു നേരേ
നോക്കേണമച്യുത! ഭവാൻ കനിവുള്ളിൽവെച്ചു
തീക്കേണമീ വലിയ സങ്കടമെന്നു ഭദ്ര
മക്കേണമെന്നുടയ കാളവുമാളുകീർത്തേ!

29

ചത്തിനെട്ടു മമ മക്കളൊൻപതാ
മത്തയാണിതു മിവണ്ണമായിതേ
ആത്തിപോക്കേ ഹിദോ! തരാധിപൻ
തീത്തിടേണമൊഴലാണിതല്ലതോ

30

(ശ്രീകൃഷ്ണൻ കേൾക്കാത്ത നർത്ത്ത് നടിക്കുന്നു)
 അർജ്ജുനൻ—(വിചാരം) ഏന്തിയെന്നു പറയണം?—
 കഷ്ടം! ഗോപാനന്ദമാനം മിണ്ടുന്നില്ലല്ലോ!

ബ്രാഹ്മണൻ—
 കഷ്ടമിങ്ങനെ വിളിച്ചുപോയികിലും
 കേട്ടിടാതെ മറയുന്നതെന്താ!—
 വിഷ്ണുപേശ-രനതായ കണ്ണനും
 പൊട്ടിയോ പൊടി കട്ടപ്പൊരെയും. 31

അർജ്ജുനൻ—(വിചാരം)
 ബ്രാഹ്മണൻ: പരയെങ്ങതൊക്കെ പറയുന്നുണ്ട്. ഗോ
 വൻ കേൾക്കാത്തപോലെ ഇരിക്കുന്നു. ഏന്തിയാണിത്? ഭ
 ഗവാനായാലും ധർമ്മം തെറ്റി. നട്ടക്കൻ പാട്ടുണ്ടോ? ഏ
 നിക്ക ബോധിച്ചില്ല. അതു നേരിട്ടു ചോദിച്ചുകിലോ? ചോ
 ണ: അച്ഛൻ അറിയുക വയ്യാത്തതല്ലല്ലോ. ഏന്തെങ്കിലും
 മറുപട്ടെ. ഞാൻ നേരിട്ടു മറുപടി പറഞ്ഞെങ്കിലോ. വരുട്ടി
 തെറ്റെന്നു വേർതിരിയും
 മറ്റൊരു നൂവരന്റെ നാട്ടിൽ പണിട്ടു
 തെറ്റുകൾ കണ്ടാൽ തീർപ്പും—
 നേരെപിടിച്ചാൽ കണ്ടാക്കുമോ? 32

ബ്രാഹ്മണൻ—(ബലഭദ്രമോടായിട്ട്)
 പല ഭദ്രമൊടൊത്തിട്ടു സാക്ഷാൽ
 ബലഭദ്ര ക്ഷിതിപാലവംശമെലേ!
 നഖമോർത്തിയ സകട-നിവൃത്തി
 മുക്തമിത്തവ്വിവനിൽ കനിഞ്ഞിടേണം. 33

(ബാലദ്രേൻ കേൾക്കാത്ത നാട്ടും ഏടിക്കുന്നു)
 ബ്രാഹ്മണൻ—(ദേവ്യത്തോടുകൂടി)

കളളകുടിച്ചും കട്ടും
 ഭജിക്കൂ പലരെയുമിടഞ്ഞുടൻ കൊന്നും
 തുളിനടക്കണിവരുടെ—
 യുള്ളിൽ കേരുന്നതില്ല മമ വചനം.

34

(ശ്രീകൃഷ്ണനോട്)

പതിനാറായിരമെട്ടും
 മതിമുഖിമാരുണ്ടു ഭായ്മാരായി തേ;
 ഞാതിലൊക്കെ മക്കൾ പത്തു—
 ഞതുക്കൊണ്ടറിയില്ല സങ്കടം മമ നീ.

35

(ഏല്പാവരോടും)

ഈവണ്ണം വളരെപ്പറഞ്ഞിതഴൽ ഞാ,
 നൊട്ടും ഫലം കണ്ടതി—
 ല്ലീവകപ്പെരുമാളുകൾക്കു കൃപയി—
 ല്ലെന്നുള്ളതും തീർച്ചയായ്;
 പോയുന്നേനിനി; നിങ്ങൾ നിങ്ങളുടെ സുഖം
 നോക്കിസ്സുവിച്ചീടുവിൻ
 പാവപ്പെട്ടൊരു ഞാനുമെൻ ഗൃഹിണിയും
 ദുഃഖിജ്ജ്വലനേ വത്ര.

36

അർജ്ജുനൻ—(വിചാരം)

ഇങ്ങിനെ ഒക്കെ ഒരു ബ്രാഹ്മണൻ വന്നു പറഞ്ഞിട്ടും
 ഒരു ദുഷ്ടാസമുണ്ടായില്ലല്ലോ ഇവർക്ക്. ഞാൻ ആശ്ചര്യം

പിച്ച് നോക്കട്ടെ. ഒരു ക്ഷത്രിയനായിട്ട് ഇങ്ങിനെ മരൊറ്റ
തന്തന്റെ സങ്കടം കണ്ടുകൊണ്ടു ഇരിയ്ക്കുവാൻ പാടില്ല.
ബ്രാഹ്മണൻ—(കുട്ടിയെ എടുത്തുകൊണ്ടു പോയി)
അർജ്ജുനൻ—ഞാനും പിന്നാലെ ചെല്ലട്ടെ.

(എന്നുപോയി)

(ശ്രീകൃഷ്ണൻ—നോക്കും നേരമായി; പോവുക.
എന്ന് (എല്ലാവരുംപോയി)

രണ്ടാമതും

(അങ്ങിതരയിൽ)

അല്ലെ ബ്രാഹ്മണൻ! നില്ക്കൂ; ഞാനെന്നു പറയട്ടെ.
(അനന്തരം ബ്രാഹ്മണനും അർജ്ജുനനും പ്രവേശി
ക്കുന്നു)

ബ്രാ—എന്തിനാ വിളിയ്ക്കുന്നത്?

അർജ്ജു—അങ്ങേടെ ഈ സങ്കടം ഞാൻ നിവൃത്തിക്കും.

ബ്രാ—(പുച്ഛരസത്തോടുകൂടി ചിരിച്ചിട്ട്)

സാക്ഷാൽ മകനൻ ഭഗവാൻ തുടങ്ങി
ദ്രിക്ഷോണിയിൽ ചെട്ടൊന്നു താലവക്കം
രക്ഷിക്കുവതുംത്തതു തീ ഭരിച്ചു—
ലാഭക്കുപമം പാർത്ഥ! തുനിഞ്ഞിടേണം.

37

അർജ്ജു—അങ്ങിനെ വെള്ളണ്ടോ. ഭഗവാനു ശക്തിയില്ലെ
ന്നല്ല ഞാൻ പറയുന്നത്.

വടിവോടിഹ കായ്മങ്ങു ചെയ്യാൻ
പട്ടുവായോരവനും നന്നച്ചിട്ടമ്പോൾ

നേടിയോർ മിടുക്കുപോക്കിടാവായ്
നടിയൊഴുകിലസാധ്യമാകുമല്ലോ. 38

എന്നതെന്നയല്ല,
ഉത്സാഹശക്തി നികവായുടന്മോരവന്നു
ദൃസ്സാധ്യമായുലകിലോക്കുകിലാന്നമില്ലാ;
ഇസ്സാഹസത്തിന്നു തുടങ്ങുകിയും നടത്താൻ
മത്സാരമായ മഹിമോട്ടുമൊന്നു പോരും. 39

അതുകൊണ്ടു ഞാനിതിന്നുസാഹിത്യനോക്കട്ടെ.

ഈ പുരുഷപ്രയത്നമതുകൊണ്ടു സാധ്യമാ-
തുമ്പ്രപ്രവൃത്തിയതു നീ നടത്തിടും,
പാർത്ഥാലീശ്വരനാക്കുകാവന്നു ജീവനെ
തരവാൻ മിടുക്കു മനുജന്നു കിട്ടുമോ? 40

എന്നതെന്നയല്ല,
പാർത്ഥാലീശ്വരനായിട്ടന്നു ഗോവാൻ
ശോവിദനും കൂടിയീ-
ന്നോർത്താൽ പാർവതയില്ലാത്തന്നു കരുതി-
ക്കൈവിട്ടു കാർത്തികിൽ നീ-
ജഗത്താടോപമൊരുങ്ങിടാജ്ഞാത ഹലം
കിട്ടില്ലതാൻ വിഡ്ഢിയാം
പാർത്ഥശ്വരസാമന്തയിനിജ്ഞാതവ സൗമ്യ-
ശീലൃത്തിനാൽ തൃപ്തിയായ്. 41

അതുകൊണ്ടു കാർത്തികിന്നുസാഹിത്യനോക്കട്ടെ എന്റേത

ലയിലെഴുത്താണെന്നുള്ളതു വ്യക്തമാക്കുവാൻ
ഭവിക്കുന്നതു്.

അർജ്ജുന — അങ്ങനെയുണ്ടാകുകയില്ല.

ദൈവത്തിനേയുമിഹ പൊരുഷശക്തിയാലേ
കൈവന്നിടുംപടിയടക്കി വെട്ടുപ്പിന്നോടെ
ദേവേന്ദ്രപുത്രനിഹ ഞാനടക്കിക്കാവൻ, ഭൂ-
ദേവേന്ദ്രപുത്രനായിനിത്തവ കാത്തിടുന്നേൻ.

42

ബ്രഹ്മ — അസാദ്ധ്യമായ കാര്യത്തിൽ പൂർവ്വപ്പെടുന്നു.

അർജ്ജുന — ഉത്സാഹമുള്ള ആളുകൾക്കു അസാദ്ധ്യമായൊ
ന്നുണ്ടോ?

(വിചാരം) ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ ആശ്ചര്യസിദ്ധിപ്പിന്നു
പ്പോലുമേനി പാകയേയുള്ളു.

(സ്പഷ്ടം)

ചാഞ്ചല്യമറംബിലൂപർ നിറഞ്ഞിരിക്കും
പാഞ്ചാലദ്രുപസരയിൽ കലവിൽ കലച്ചു
ഞാഞ്ചാലമേ ചപലലാക്കു മുറിച്ചു സാക്ഷാൽ
പാഞ്ചാലിയെ തടിവിരുദ്ധേന്ദ്രാൽ ചീരണല്ലോ.

43

അത്രതന്നെയല്ല,

കർണ്ണൻ തുടങ്ങിയ മഹാബലമുള്ള ഭൂപ-
രണ്ണും വെട്ടിത്തടൽനിലത്തണയുന്നനേരം
തിണ്ണന്ന നല്ല ശരമാരികളാൽ ജന്മിച്ച
വിണ്ണോർചരത്തജനഴും വിരുതോർത്തനോക്കു.

44

ഇത്രതന്നെ പോരാ,

ഞാനും കണ്ണനുമൊത്തുചേർന്നൊരുദിനം
 നായാട്ടിനായ് പോയവരും
 രാജനുള്ളതാട്ടമഗ്നിദേവനിമയം
 യേകീടിനേൻ ഖാഡവം
 മാനിച്ചു നമുക്കു ദേവനനലൻ
 താന്തന്നൊരിഗ്ഗാണിവാ
 ച്ചൊന്നും പൂണ്ടൊരു വില്ലു കാക്കിതപരൻ
 പൊക്കാനമൊളംകുമോ?

45

പിന്നെ

ഞാനൊരക്കു തപസ്സുചെയ്തു ശിവനെ
 ച്ചാഞ്ചലമരോരുന്ദൻ
 ധ്യാനത്താൽ വശനാക്കി വേടവടിവാ
 യ്തന്നീടുമദ്ദേവനെ
 ഉന്നം വിട്ടു പടക്കുളത്തിലറികി
 ഗ്ഗാണിവാചരം വില്ലിനാൽ
 തന്നേ തല്ലിയൊതുക്കി വേണ്ടൊരു വരം
 വർത്തിച്ചൊരാളല്ലയോ?

46

വിണ്ണാർനായകനായിട്ടു ജനക
 നാവശ്യമായിട്ടു ഞാൻ
 തിണ്ണം പെന്തിഥ കാലകേയമുഖരാം
 ദൈതേയരെക്കൊന്നതും
 പൊണ്ണത്തം പെരുങ്കു നിവാതകവച
 പ്രഭുപംസയും വിണ്ണവ
 പ്പെണ്ണങ്ങൾക്കൊരു പാട്ടതായതു ധരാ
 ദേവൻ ധരിക്കാത്തതോ?

47

ഇങ്ങിനെ പലവക വീര്യം
തിങ്ങിന ഞാൻ ക്ഷിതിസ്സരേന്ദ്ര! നിനക്കനെ
ഭംഗിനടിച്ചുരചെയ്തു-

പ്രേമിനെയെന്നാലുമിങ്ങു കാത്തിടുവൻ. 48

കഴിഞ്ഞതു കഴിഞ്ഞില്ലേ. ഇനി ഒരു പുത്രനാണുമാറാൻ
സംഗതിവന്നാൽ ആ പുത്രനെ ജീവനോടുകൂടി തന്നേക്കാം;
നിയന്ത്രണമെന്ന.

പ്രാ—(വിചാരം)

വലവീര്യമെഴുന്ന പാർത്ഥനേവം

പല ശൗര്യം പരയുന്നതേകൂട്ടിപ്പോൾ

വലിയോരടൽനിന്നിലാണു ചിത്ത-

ത്തലയൊന്നിത്തിരിപൊങ്ങിയാശ്ചസിപ്പൻ. 49

എങ്കിലും ഇനി ഒരു വിശ്വാസമായുണ്ടില്ല. വല്ലെങ്കിൽ

ഇദ്ദേഹം ഇനി ഉണ്ടായെന്ന പുത്രനെ രക്ഷിച്ചാലായി.

വല്ലെങ്കിൽ ഇപ്പോഴത്തെപ്പോലെ വ്യസനിക്കാം അത്ര ഉ

ദ്ദേഹം അതിലധികം ഒന്നും വരില്ലല്ലോ.

(പ്രാപ്തമാകിട്ട്)

അദ്ദേ! അങ്ങനെയോ ഉറപ്പുണ്ടെങ്കിൽ സ്വന്തം ചെത്താമോ?

അതേ—അതേ. ധാരാളം.

പ്രാ—എന്നാൽ രക്ഷിച്ചതാണു എന്നു സ്വന്തം ചെയ്യൂ.

അതേ—(ഗംഭീരമായി) വില്ലു കയ്യിൽ പിടിച്ചുകൊണ്ടു)

പ്രാ—പ്രാപ്തമാകിട്ട് വാങ്ങിയോ

ഗംഭീരമായി വരവെടുത്താണു, ഞാൻ

തിന്നമങ്ങയുടെ പുത്രനെത്തരാം
ഭരണപാണി. ബത കൊണ്ടുപോകിലും.

50

അത്രതന്നെയല്ല,
ധർമ്മനാനാണ് സാക്ഷാൽ ചുകുടിപെരുക്കിട്ടമെ-
ന്നമ്മയാണമ്മനാണ്.
ഒല്ലാമുഗ്രീധർമ്മജാതൻ മമ ഗുരുവരനാ-
ണഗുരും ഭിമനാണ്
ചെമ്മേ മാദ്രേയമാണെൻപ്രിയമഹിഷിയതാം
ഒറ്റുപദഭേവിയാണെൻ.

ബ്രഹ്മൻ! നിൻപുത്രനേ അധികവനതു നിയത-
തന്നെ ഞാനെന്നയാണി.
ചെല്ലൊത്ത നിൻതനയനെത്തരുവൻ തരത്തിൽ
സല്ലാസഭോജനകളാണതു സത്യമാണ്
ദിവ്യപ്രഭാവമിയലുന്നാൻ നാഥനായി
ബുദ്ധ്യതമാർന്ന ഭഗവാൻ മുരവൈരിതാണ്.

എന്നല്ല, കേൾക്കണമിതും തവ പുത്രനേ ഞാൻ
തന്നിലയെങ്കിലെരിയുന്നെൻ തീയുതന്നിൽ
അന്നല്ലൽവിട്ട മമ ഗാണധിചമോടുകൂടി
തന്നല്ലവണ്ണമഴകോടഥ ചാട്ടവൻ ഞാൻ.

ബ്രാ—(വിചാരം)
ഓ. സത്യം ബഹുസാഹസംതന്നെ. ഇത്രയും ഞാൻ
വിചാരിച്ചിട്ടു. ഉണ്ടനെ വേണ്ടായിരുന്നു. ആട്ടെ ഇത്ര

ഉറച്ചു പർവ്വതതൂക്കകൊണ്ടു് ഇതു വിഭാഗം രക്ഷിച്ചുതരമെന്നു
നിശ്ചയിക്കാം.

(സന്തോഷത്തോടുകൂടിട്ടു പ്രകാശം)

എന്നാലിനിജ്ജ സുഖമായ് തമ്പ പർവ്വത! മേലിൽ
നന്നായ്തരും; ഗൃഹണിതന്നുടെ ഗർഭകോലം
വന്നാൽ ഭവാനിവൃതനിട്ടവൻ മുറുക്കു-
ങ്ങന്നാളിൽ വേണ്ട ഭജവീര്യമെടുത്തുകൊൾക. 54

അർജ്ജുന—അങ്ങിനെതന്നെ.

ബ്രഹ്മ—അങ്ങേയ്ക്കത്രദിവസമുണ്ടാവാമകയിൽ താമസം
അർജ്ജുന—

അത്രാദരേണ ഹരിയൊത്തുടനെതുകാലം.
പാർത്താലുമില്ല പരിതൃപ്തി മനസ്സിനെനാൽ
എത്തായ്ക്കയാൽ ചിലദിനം പിരിയേണ്ടതായ്
കൃത്യം വരുമ്പൊഴകലേങ്ങിവരുന്നതാണ്. 55

അതുകൊണ്ടു ജ്യേഷ്ഠനും മറ്റും വിശേഷമൊന്നുമില്ല
ജിൽ മൂന്നുനാലുസംവത്സരം ഭഗവാന്റെയടുടെ താമസിപ്പാ-
നൊരുങ്ങിട്ടാണ് പുറപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത്.
ബ്രഹ്മ—എന്നാൽ നന്നായ് തുതിനിടയിൽ ഗർഭമൊയാൽ
ഹസ്തിതപ്തമത്തേക്കു വരണ്ടല്ലോ.

അർജ്ജുന—അതുവേണ്ട.

ബ്രഹ്മ—(നേരം നോക്കിട്ടു).

നേരം മദ്ധ്യഘോരമായി നെടിയൊരു കുരങ്ങ-
ലങ്ങൾ പാരിൽപ്പരത്തി

സൈന്യം വ്യോമാന്തരത്തിന്നടുവിളിനനിതം
നിന്നു ശോഭിച്ചിട്ടുന്നു.

പ്രശ്നം

ആത്മീയ കൃതികൾ

ആത്മീയമർദ്ദമനുഭവിക്കുന്നവർക്ക് പ്രതിവിധിനോട് വിടർ
 നിട്ട സൂര്യന്റെ നേരേ
 നീശ്ശേളം തട്ടിയാട്ടീടില്ലമഭിമുഖമായ് -
 തന്നെ നിൽക്കുന്നതന്നും.

56

അർജ്ജുന—ശരിയാണ്.

ആകാശമാകുമൊരു ശോഭാവനാർത്തരാജ് -
 മാകുന്നതിൽ കരുലെറിഞ്ഞിട്ടമെന്നപോലെ
 ആകെപ്പടർന്നു വിലസുന്ന രവിപ്രകാശം
 മാഴ്കുന്നു വണ്ടുകൾ സരോജമതിൽക്കിടന്നും.

ബ്രാ—എന്നാൽ ഞാൻ മാദ്ധ്യംഹിതത്തിനു പോട്ടെ. ഈ
 കാര്യം അമാന്തമാക്കിയില്ലല്ലോ.

അർജ്ജുന—അമാന്തമാക്കുന്നതാണെങ്കിൽ ഞാൻ മുന്പിൽ
 ഒന്ന ഏറ്റവും പറയുകയില്ലല്ലോ.

ബ്രാഹ്മ—നന്നായ്ക്കരം ഭവാനിനി -
 യെന്നാൽ പോട്ടേ, മുറുക്കം വിവരങ്ങൾ
 തന്നിട്ടു ഗർഭമായാ -
 ഖനനാക്കയുമറിവു തന്നീടും.

58

അർജ്ജുന—അങ്ങിനെയൊട്ടെ.

(ബ്രാഹ്മണൻ പോയി)

അർജ്ജുന—ഞാനും ഭഗവാൻ ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ ഭവനത്തിലേ
 ക്കു പോകുന്നു.

(എന്നു ചുറ്റിക്കുന്നിട്ട്)
 പ്രാസാദത്തിനു നാലുവട്ടുമഹോ
 പാക്കത്തൊട്ടും പന്തലി
 താസാദിച്ചിട്ടുമാക്കുളർത്ത ചെറുകാ
 ൧൦൦ റാളു സൌഖ്യത്തൊട്ടു
 ശ്രീസൌഭാഗ്യഫലക്കുന്ദ ഗോപൻ
 ഗോപിനന്ദനേന കൃതം
 ശാസം നോക്കി രസിച്ചുകൊണ്ടു മരുവി
 ടുന്നുണ്ടു സൌധസ്ഥലം.
 അതുകൊണ്ടു അടുത്തുചെല്ലുകതന്നെ.

(എന്നു പോയി)

(മൂന്നാമകം)

(അന്നന്തരം രണ്ടു വൃദ്ധികൾ പ്രവേശിക്കുന്നു)
 ഒന്നാമത്തവൾ—എടി നാരായണി! തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു അ
 ന്നു് ഒരു മരിച്ച കുട്ടിയേയും കൊണ്ടു യാത്രവഴി
 യിലേക്കു പോയിട്ടെന്നാണു് ചിന്നത്തെ കഥ
 രണ്ടാമത്തവൾ—എന്താ കഥയെന്നു ചോദിച്ചാണുണ്ടോ
 പാർവതി? അങ്ങിനേതന്നെ ഇങ്ങോട്ടു പോന്നു.
 കേൾ—തന്മുരാക്കന്മാരുമൊന്നും പറഞ്ഞില്ലെന്നോ ഇ
 സകടം തീർന്നു.
 രണ്ടാ—കുന്നുമില്ല. കേൾക്കത്തപോലെ ഇരുന്നു അ
 ശ്രേ ഉള്ളു. എന്നാണു് പറയുന്നതു കേട്ടതു്.
 കേൾ—പോയിട്ടൊരു ഫലമുണ്ടായില്ലെന്നോ?

മൃഗ

കൃതികൾ

മഞ്ജുൾ—ഹം—കുറച്ചൊക്കെ ആശ്വാസമുണ്ടായേ.

ക—ഹം—എന്താണത്?

മഞ്ജുൾ—ഹം—തയ്യർക്കൊരുമെന്നും പഠഞ്ഞില്ലെങ്കിലും
കൊമ്പരാജാവ് അർജ്ജുനൻ ഇനിയുണ്ടാവുന്ന
കുട്ടിയെ ഞാൻ മക്കിയോളമെന്നു പറഞ്ഞ് അദ്ദേഹത്തി-
നെ ആശ്വസിപ്പിച്ചു. ആ കേട്ട കുറച്ചാശ്വാസത്തോടു
കൂടി അവിടന്നിങ്ങോട്ടു പോന്നു.

ക—ഹം—ആട്ടെ! ഇപ്പോൾ കുഞ്ഞാത്തലക്കു ഗർഭമുണ്ടോ?

മഞ്ജുൾ—ഹം—ഗർഭമുണ്ടോ എന്തോ! പത്തു തികഞ്ഞു. നീ
യുറഞ്ഞില്ലേ?

ക—ഹം—അങ്ങനെയൊന്നറിയാതെ എന്റെ ഭർത്താ-
യു വിദർഭരാജ്യത്തേക്കു പോയപ്പോൾ കൂടെ അ-
ങ്ങോട്ടു പോയിട്ടുണ്ടായിരുന്നില്ലേ? മിനിത്തൊന്നു വന്നു
മുട്ടു. എന്നാൽ ഇതിനൊന്നു കുഞ്ഞാത്തോളം കാണാ-
മെല്ലാം.

മഞ്ജുൾ—ഹം—എന്നാൽ നമുക്കങ്ങോട്ടു പോയുക.

(ചുറ്റിനടന്നു നോക്കിട്ട്) ഇതാ അവിടുന്ന് എഴുന്ന-
ളിയിരിക്കുന്നു.

ക—ഹം—അല്ല! തിരുമനസ്സുകൊണ്ടുണ്ടാക്കുക. നോക്കി-
പ്പോൾ കാണാൻ തരാവില്ല. പോയുകതന്നെ.

(മഞ്ജുൾ പോയി)

പ്രവേശകം കഴിഞ്ഞു.

(അനന്തരം പ്രാമേയം ഭവേത് പ്രവേശിക്കുന്നു)
 അത്—

നാട്ടിൽപ്പെണ്ണങ്ങളായാൽ നലമൊടൊരുവിധം
 ഗർഭമൊയെന്നുവെച്ചും.

ലോട്ടപ്പാർ പ്രീതിയാകും, പ്രസവമതു കഴി
 ണ്ണീടിനാനന്ദമേറും.

കുട്ടിപ്രായത്തിലുള്ളൊന്നയരെയധികം
 വെച്ചു ലാളിച്ചുകൊണ്ടി-

ട്ടിച്ചുപ്രാപിക്കു സമ്പൂർണ്ണയുമിഹ വരുമേ
 നാറുകൊണ്ടുകൊണ്ടിയിലേ.

60

അഭിജ്ഞാനൈവല്ല,

ഗർഭമൊവുകിലിടുകമത്തലും

വായ് പുകുടിവരുമേ ദിനംപ്രതി

കൈലാടൊങ്ങൊരുവിധം പെരുന്നാനും

ഉൾപ്പെട്ടെന്നൊഴൽ പൂണ്ണമായും.

61

മക്കളെ ലാളിച്ചിട്ട-

ങ്ങാറുകാളമരിലേന്തിട്ടു സന്തോഷം

ഇക്കണ്ടവർ കിട്ടി-

ല്ലാകൊണ്ടു വിഷാദമാകുമെന്നൊക്കെ.

62

അം—എങ്കിലും വ്യസനിക്കരുത്. ഇപ്പോഴുണ്ടാകുന്ന കുട്ടി
 ഒരു രക്ഷിക്കാമെന്നർത്ഥമുണ്ട്. സത്യം ചെയ്തിട്ടുണ്ടെന്ന്
 ഞാൻ പറഞ്ഞില്ലേ?

വീര്യംപെടുന്ന സുരനായകപുത്രനാനും

ക്കും വെടിപ്പെട്ടു നടത്തിട്ടുമില്ല വാദം

അയ്യോ! നമുക്കു സുഖമാമിനിയർജ്ജുനൻ ദോ-

പ്തിയുണന്നൊക്കെ തരുമിമകനേ മനോജ്ഞ! 63

അയ്യോ—(ഭീർവ്വശ്വാസമിട്ടിട്ട) ഉവ്വ്! ഏകിലും ഇനിക്കു വി
ശ്വാസം വരുന്നില്ല. ശ്രീകൃഷ്ണാദികളും മറ്റും വി
ചാരിച്ചിട്ടു അസാദ്ധ്യമാണെന്നു കയ്യാഴിച്ചു കാര്യം ഈ
ജർജ്ജരൻ വിചാരിച്ചാൽ നേരെയൊക്കാൻ കഴിയുമോ?
ബ്രഹ്മ—ഇതു ഞാനും ശങ്കിച്ചു. എന്നിട്ടു ഞാൻ ചോദിക്ക
യും ചെയ്യും.

പ്രദ്യുർമനോമേഘജ്ജനിതഭവനത്യ-

ന്തോദ്യോഗശാലി ബലനബുഗവാൻ മുക്കുന്ദൻ

ഭർദ്ദൈദ്രവമോർത്തിചരൊഴിപ്പൊരു കാൽമങ്ങു-

മദ്യേവരാജസുതനീയു നടത്തുമെന്നോ? 64

എന്ന് അപ്പോൾ അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു:—

പ്രദ്യുർമനല്ലി, തനിതഭവനമല്ല, സാക്ഷാൽ

മദ്യപ്രിയൻ ബലനമല്ല, മുക്കുന്ദല്ല,

ഇദ്ദേഹമെക്കാടിയ ഗാഢധീചവില്ലെടുക്ക-

മദ്യേവരാജമേഘമോർത്തിചരൊഴിപ്പൊരു കാൽമങ്ങു. 65

എന്ന്—

അയ്യോ—അർജ്ജുനൻ വിചാരിച്ചാൽ കഴിയുമായിരിക്കാം, എ
കിലും അത്ര മനസ്സുവച്ചുസാധിക്കുമോ?

ബ്രഹ്മ—അയ്യോ നീയില്ലേ ശങ്കിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ
പൊയ്ക്കൊട്ടിടുന്നാളുതല്ലർജ്ജുനൻ കേൾ;

കയ്യാൽ ചെന്നിങ്കായ്മൊപ്പിച്ചിടാഞ്ഞാൽ
തിയ്യിൽ ചാടാമെന്നൊരാസ്സുതുമില്ലേ?

66

ഭായ്—അതുവു.

ബ്രാ—അത്ര ഉംഗിച്ചു പറഞ്ഞതുകൊണ്ടു കായ്ക്കും സാധിക്ക
മെന്നതന്നെ ഉറപ്പോള. അമാനുഷമായ വളരെ ക
യ്ക്കും ചെയ്തിട്ടുള്ളൊരാൾ അർജ്ജുനൻ.

പൈതൃകം ബലമാർന്നെന്നുസ്മരം.

മക്കാലകേയാദിയാം

പൈതൃകം ഉറപ്പാൻ മറുപടിയായിട്ടു
‘അർദ്ധവധിരീതി’

ചെയ്യാൻ തുടങ്ങിയുള്ള വിജയം

നികായ്ക്കും സാധ്യമാം;

മേതും ശങ്കുന്നിനച്ചിടേണ്ട, സുഖമാം

കാര്യം! നിനക്കിന്നിമേൽ.

67

ഭായ്—ഇനി കൈകൾ കട്ടിയേറേകിലും ജീവനോടുകൂടി വ
ളർത്താൻ കിട്ടിയാലത്തെ സന്തോഷം പറയാനില്ല.

മടിനടുവിൽ വെച്ചും, മാനമോടുകൂടെയും,
പെരിമലകൾ തുടയും, പൂന്തിരിക്കയൊരിച്ചും,
ഇടയിലിഹ കർണ്ണാൽ കണ്ണീർതാൻ തുടയും
വടിവിന്നോടു വളർത്തും സൗഖ്യമെന്തൊതിടേണ്ട? 68

ബ്രാ—ശരിയാണ്.

ബാല്യത്തിലുണ്ടാകുന്നയാദി കഴിഞ്ഞവൻ ചാ
ഞ്ചെയ്തും പറഞ്ഞാൽ പദേശഗിര കളഞ്ഞു

ചെല്ലാർന്നടുത്തെന്നുവേറിയ പുത്രനെക്കു-
ണ്ടല്ലാസമാർന്നിട്ടവനിന്നതികൊതുക്കം മേ.

69

മാറങ്ങോരുടെ മക്കളേയുമവർതാൻ
വിദ്യാർത്ഥമെന്നതിങ്കേ
തെറ്റൊന്നങ്ങിനെ നൽകിലായവരിലും

വാത്സല്യമുണ്ടെറെ മേ
മുറം നമ്മുടെ പുത്രനാകിലവനെ-
ശ്ശാസ്ത്രം പഠിപ്പിക്കുകിൽ
പഠനം നിസ്തുലമോദമായതിതുകൊ-
ണ്ടുഹിച്ചു മോഹിച്ചു ഞാൻ.

70

ഭായ്യ—പ്രായംതികഞ്ഞു തനയന്നു വിവേകസാരം-
മായിത്തള്ളിഞ്ഞു നവയൗവനഭംഗിപ്പിടി
ജായാസമേതുമവനെയൊരു നോക്കു നോക്കുൻ
മായാചിഹ്നമി, ഭഗവാൻ തരമുണ്ടിട്ടേ.

71

ബ്രാ—മഹനുടെ മഹനന്നാശനം-
മഹമതിലാവിപ്രഭോജനാദികളിൽ
അഹമാദ്യവസാനമതായ
മഹിമകൾ കാണുന്നതന്നായ്!

72

ഭായ്യ—ഓ!
പാരം ക്ഷീണതയുണ്ടിനിക്കു വയരം-
ങ്ങൊരം ചലിക്കുന്നതി-
ന്നേരം മാതിരി മാറിട്ടനിതു വയ-
റൊട്ടിയെണ്ണാമോളോടണം.

ഞാൻ പ്രസവിക്കുന്നുള്ള അകത്തേക്കു പോട്ടെ.

(എന്നു പോയി)

പ്രാ-അരോന്നിഞ്ഞിനെ ചൊല്ലിനിൽക്കിവിനിമേൽ

കാഴ്ചം കണ്ടുകല്ലു ഭോ-

സ്സാരം പുണ്ടാരു പാർത്ഥനോടിതറിയി-

ക്കട്ടേ നടക്കട്ടെഞാൻ.

73

(എന്നു ചുറ്റിനടന്നിട്ട്) ഇതാ ആർജ്ജുനമയം കാണു-

ന്നു. എന്നതന്നെയല്ല,

മറ്റും കർണ്ണകരോരമാധിയാലും

ഗാണധീവചാപം കല-

ച്ചുംപുണ്ടു വലിച്ചിടുന്നു വിജയൻ

വില്ലാളിവിരൻ പരൻ

(നാല്പത്തും നോക്കിട്ട്)

തൊറണത്തൊരു വിദ്യയാണിതിവിടെ-

സ്സുയുപ്രഭോജാലവും

പരമനില്ല നിറഞ്ഞിടുന്നു നിരവേ-

കൂരമ്പടഞ്ഞങ്ങിനേ.

74

ശരി-ആർജ്ജുനൻ വിദ്യയാണു

അന്തകനുംകൂടിയിതി-

ന്നന്തികമതിലേക്കുണഞ്ഞുവെന്നാകിൽ

ഹന്ത വിജയാസ്രമേരനി-

മന്തമംഗം മുറിഞ്ഞു മൂന്നാകും

75

ഈ അർജ്ജുനനെങ്ങിനെയെന്ന് പ്രസംഗം കാലയെ
 നാറിഞ്ഞിവിടെ വന്നത്. ഇദ്ദേഹത്തിന്നു ദിഗ്വചക്ഷുസ്സു
 ണ്ടോ? (വിചാരിച്ചിട്ട്) ശരി. ഞാൻ ചാഞ്ഞിട്ടുതന്നെ
 യാണോ.

നിത്യം ഗൃഹിണിതൻ ചരിത്രമു-
 പ്താർത്ഥനോടു പരയാദമുണ്ടു ഞാൻ;
 പേർത്തു പത്തുദിനമായി മൽഗുഹ
 പാർത്തുപോന്നിട്ടുവരുണ്ടു കാത്തിവൻ.

76

അതീപ്പരിഭ്രമത്തിൽ ഞാൻ അന്ധാളിച്ചു.
 (അനന്തരം പാഞ്ചരൂപാലയം അർജ്ജുനൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)
 പ്രാ—(അർജ്ജുനൻ അടുക്കെ ചെന്നിട്ട്)

വർദ്ദേ ചൊല്ലട്ടേ വടിയൊടിതു ഞാൻ നന്ന കരുതി-
 ട്തൊരിയ്യുചെയ്യേണം യമനെയുമയയ്ക്കൊല്ലിതിനക്കു;
 ശരിയ്ക്കുമാർ കൂപ്പം ഗുണമുടയ വില്ലാളിനിരതൻ
 വരിച്ചുൻ നീ മാനത്തെന്തെടു സുകൃതവും തേടുക സഖേ!

അർജ്ജു—

ചൊല്ലൊന്നിടുന്ന ദിഗ്വചക്ഷുരമാരുമിന്നു
 നോക്കേണ്ട ചൊല്ലുഴമൊരിശ്ശരപഞ്ചരത്തിൽ!
 ഉൾക്കൊണ്ടു നന്നനയനങ്ങളൊരു ജീവിതത്തെ—
 ക്കൊള്ളൊണ്ടിടാൻ പരമിവക്കു മിടുക്കു പോരം.

77

(അംണിയായിൽ)

അയ്യോ വപുസ്സു തളരുന്നിതിടയ്ക്കിടയ്ക്കു
 വയ്യോ നമുക്കു ചില നോമ്പുകൾ വന്നുതന്നു;

പ്രാ—ഒ: നല്ലവണ്ണം മനസ്സിലാക്കിയിരിക്കണം.

(അണിയായിൽ)

അതീവധം പിടയൊലം കടലോരമുണ്ടാം
പയന്നു ദിവാലയമതാമരമോർമ്മവേണം!

79

അർജ്ജു—(ശരപഞ്ചമത്തിന്റെ ഉള്ളിൽ ഒന്നുകൂടി ശരപഞ്ചമം കെട്ടിട്ട്).

ബ്രഹ്മജനനായിട്ടുമിളാസുരനുള്ള പുത്ര-
നമ്മാതിരിയെക്കാൾ കൂടുതൽ വേലിച്ചിട്ടുള്ളതാണു
ബ്രഹ്മാസൂത്രമതാമരമോർമ്മവേണം! കെട്ടിട്ടു
നിർമ്മാലിനപഞ്ചമങ്ങളെകുന്നിടത്തേ.

80

(എന്നു ധ്യാനം നടിക്കുന്നു)

പ്രാ—(പരിഭ്രമിച്ചു വയറുതിരുമ്മിക്കൊണ്ടു്)

എന്താണാലോ കഥ? അകത്തുനിന്നുളവാണാലോ
(പിന്നെയും അണിയായിൽ)

നേരംനോക്കുക ബാലകനുടെ ശിരം
അഗ്രം പുറത്തായി.
നേരം നെന്തെ പുറത്തുപോന്നിതു കിടം
വാണാണിരിക്കുന്നതഥം;

എന്നു്.

പ്രാ—ഇതിയാണു് നല്ലവണ്ണം രക്ഷിക്കേണ്ടതു്. താഴത്തു
വീണാൽ ജീവനാണു് വാരില്ല കട്ടിയ്ക്കു്.

അർജ്ജു—ഒന്നുകൂടി ശത്രുബന്ധം ചെയ്യുന്നു.

(പിന്നെയുമണിയറയിൽ)

സൈം നന്നു കരഞ്ഞിട്ടുനിൽ കിടാവ് -

ബ്രാ - (സന്തോഷിക്കുന്നു)

(പിന്നെയും അണിയറയിൽ)

അയ്യോ മഹാദർശവട -

അമ്മേ! നിർവ്വണ്ണനാണു ദൈവമുടലോ -

ടേകട്ടി മേല്ലോട്ടു പേയം.

81

ബ്രാ - അയ്യയ്യോ! എന്റെ അർജ്ജുന! രക്ഷിക്കണേ രക്ഷിക്കണേ.

അർജ്ജു - (ദേവ്യത്തോടുകൂടി) എടാ കള്ളാ! നില്ക്കൂ.

സാക്ഷാൽ ശ്രീപരമേശ്വരൻ സകലലോ -

കേശൻ സുരാധീശ്വരൻ

ലക്ഷ്മീവല്ലഭനായ കണ്ണനമലൻ

ദോണൻ കൃപൻ ഭീഷ്മർതാൻ

ദാക്ഷിണ്യത്തൊടിനുള്ള താനിവരു ത -

ന്നേരമഹാസുതളെ

യുഗക്ഷോഭം വെട്ടുമാറ നിന്നെയിവിടെ -

ത്താഴത്തു വീഴ്ത്തിടാൻ.

82

എന്ന് - (സകലദിവ്യാസുതളേയും പ്രയോഗിക്കുന്നു)

(അണിയറയിൽ)

കുതികുതിമിട്ടുണ്ടു ബാണജാലം

ധൂതിയാർത്തർജ്ജുനനെഴുന്നള്ളെല്ലാം

അതിനിഷ്ഠലമായി ബാലനെക്കൊ-

ണ്ടിത പോയി വിധിതാനദിതൃനായി.

83

അർജ്ജു—(വിഷാദത്തോടുകൂടിട്ട് വിചാരം)

പരമേശ്വരനിഗ്രഹെൻ മകനെൻ

പരമിയെൻഗുരുനാഥൻ തന്നതായി

ശമമുള്ളതു നിഷ്ഠലീകരിപ്പി-

ല്ലൊരു മാഹാത്മ്യമെഴുന്നതാരു പാരിൽ!

84

(നാലുപുറത്തും നോക്കിട്ട്) ആമേയ്യേ കാണാനില്ല;

എത്ര കാട്ടാം.

സത്യം നിഷ്ഠലമായിട്ടെട്ടെ, യദിമാനം

ചേണ്ട പോട്ടേ, നമുക്കെ-

ന്മാരുള്ളൊരു കയ്യുമായ്തരികിലും

മരൊന്നു കൊണ്ടിങ്ങൽ മേ;

പൃഥ്വീദേവനൊടോരമോറ പായ-

ന്നെൻ വാക്കുകേട്ടായവ-

ന്നുൽത്താരികളുളിച്ചു മോദമഴലായ്

തതീർത്തൊന്നു മാഴ്കുന്നു ഞാൻ.

85

മിനി എന്താണ് ചേണ്ടത്? ഇതുകൊണ്ടൊഴിക്കുവതും.

സർവ്വലോകമരണത്തിനീശനായ-

സ്സുവൃദ്ധർപതിയാകുമതെൻ

ചൊവ്വാടൊത്തരുളിടുന്ന ദിക്കിലും

ദിച്യശക്തിയൊടു പോയി നോക്കണം.

86

എന്നാൽ കാലൻ ബുദ്ധിമോശാലിനിഷ്ഠയ് -
 യന്നീലിന്നീശ്വരപ്രഭയെന്നിരിയ്ക്കിൽ
 വന്നാൽ വന്ന കാലകാലന്റെ ശിഷ്യൻ
 കൊണ്ടു പോത്ര കാലനേക്കമ്പമെന്നു.

87

അന്തകപുരിയ്ക്കിലിപ്പി-

യന്തന്നുടെ പുത്രനെ യമഗിരി
 അന്തിരമൊട്ടു കേട്ടെന്നാ-
 ലെന്തിനു ജവമൊട്ടു തിരികുമെവിടുന്നു.

88

ഇത്രലോകമൊട്ടു ചന്ദ്രലോകവും

പിന്നെയുള്ള സുരവയ്ക്കലോകവും

ഒന്നുമിന്നിടവിടാതെ ഞാൻ തിര-

ഞ്ഞെന്നിയേ തിരിയെ വന്നിടം ദൃശം.

89

പ്രാ—(അർജ്ജുനന്റെ നേരെ നോക്കിട്ട്) എന്താവേണ്ടത്
 അർജ്ജുന? അങ്ങു വിചാരിച്ചിട്ടും എന്റെ മഹ
 ത്വം കൊണ്ടുതരാൻ കഴിഞ്ഞില്ല അല്ലേ.

അർജ്ജു—(വരാഴ്ചയ്ക്കൊക്കെ) കുറച്ചുനേരവുമ്പോൾ അങ്ങു ക
 മിക്കണം.

ഉടനീയുപകാകവേ തിരഞ്ഞി-

പ്പട്ടുപഗതൊട്ടു ദ്രവ്യവിദ്യകൊണ്ടു

സ്തംഭമാശ്ശിതപേന്തിരഞ്ഞെടുത്തത്.

കടവേഗം വരുവാനുണ്ടുചെയ്തു.

90

പ്രാ—എന്നാലങ്ങിനെയാട്ടെ. കിട്ടുമെന്നു തോന്നീല. അ

ത്രയുണ്ടെന്ന് തലയിലെഴുത്തിന്റെ ഭ്രോഷം. ഞാൻ
ഭയ്യായ ചെന്നു സമാധാനപ്പെടുത്തട്ടെ.

അജ്ഞാതം വേഗം പോയി കൊണ്ടുവരട്ടെ.

(എന്ന് എല്ലാവരും പോയി)

നാലാമങ്കം

(അനന്തരം യമധർമ്മരാജാവും നാരദനും പ്രവേശിക്കുന്നു)
നാരദൻ—എന്നിട്ടോ.

യമൻ—ഇവിടെജീട്ടമഹീസുരപുത്രനീ
വിവരമൊക്കെയുമച്ചു തിരിച്ചു ഞാൻ;
അവികലം പരിശോധനചെയ്യുവാൻ
ജവമൊടർജ്ജുനനേകിയനജ്ഞയും.

91

പുണ്യമെയ്യവർ പാർത്തിട്ടും പുരകളും
കോപിച്ചു പാപിഷ്ഠരിൽ
ഭണ്ഡംചെയ്യവരുന്ന വൻനരകവും
കാണിച്ചിതല്ലാടും
വിജ്ഞാപനായകപുത്രനിലിവിടെയായ
ഭ്രാതൃവനജ്ജ്ഞിച്ചി-
വണ്ണം തീച്ചുപുത്തുവിട്ടു; വിജയൻ
പോയാൻ സുരേന്ദ്രാലയം.

92

സർവ്വസുഖാലയമൊക്കെ
സ്ഥർവ്വരപുത്രൻ തിരഞ്ഞു, കണ്ടില്ല.

ചൊല്ലാത്ത ഭൂപാതാളവു-

മധ്യാജം പോയ് തിരഞ്ഞിതവനത്രേ.

9.

അവിടേയെന്നും കാണാഞ്ഞിട്ടു തിരിച്ചുവന്നു ബ്രാഹ്മണന്റെ അടുക്കലേക്കു ചെന്നു എന്നാണ് അർജ്ജുനന്റെ കൂടെ അയച്ചിരുന്ന കിങ്കരന്മാർ പറഞ്ഞത്.

നാമദൻ—എന്തൊരു വിദ്യയാണ്? നിങ്ങളുടെ ആരുടേയും അധീനത്തിലില്ലാതെക്കണ്ടു മരിച്ച ആൾ വല്ലഭിക്കിലും പോകുമോ?

യമൻ—എനിക്കു തോന്നുന്നതു ഞങ്ങളെല്ലാം

ജനിക്കുവാൻ കാരണമറിവേവൻ

അനശ്വരീലൻ വിട്ടു വിഷ്ണു തന്നെ

നിനക്കിലല്ലാതിതു കിട്ടുകില്ല.

എന്നാണ്.

നാമദൻ—അങ്ങിനെ വരാം. ഭഗവാൻ തന്റെ ഒരു കലയായ അർജ്ജുനനു ഭൂലോകവാസംകൊണ്ടുണ്ടായ അഭിമാനാദിദോഷങ്ങളെ കളയുവാനും, കീർത്തി കളയുവാനുമായി ചെയ്ത കൌശലമായിരിക്കണം.

യമൻ—അങ്ങിനെതന്നെ വരാനേ സംഗതിയുള്ളൂ. അതു കൊണ്ടല്ലേ ഈ ബ്രാഹ്മണപുത്രന്മാർ മരിക്കുന്നത് കേട്ടിട്ട് ഒരു പരിഹാരംചെയ്യാതെ മായാമനശ്ചന്യനായ ഭഗവാൻ ശ്രീകൃഷ്ണൻ മിണ്ടാതെ ഇരുന്നത്.

നാമദൻ—ഇനി അർജ്ജുനന് അഭിമാനാദിദോഷങ്ങളെക്കുറിച്ചു തീർന്നു വളരെ ഇണം വരുന്നതിന്നു അ

നക്ഷത്രമായ നിർവ്വേദം വരേണ്ട ദിക്കായി. അതിന്ന് ആ
ബ്രാഹ്മണന്റെ കരേ നിന്ദാവാക്കുകൂടി കേട്ടാൽ അധി
കം നന്നായിരിക്കും.

യമൻ—അതുവ്.

നാരദൻ—എന്നാൽ ഞാൻ ബ്രാഹ്മണന്റെ ശകാരവും

നാഞ്ഞ അർജ്ജുനന്റെ പ്രവൃത്തികളും കൈക്ക
കേൾക്കുവാനും കാണുവാനും പോകട്ടെ.

യമൻ—അങ്ങിനതെന്ന.

(എന്നു പോയി)

വിഷ്ണുവും കഴിഞ്ഞു.

(അനന്തരം ബ്രാഹ്മണനും അർജ്ജുനനും പ്രവേശിക്കുന്നു)
അർജ്ജുനൻ—(ബുദ്ധിക്ഷയത്തോടുകൂടി)

ഇക്കാരണം ഭൂവനങ്ങളൊക്കെയടക്കി

സ്ത്രോയിത്തിരഞ്ഞേനഹം

ഉപാൽക്കൊള്ളും തവ പുത്രനെ ദവിജമണേ!

കണ്ടീലൊരേടത്തിലും;

തൽക്കാലം യമനിന്ദനെന്നു മുതലാം

ദേവോലം ഭൂതലം

മുഖ്യപ്പെട്ടഹിരാജ്യമെന്നിവ തിര-

ഞ്ഞീടാതെയില്ലതുമേ.

൭5

ആത്മശക്തിസമമായ ശ്രമിച്ചു ഞാൻ

ആത്മചിത്തമ! കിടച്ചുതില്ല നേ

ആത്മജ്ഞം കഥകൂടി; യഗ്നിയിൽ
സ്വർഗ്ഗനാശമതു ചെയ്തതുണ്ടു ഞാൻ.

96

ഇവ—(ദേവ്യത്തോടുകൂടി)

മുമ്പു ചൊല്ലിയതോ ഞാൻ മുരരിപുരോഗവൻ
കുരുതാഴിച്ചോരുദിക്കിൽ
താഴെരിങ്ങിടേണ്ടെന്നതു? തവ ചെവിയിൽ
കേൾച്ചില്ലല്ലോയൊട്ടും,
ഞാമ്പോരെന്നോ ജയിപ്പാൻ ശ്രീഭവനമിതയോ
കാങ്കു ഗാഢധീവനെന്നും

വീരോദാരണെന്നോടോതിട്ടൊരു ഫലമിവിടെ—
കണ്ടതഗ്നിപ്രവേശം.

97

കയ്യടക്ക വില്ലമാതിശ്ശിവനുടെ തലയിൽ
കൂടിയാടീട്ടുമുണ്ടുൻ
കുതിൽ കാതും തുടർന്നിടുകിലിതി പലതും
മേനി ചൊല്ലുന്നതേതും
താഴ്ന്നുക്കൊമാളി വകപ്രഭുവിതി കരുതി—
ലന്നു ഞാൻ കാലദോഷം;
തിരുതിൽ കാണിയ്ക്കു വീഴും തിരമൊടിനിയുടൻ
പട്ടടയ്ക്കാം ശ്രമിക്കാം.

98

എന്തൊരു കഷ്ടമാണ്. എന്റെ വിശ്വസ്തം വിചാ
രിച്ചുനോക്കൂ. ശ്രീകൃഷ്ണഭഗവാൻ വിചാരിച്ചാലും സാധി
ക്കാൻ കഴിയാത്തത്. താൻ സാധിപ്പിക്കുമെന്നു വിചാരിച്ചു
ഭരിച്ചുവല്ലോ.

ഞാനെന്തും ഭാഗ്യമെന്തും ചാർച്ചനനിന്നിമ്മേലിൽ
മാനമെന്തൊട്ടും തവ സുഖം തരുമെന്നിവണ്ണം
ദീനതപമെന്തൊഴിയുവാൻ പലതും പറഞ്ഞെൻ
ഹീനാർത്ഥനും തവ പകിട്ടുകളിൽ ഭ്രമിച്ചു 99

മേനിക്കണ്ടപ്പരായിപ്പലരുമവനിയിൽ

പ്രാർത്ഥനപോരുന്നതുണ്ടീ

മാനംകെട്ടോരു കയ്യിൽപണമടയവരിൽ

തന്നെ ധാരാളമുണ്ടാം

എന്നും പോലരാതിട്ടകിലിനിയുരവെ

യേണ്ടതുണ്ടോ നൂപാല

സ്ഥാനം കേരണതാലാലറിയുടയവനും

മൌഢ്യമുണ്ടാകുമല്ലോ

100

സത്യം ധർമ്മം ശൌര്യമെന്നുള്ളതെല്ലാം

നിത്യം പാർത്ഥാൽ പാർത്ഥനിൽ സിദ്ധമല്ലേ

മൃത്യുചേരത്തിന്നൊരുങ്ങുന്നരങ്ങോ

മൃത്യുചേരദിശുള്ളൊരാശ്ശിഷ്യനാംപോൽ

101

കാലാരാതിയതാം പുമാരിശ്വരാൻ

താനെങ്ങും താനെങ്ങെങ്ങോ

ചേലേറെന്നൊരു കണ്ണനെങ്ങും ചരിയ

ജ്ഞാതാക്കൾക്കൊരുതെ ഞാൻ

ബാലനെന്നുടെ രക്ഷണയ്ക്കു മതിയാ

മിപ്പാർത്ഥനെന്നോർത്തതെൻ

കാലക്കേടിനിയൊരു നിന്നിൽ നിയതം

വിശ്വസനായ് വന്നിട്ടാ

102

ഇനിക്കിപ്പോൾ മുഖിലത്തേതിലധികം സങ്കടമെ
 നാം ഇല്ലെന്നു പറയാം. ഇനിക്കു മക്കളുണ്ടായാൽ ഉടൻ മ
 റിക്കുകയാണ് പതിവ്. എന്നാൽ ഈ കുട്ടി ജീവിച്ചുകിട്ടി
 മെന്നുള്ളപ്പോഴായിട്ടുണ്ടു പതിവിൽ വളരെ കലധികം
 പ്രശ്നമുണ്ടായിരുന്നു. അതിലധികം താനെന്നും ചെ
 യ്യാൽ കഴിയില്ല അല്ലേ? അർജ്ജുനൻ (വിചാരം) ഓ! കളകൾക്കുതന്നെ വാക്കു
 ഏതെങ്കിലും ഉണ്ടാകുമെന്നു

പ്രാണപ്രയത്നമൊട്ടു ഞാൻ പിപിബാലരക്കു
 ജ്ഞാതീ-പ്രവൃത്തി മുഴുവൻ വെത ചെയ്യതെന്നാൽ
 നാണിപ്പതിന്നിടയായ് ഫലമായിടാഞ്ഞു
 കേണിപ്പിഴ്ത്തുന്നിടവിൽ വെത ചാടിപ്പോണം. 103

ബ്രഹ്മ-എന്താ നാം മിണ്ടാത്തത്? ഇപ്പോൾ തീയിൽ ചെ
 ടാൻ കുറച്ചു മടിയുണ്ടെന്നുണ്ടോ? ഇതിനെ
 നിയ്യിച്ചുലിച്ചു ഓടാം. നീയെങ്കിലും ഇതി
 ന്തിയിൽ ചാടി ചാടിയിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ നീയായ്
 പൊയായ ചൊന്നതിനെമിയും
 തീയിൽ ചാടുക മടിച്ചു നിൽക്കേണ്ടോ. 104

അർജ്ജുനൻ-വിചാരം. ഇതിനെ മറുപടി
 ബ്രഹ്മവിത്തമർക്കിയെന്നാൽ
 ബ്രഹ്മണാകു ഉണമൊക്കെയെങ്കിലും
 മർമ്മമൊത്തു തുളയം സങ്കരമാം
 നർമ്മ, മിത്രമറിവുണ്ടു മുഖ്യമെന്നാൽ 105

അല്ലെങ്കിൽ, നമ്മുടെ നാടിന്റെ ഭാവനയെക്കുറിച്ചു

ഞാൻ ചെയ്യേണ്ടതു ചെയ്തുവീക്ഷിതിനേളെ

പ്രീതിയുണ്ടെന്നുകിലും

ചാഞ്ഞുപ്രം കലരുന്ന ദൈവവിധിയിൽ

കാര്യം ഓലിച്ചിപ്പിതിൽ

എന്തൊരും കടലും പർവ്വതമുണ്ടും

ക്രോക്കരയ്ക്കൊല്ലിയും

താഞ്ചിരിട്ടൊരു കാര്യമെന്തു തിരിയെ

തമസ്കുതിയെക്കിട്ടുമോഴ്

106

ഇത് ഇവരുടെ ദോഷമല്ല

തുലനപരമേട്ടമിവർക്കെന്നിത്തൽ

ക്രമപരമുള്ളിൽ വരുമേ വെളിച്ചമില്ല പിന്നെ

ഇത്തരം മനോഭാവത്തെ ജഗത്തിലോത്താൽ

ബുദ്ധിത്തികച്ചിൽ കലരുന്നവരാകുമില്ല

107

അതുകൊണ്ട് ഇതിനെക്കുറിച്ചു പരിഭവമൊന്നും നിന്ദ

പിക്കാനില്ലല്ലോ. എന്തെങ്കിലും പറ്റാത്തൊട്ടൊ മിന്നല്ല,

ഇദ്ദേഹം പറയുന്നതും കാര്യമാണല്ലോ

കൂടീടുമുറ്റമെന്തോടോളം

തെടീടിലും കർമ്മതീൽ കിട്ടയാൽമുഖം

ആടീടുമാശ്വാപഥരക്ഷയതിന്ന തീയിൽ

ചാടീടുവണമിതു നല്ലൊരു കാര്യമല്ലേ

103

എരികനലിലുടൻ തന്നെ ചുട്ടെന്നോരുനേരം

തെരിയുമൊരു മണിക്കൂറൊങ്കിലും പിന്നെ വേഗം

കരിയുമുതലുമായിട്ടു ജീവിച്ചിരുന്നാൽ
പെരിയൊരഴലതാം തീയുള്ള പൊളിക്കുമെന്നും.

അതുകൊണ്ടു ചേർന്നു	രം കഴിക്കതന്നെ.
ബ്രഹ്മം—നന്തുസന്ധന	മുക്ക് അഗ്നിപ്രവേശ
ശരത്തിൽ മടി	മു
അർജ്ജുന—അങ്ങന	രരിയാണം. അഗ്നിപ്ര
ചേരും മെ	ഇനിക്ക്. അതിന്നു
മടിയില്ലതാനും.	
മടികൊണ്ടുമാ	പ
ട്ടുകൂട്ടിത്തറു	പ്രാ
പട്ടുവെറുതാ	ബാ
ട്ടിട നിൽക്കേ	രത്നൻ! 110

ബ്രഹ്മം—ഞാൻ ചെ
ത്രം മക്ഷിപ്തവ്യവസ്ഥയോടും സഹായിക്കേണ്ട
തല്ലേ? (എന്നു പട്ടുകൂട്ടിക്കൊടുക്കുന്നു)
അർജ്ജുനൻ—(നോക്കിട്ട്)

മുമ്പിൽപ്പൊങ്ങിപ്പരന്നിടൻ പുകയതിനാൽ
ദിക്കു കാണാതെയായി,
വയമ്പായ് പൊട്ടിത്തുടങ്ങി വിറകുകളിടയിൽ
ജാല കണ്ടു തുടങ്ങി,
അമ്പമ്പാ ഭൂത വാങ്ങി പുക സകലജനം
കാണുമാറുണ്ടു പൊങ്ങി
ജ്വലിച്ചിട്ടും പ്രാസംപൊട്ടുന്നധികം
തീയുമുള്ളിത്തുടങ്ങി.

അതുകൊണ്ടു തിയിൽ ചാടുകതന്നെ.

(എന്നു ഗാഢധീവം കുതിൽ പിടിച്ചുംകൊണ്ടു

അഗ്നിക്കു പ്രദക്ഷിണം വെക്കുന്നു).

പ്രാ. (സംഭ്രമത്തോടുകൂടി വിചാരം) അയ്യോ! ഈ വിചാരം

തിയിൽ ചാടിക്കളയ

കയ്യേതന്നെ.

തന്നിളകതെന്നൊത്തപടി

നെന്നിളക ചെയ്യാനപ

കനക്കുമാദ്യൈവവിരോ

ജനിയ്ക്കയാൽ പൊങ്ങി

112

ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ ബുദ്ധി

സാഹസ്യം വിചാരിച്ചാൽ. അ

തതാണ്. അങ്ങനെയിരിക്ക

ദാശകുതി ചെയ്തു ഉ

റ സന്തോഷിക്കേ

വാരാട്ടു ചെവുകൾക്കൊടുത്തളിർ

കീറിടുമാംതികരോരവചനങ്ങൾ

കോരിച്ചൊരിഞ്ഞതിനെന്ന്.

പ്രേതപ്രമേതെന്നതന്നെ ചായേണം.

113

(അർജ്ജുനനോട്)

ഓ അർജ്ജുന! ഐ! തിയിൽ ചാടുകയും മറക്കുമാ

ന്നും വേണം. എന്നല്ല.

സത്യഭംഗമതുകൊണ്ടു വന്നൊരീ

കൃത്യഭോഷ്മതു ഞാൻ തപസ്സിനാൽ

തീർത്തിടം തവ ഗുണം നിനക്കുയാ,

ലാത്തിയുണ്ടു തവ നാശമോർക്കിൽ മേ.

114

കുറിയുമുതമോടീമട്ടു ജീവിച്ചിരുന്നാൽ
പെരിയൊരഴലതാം തീയുള്ള പൊളിക്കുമെന്നും.

അതുകൊണ്ടു ചേൾ അഗ്നിപ്രവേശം കഴിക്കതന്നെ.

ബ്രാ—നന്തുസന്ധനായിരിക്കുന്ന അങ്ങയ്ക്ക് അഗ്നിപ്രവേശം
ശത്തിൽ മടിചരാൻ പാടുണ്ടോ?

അർജ്ജുന—അങ്ങനാ പറയുന്നതു ശരിയാണു്. അഗ്നിപ്രവേശം ചെയ്യേണ്ടതായിരുന്നു ഇനിക്ക്. അതിന്നു മടിച്ചില്ലതാനും.

മടികൊണ്ടമരുന്നതല്ല ഞാൻ പട്ടകൂട്ടിത്തരവാൻ തരത്തിലില്ലാതെ
പട്ടുപറയൊരു മർത്തുനില്ലതാണോ
ട്ടിട നിൽക്കേണ്ടിവരുന്നതുന്നതാമൻ!

110

ബ്രാ—ഞാൻ പെട്ടെന്ന് കൂട്ടിത്തരാമല്ലോ. ഒരാളുടെ സത്യം രക്ഷിപ്പാനാവുന്നേടത്തോളം സഹായിക്കേണ്ടതല്ലേ? (എന്നു പട്ടകൂട്ടിക്കൊടുക്കുന്നു)
അർജ്ജുനൻ—(നോക്കിട്ട്)

മുമ്പിൽപ്പൊങ്ങിപ്പരന്നീടിൻ പുകയതിന്നാൽ
ദിക്കു കാണാതെയായി,
വയ് വായ് ചൊല്ലിത്തുടങ്ങി വിറകുകളുടെയിൽ
ജാല കണ്ടു തുടങ്ങി,
അമ്പമ്പാ ദൂരെ വാങ്ങി പുക സകലജനം
കാണമാറങ്ങു പൊങ്ങി
ജ്വലിച്ചിട്ടു പ്രഭാസംപരമൊടുങ്ങുക
തിയ്യമൊളിത്തുടങ്ങി.

111

അതുകൊണ്ടു തിയിൽ ചാടുകതന്നെ.

(എന്നു ഗാഢധീരം കയ്യിൽ പിടിച്ചുകൊണ്ടു
അഗ്നിക്കു പ്രദക്ഷിണം വെക്കുന്നു.)

പ്രാ—(സംഭ്രമത്തോടുകൂടി ചിദാമരം) അയ്യോ! ഈ വിചാർ
തിയിൽ ചാടിക്കളയുമോ! അതു കയ്യടക്കുന്നെ.

തനിജ്ഞാനത്തെപ്പടിക്കു പാർത്ഥ-

നെന്നിജ്ഞ ചെയ്യാനുപകാരമെന്നാൽ

കനക്കുമാളെവെച്ചവിരോധശക്തി

ജനിജ്ഞയാൽ ചൊങ്ങിനക്കത്രയുള്ളു.

112

ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ ബുദ്ധിഗുണവും യഥാശക്തി ചെയ്യു ഉ
സാഹായ്യം വിചാരിച്ചാൽ ഞാൻ വളരെ സന്തോഷിക്കേ
ണ്ടതാണ്. അങ്ങനെയിരിക്കുമ്പോൾ,

വീരോടു ചെവികളോടുത്തളിർ

കീറിടുമാന്തികരോരമ്പനങ്ങൾ

കോപിച്ചൊരിങ്ങരുതിനെന്നു.

പ്രമതമകെന്നതന്നെ ചായേണം.

113

(അർജ്ജുനനോട്)

ഹേ അർജ്ജുന! ഐഹികയിൽ ചാടുകയും മറ്റുമൊ

ന്നും വേണ്ട. എന്നല്ല,

സത്യഭംഗമതുകൊണ്ടു വന്നൊരീ-

കൃത്യഭോഷ്മത്ര ഞാൻ തപസ്സിനാൽ

തീർത്തിടം തവ ഗുണം നിനജ്ഞയാ-

ലാത്തിയുണ്ടു തവ നാശമോർക്കിൽ മേ.

114

മെർജ്ജ—(തോഴിതുകൊണ്ട്)

ഇവിടുത്തെ തപസ്സുകൊണ്ട്. എന്റെ സത്യഭംഗമേ
 ധ്വഞ്ചിത കളയാൻ ഇവിടെക്കു ശക്തിയുണ്ടെങ്കിലും ഒന്നു
 രീതിചരിച്ചുകൊള്ളൂ. ദയ്യശസ്ത്ര കളയാൻ പാർമോ?

വിപ്രന്തന്റെ പുത്രനേ വിരവൊട്ടും

മക്കിച്ചുതില്ലെങ്കിലും

ക്കിലും കത്തിയെരിഞ്ഞിട്ടു കനലിൽ

മാടുന്നതുണ്ടിങ്ങിനെ

അപ്പോളർജ്ജുനനങ്ങു ചെയ്യ ശപഥം

തീച്ചുടുപേടിച്ചു വി-

ട്ടില്ലാൾ പാർത്തുവരുന്നുവെന്നൊരയശ-

സ്സൽക്കാണെനിക്കാകുമോ?

115

പാവുന്നതാണു മണമീയശസ്ത്ര കേട്ടു

ചേരുന്ന ചിത്തമൊട്ടു വാണുവരുന്നുതേക്കും,

യോ ഭന്ദുവിപ്രവര! ഞ്ഞതുകൊണ്ടു മാടാൻ

പോവുന്നു തീവ്രതിലനുഗ്രഹമേകണം മേ.

116

ബ്രഹ്മ—എന്താ കാട്ടുന്നത്? പാഞ്ഞാലൊന്നും ഫലിക്കില്ല
 ന്നാണു തോന്നുന്നത്.

വാശിപിടിച്ചാലതിലൊരു

വീശമൊഴിഞ്ഞതല്ല ബഹുശൂരൻ

ശ്രീശിവശിഷ്യൻ പാർത്ഥൻ;

മോശത്തുമായി വാശികോറിയത.

117

അർജ്ജുന—

സത്യം ദൈവമതെന്നതെന്ന സത്യം

വിശ്വാസമേറുന്ന ഞാൻ

നിത്യം കേവലചിത്തപുമാന്റെ കൃപയാൽ

മാനന്താടിന്നുപരെ

എത്രയുന്മുഖം പരോപകാരമയമം

ധർമ്മത്തെപ്പോലും സത്യവും

വൃത്തം ചെയ്യിതു സത്യമേന്തിനിയുടൻ

ചേരുന്ന ഘോരംഗിയിൽ. 118

(ഏകദേശം)

ബ്രാ—(ഭയത്തോടും സംഭ്രമത്തോടുംകൂടി)

അതതതു സാഹസം ബഹു

വിരതുചെട്ടം പാർത്ഥ! ഭയം വേണ്ടിത്തൊടാ

(ഗ്രോവാനെ പ്രാർത്ഥിച്ചിട്ട്)

ഉത്തരകൃപയോടും പന്നി

പ്രിതാപം തീർത്തുകൊൾക ശോചിൻ. 119

(നേമേ നോക്കിട്ട്)

കാടിക്കീണിച്ചിത്തീടിൻ തിരുമുടിയും

തെല്ലു ഭാഗം കിഴിഞ്ഞി

ദാടിത്താഴത്തിഴക്കുകനകരമിയെ

പട്ടുമായിട്ടിരുന്നീ

കോടിക്കാർക്കൊമ്പുകത്തും കൊടിയ രചിയെ

കണ്ണനെത്തീട്ടുടൻ ത

ഉജിട്ടന്നു പാർത്ഥനെച്ചെന്നതതതതത

നായ ചെന്നിയിൽനിന്നും.

120

ആയും ഇനി ദേവോയിവേനത്തിലേക്കു പോയുകതന്നെ

(എന്ന് എല്ലാവരും പോയി)

മുഖ്യ

കൃതികൾ

അദ്ധ്യായം

(അനന്തരം നന്ദനം സുദർശനവും പ്രവേശിക്കുന്നു)
നന്ദൻ—

അങ്ങേ ഞാനെത്രനാളായവിലരുചികൾ—
പൂർണ്ണനായിട്ടു കണ്ടി—
ദീക്ഷിക്കത്താകെത്തു ബന്ധാ പാക, തദ്യവമൻ
കൃഷ്ണതബ്ബരിചിത്രോഃ
ചങ്ങാതിത്തം കലർന്നിടിൻ തവ മൃനകൊ
ബല്യയോ വാസുദേവൻ
മങ്ങാത കൊന്നൊട്ടുകീ മദയുതശിതുവാ—
ലാഭിഭൂപാലജാലം.

സുദർശനം—അതേ; ഞാനിത്രനാളും ഭാഗ്യകയിലായിരുന്നു.
ഇപ്പോഴൊരു കാരണംകൊണ്ടിവിടെ വന്നു. എന്നേ
ഉള്ളി—
നന്ദൻ—എന്താ കാരണം?

സുദ— കണ്ണൻകിരുചടിയെത്തുക
തിണ്ണന്നപ്പാർത്ഥനാട്ടുമൊരുമിച്ചു
അർണ്ണോജനേത്രനങ്ങൊരു
കണ്ണിഹ കാണാൻ വരുത്തി വിരവോടെ.

122

നന്ദൻ—ഓ! ശരിക്കെന്ന. വരുത്താനായിട്ടുസാഹിചിട്ടുണ്ടെന്നു
ജ്ഞാനിക്കുറിയുണ്ടല്ലോ. കൃഷ്ണാർജ്ജുനന്മാരെ ഇവിടെ വരു
ത്തുന്നതിനുവേണ്ടി ബ്രാഹ്മണപുത്രന്മാരെ പത്തുപേരേയും
ഇവിടെ കൊണ്ടുവന്നിട്ടുണ്ടല്ലോ. അങ്ങെ കണ്ടു പരിഭ്രമ
ത്തിൽ ഞാനതോർത്തില്ലെന്നയുള്ളു.

സുദർശനം—ശരിയാണത്.

ബന്ധുക്കളെക്കൊല്ലാട്ടു കണ്ടിട്ടുവോ
 ഭേദത്തിക്കുളർക്കും പ്രമദോദയത്താൽ
 ചിന്തിക്കുകില്ലാപ്രകൃതങ്ങളെന്നു—
 മെന്തൊക്കെയെന്നൊയ്യെളിവാംവരജം

123

നന്ദൻ— എങ്ങിനെയെന്നു ചർച്ചിക്കേണ്ടാട്ടു വർദ്ധൻ സംഗതിവ
 നത്. ബ്രാഹ്മണന്റെ ഇതിയുണ്ടാവുന്ന പത്രം
 ഞാൻ രക്ഷിച്ചതമാമെന്നർജ്ജുനൻ സത്യം ചെയ്തു എന്നും ആ
 കുട്ടിയെ ഇങ്ങോട്ടു കെൾക്കുവന്നതിന്റെ ശേഷം അർജ്ജുനൻ
 ഉത്സാഹശക്തികൊണ്ടു തന്നാൽതന്നെ വരികവയ്ക്കാത്ത ഈ
 വൈകുണ്ഠമല്ലാതെ മറ്റൊരിക്കലുമില്ലാത്ത അനേകിച്ചിട്ടും
 കിട്ടിയില്ലെന്നും പിന്നെ സത്യഭംഗം വരാതിരപ്പാൻവേണ്ടി
 അഗ്നിപ്രവേശം ചെയ്യാൻ ഭാവിക്കുന്നു എന്നും അമരൻ വി
 ശ്വഭാഗവതനെ അറിയിച്ചപ്പോൾ ഞാൻ രക്ഷിച്ചിട്ടുള്ള
 ഞാനാൽ മതി.

സുദർശനം—

തിയ്യിൽ ചാടുന്നതേൻ തിരച്ചൊട്ടു ഭഗവാൻ
 വാസുദേവൻ സ്വപ്നം നീ
 ചെയ്തല്ല സാഹസം ചെററി'തി യുതിയൊടുങ്ങ
 തിയ്യിൽനിന്നുന്തിനീക്കി
 കയ്യോടെ പാർത്ഥനോടും കളർച്ച കലരും
 കാഞ്ചനത്തേരിലറി—
 ഉപ്പയും മോദാൽ പടിഞ്ഞാട്ടധികജവമൊട്ടും
 സൂതനായ്ക്കു ചൂടിച്ചാൻ.

124

കുട്ടി

കുട്ടി കൾ

ആകുലമിശ്രേ തേരതി,
വേഗം പായിപ്പിച്ചിട്ടവെങ്കൽ ജ്ഞാനം
മാഴ കുന്തേവമമനം
ലോകാലോകം വരക്കുമെത്തിച്ചു.

126

ലോകാലോകം കടന്നു, മവിയുടെ തപിയ
ദിക്കിലില്ലാതെയായി,
ലോകം നോക്കി നോക്കി വെച്ചു കരിനിറമാ
കൂടിയ കൂട്ടമായി,
ആകുലമാകെ കഴങ്ങി കുതിരകൾ, വിജയൻ
തെല്ലു സംഭ്രാന്തനായി,
ശ്രീകൃഷ്ണസ്വാമിയപ്പോൾ നൃപിതമാടു സവിതോ
തില്ലാക്കൊന്നെന്നതായി.
അപ്പോൾ അർജ്ജുനൻ,

അയ്യോ മഹാവിഷമമിബഹുജിരീകൃഷ്ടി
വെളുത്തമെന്തിനു മകൻ പറഞ്ഞിട്ടു
നിയ്യേ നമുക്കു ശരണം കരുണാകടംക
ക്കയ്യെന്നിലാക്കുക വേണ്ട ചമൊന്നു കാണാൻ.

127

അപ്പോൾ പഞ്ചിരിതുകി
തെല്ലൊട്ടു ഗോപൻ മുറുക്കു നമ്മോടായ്
കല്പിച്ചു കൂരിരുളോ
ന്നിപ്പോൾ കിന്നിപ്പുകഞ്ഞിവയ്ക്കായ്.

128

പിന്നെ നമ്മുടെ കാന്തി തെല്ലൊട്ട
കൊന്നു കാട്ടി ശതകോടിഭാസ്കരൻ.

വന്നുട്ടിയ കണ്ടെക്ക, യപ്പോഴും
വിന്നനായി വിജയൻ പ്രഭാകരൻ 129

അപ്പോൾ അർജ്ജുനൻ

ഇപ്പോഴുമില്ലാൻ ഫലം മമ കണ്ണുകൾക്കു
ചിതപുരുഷന്റെ തിരുമേനി തിരിച്ചു കാഴ്ചമാൻ
കെല്ലൊടുമിത്തിരി മിഴിക്കുക വയു പൊട്ടി
പൊയ്ക്കൊക്കുമൊന്നിഹ കുറുപ്പുക കാന്തിചിത്രം 130

എന്നർജ്ജുനന്റെ മൊഴിയാൽ ഭഗവാന്റെ ദ്രോഹം
യൊന്നിജ്ഞനത്തിൽ മുദ്രവായി വരുന്ന കണ്ടു
മിന്നുന്ന പ്രഭാകരന്റെ പ്രഭാപോലയാക്കി
നന്ദിപ്പെടുത്തിയമൃതാംശുകലേന്ദ്രനാണൻ 131

അങ്ങനെ കുറച്ചു പോന്നപ്പോൾ
ശോചിതസ്വാമിതൻനൽപുകയൊടു കിടയാൻ
ഭരികല്ലോലജാലം

ശ്രീവന്നിടുന്നൊരപ്പാൽകടൽ വെട്ടുവെള്ളം
മ്പോട്ടു കാണായി ദൂരേ
ആവുന്നേരംദൂരത്താലവരതു ചളരെ
കണ്ടു കൊണ്ടാടി, മേലേ

പോവുന്നേരത്തു കാണായിതു കനകമവാ
ശോഭാം ദ്വീപമഗ്രം 132

വൈകുണ്ഠഭഗവതിലായവർ വന്നിറങ്ങി
ശ്രീകണ്ടു വന്നരുളമീപ്പിരി കണ്ടു കണ്ടു

വൈകുണ്ഠവീര്യമയരാമിചർ പോന്നു ഞാനും
കൂർകൊണ്ടു നിന്നെയിഹ കണ്ടരികളതു വന്നേൻ. 133

എന്നാൽ അവരോട പിന്നാലെ നോക്കുംപോവാം.

(എന്നു രണ്ടാളും പോയി)

വിഷ്ടരം കഴിഞ്ഞു.

(അനന്തരം ശ്രീകൃഷ്ണൻ പാർവതീയെ കൈയിൽ കേറി പ്രവേശിക്കുന്നു)

ശ്രീകൃഷ്ണൻ—

കണ്ടില്ലേ പാർത്ഥ! പാർവ്വതീയെ പൊക്കിയിട്ടു.

പ്രഭാതം തുടങ്ങി.

കൊണ്ടല്ലേ നോക്കു മണ്ണിസ്ഥലമതിലിടയിൽ

കല്ലു രത്നങ്ങളല്ലേ

വേണ്ടില്ലേ മട്ടു നോം കണ്ടുവയിലിതുവിധം

ഭംഗിയെന്നല്ല ലേശം.

കൊണ്ടില്ലേ സാമ്യമോതാൻ സകലജഗതിയിൽ

സർവ്വവും നോക്കിയാലും.

134

അജ്ഞാതൻ—(നോക്കിട്ട്)

പാർവ്വതീയെ പൊക്കിയല്ലേ കരയും

പൊന്നാണു രത്നപ്രഭം.

അപാർവ്വതീയെ കല്ലുകൂടിയതിലും

പാർത്ഥാലിതാണു തൂത്തും.

ചോലാണി വക പ്രകാശം ലഭ്യമേഹ
 പൊന്നാണി നൽകല്ലകം
 ചോലാണി വഴികളെന്തൊക്കെയെ
 നൽകുന്നതുണ്ടെന്നും

135

(രഥവേഗം നദിച്ചിട്ട്)

ഏ—ഏ—
 ചിന്താമണി ചരലമണിയിൽ കെട്ടിച്ചുരുട്ടി
 ഒന്നൊന്നു ചൊൽവതു സഖേ! മണലുള്ളതെല്ലാം
 ചെന്ന്മരക്ക! മതിലൊക്കെയെ മനമാണ്ടു
 താത്താട്ടണം തല സുരാലയമിപ്പുരിയ്ക്കാം

136

അങ്ങനെ പറഞ്ഞാൽ പ്രേമം

സ്വർഗ്ഗം ദൂരെല്ലാം മല
 വർഗ്ഗം കരണാരിപുരി വരമ്പോൾ
 ദർശനമെന്നതിനിൽ
 മാർഗ്ഗങ്ങളിലല്ല നാട്ടിലയില്ല

137

(രഥവേഗം നദിച്ചിട്ട്, അക്കിട്ട്)

ഇതെന്തൊരു ലക്ഷ്യമുണ്ടു?
 സൗന്ദര്യമുണ്ടു സ്മരണാരികൾ തോരിടും,
 കട്ടന്നാലിവക കയകച്ചികരണ്ടു തന്നും
 തോന്നെന്തൊക്കെയൊക്കെയോകോട്ടു പാന്നിടമിട്ടു
 തനപംഗിമാർക്കു വരരുണ്ടൊരുപോലെയെന്നും

138

ശ്രീകൃഷ്ണൻ—ഇവയൊക്കെ ശ്രദ്ധയെന്ന് വ്യക്തിലുള്ള
 കളാണ്. എന്നാലിവക

കാമസുഖമൊക്കെ വരവർ

കാമരൂപമല്ല നടത്തുമെന്നാലും

ശ്രീമന്നാശനകൃപയാൽ

കേമം മോക്ഷത്തിനുള്ളമട്ടുണ്ടാകും

139

സംസാരദുഃഖമൊന്നുണ്ടാക്കിക്കൊണ്ടു

(രഥവേഗം നടിച്ചിട്ട്)

ഇവരെ കണ്ടുവേണ്ടു

വെള്ളപ്പുളകിനെതിരാം നിരമോട്ടു നീല

പുളിപ്പുതുപ്പുവ നല്ലഴകോട്ടത്തു

ഉള്ളതെളിഞ്ഞു നിജകാണമൊടൊത്തു പാടി

പുളിപ്പൊംഗമിഴിമാർ സുഖമാർന്നിട്ടു

140

അജ്ഞനൻ—(നോക്കിട്ട്)

ഇവരുടെ നിമസ്സിലൊക്കെ പടം കാണുന്നുണ്ടു്

എന്നതന്നെയല്ല

പാട്ടുപാടുന്നനേരത്തിൽ

കൂട്ടർ കണ്ടെന്നതില്ലയോ

തിട്ടം കാതും കണ്ണുമൊന്നാം

യിട്ടാവാമേവമായത

141

ഇവരെക്കൊണ്ടു അനന്തന്റെ വംശത്തിലുള്ളവരായി

കേം, അല്ലേ

ശ്രീകൃഷ്ണൻ—അതേ

സുതമശ്ശിയിവർ കൊള്ളകില്ലമോ

ശൗയ്യമുള്ള വകയാണുകേവലം

ഒരുതരമൊഴികിവർക്കും വിഷമം

വീഴ്ചമുണ്ടുലക ചൂട്ടരിയ്ക്കുവാൻ.

142

എന്നാലും ഇവർ പരോപദ്രവദിദ്രോഷം ഒന്നും ചെയ്തു
യില്ല. എന്നതന്നെയല്ല വളരെ അനന്തമുള്ളവകമാണ്. വി
ശേഷിച്ചും ശബ്ദശാസ്ത്രത്തിങ്കൽ വളരെ പണ്ഡിതന്മാരാണ്.

അർജ്ജുനൻ — അനന്തന്റെ വംശമല്ലേ?

(രഥാവഗം തടിച്ചിട്ട്)

കാർവണ്യം കയ്യ് നാലാക്കളതരകനകം

പോലെതുള്ളാൻ വന്നു

കൈവന്നിടും കൃപിപ്പണക്കെടി കടിമതിയായ്

പാർത്തിടും ദീർഘലേനനും

ശ്രീവത്സം മർദ്വിതേജസ് പ്പലവിധമിയ്യും

ശംഖപത്രാദിചിഹ്നം

ഗോവിന്ദമായയെന്നിവക കലതമൊരി-

ളുട്ടരവായിരിക്കും?

143

ശ്രീകൃഷ്ണൻ —

വളരെ വളരെക്കാലം ഗോവിന്ദനെ

അർത്ഥതാരിലായ്

തെളിവൊട്ടു വിചാരിച്ചിട്ടിരുന്നപിതം

ഹരിത്രപരായ്

തെളിയിലമരണോരാണിക്കുണ്ടു ലോ-

കൃപിപർക്കിനി.

അളവു പാർക്കല്ലെന്നും സംസാരസം-

ഗതിയില്ലെടോ.

144

അർജ്ജു - ഇവരെപ്പോലെ ഇത്ര ഭാഗ്യവശമായിട്ടാരുമി

ല്ല (എന്നു തൊഴുന്നു) കർമ്മം ചെയ്ത

ശ്രീകൃഷ്ണൻ - (അദ്വൈത വിശേഷിച്ചു കാണിച്ചിട്ട്)

ഇദ്ദേഹമാരാണെന്നറിയുമോ?

ശ്രീകൃഷ്ണൻ - സാക്ഷാൽ പ്രാപ്തമാണു്.

സാദംകൂടാതെ കൂടുപടി ഭക്തിതത്വം

ഭക്തികൊണ്ടിട്ട് താത്ത്വം

ഭേദമുദാരി ചെയ്തിട്ടില്ലമകമിളകാ

തന്ന ഭഗവിന്ദപാദം

വാദംകൊണ്ടിട്ടില്ലിച്ചിട്ടമതിസുതരി

കാതലാകുന്നൊരുപ്രഭുവെന്നു

ഏകദൈവത്തന്നെപ്പോലും പറയുക മധുരമി

ഭക്തരായരുപാരിൽ

145

ഇദ്ദേഹമിപ്പോൾ നൊമ്പരമെ കണ്ടിട്ടെതിരേറ്റു വരുന്നു.

അർജ്ജു - (നോക്കിട്ട്)

ധാടിപുണ്ടു ഭക്തിയും വെപ്രതന്തരം

ത്താടിയും കരമതികൽ വിണ്ണയും

പാടീടും വീടിവുമായി തുരന്നു

ചാടിയെത്തിട്ടവയുണ്ടു കണ്ടിട്ടെ

146

ശ്രീ - കൃ - (നോക്കി പുഞ്ചിരിച്ചു കണ്ടു)

അർജ്ജു - ഈ ചരണവരൊക്കെ ആരാണു്? വിഷ്ണുവിനേപ്പോലെയെന്നെ സംബധിച്ചാരിവിടത്തോടു കൂടിയിരിക്കുന്നു.

ശ്രീ-കൃ-തനോപനാദികളായ പാരിജാതം

(രാമായേ ചുണ്ടിക്കാണിച്ചിട്ട്)

ഇവരെ രണ്ടാളെ അറിയുമോ?

അർജ്ജു-ഇല്ല.

പണ്ടുറക്കൊണ്ട ബലം കലർന്നാൽ ഹിര-

ണ്യം ക്ഷാസ്യരാധിശനായ്

വീണ്ടും കേരകുക കംകേർണ്ണരജനി-

ചാരിത്രനായിരനെയും

കൊണ്ടാളും ബലി ദത്തവക്ത്രപനായ്-

തന്നും ജലിമുതൽ വെ-

കണ്ണശ്രീഗുഹപാലനും വിജയന-

ണന്നാങ്ങിങ്ങീടണം.

അർജ്ജു-എന്നാലിദ്ദേഹം

ഹിരണ്യകശിപുതപോടമരവൈരിയായ്ക്കൊണ്ടുമാ-

ഹിരണ്യപുരലകയിൽ ഭരമുഖ്യാമരനും സഖേ!

വരേണുതിതുപാലനായിരിക്കുമ്പോൾ പാത്തു-

ന്നിരുന്നൊരതിവിട്ടുതാം ജയനമായി വന്നീടണം.

ശ്രീ-കൃ-താങ്ങിനെതന്നെയാണ്

വിരവോടു നമ്മുടയോരാഗമം മനം-

നിരവോരു മോദമോടു കണ്ടുകൊണ്ടിപ്പർ-

ജവമോടുട്ടിയെതിരോടിടുന്നു നോ-

ക്കവിപന്നമോദമോടുട്ടു ചെയ്യണം.

ഒല്ലാ. ഇനിക്കു ശ്രീകൃഷ്ണനേയും അർജ്ജുനനേയും കാണാൻ
 ഉന്മാദം വിഷ്ണുഭഗവാന്റെ കാണാനിനേക്കാൾ കേവലം
 വിശ്വാസമോ ഒന്നുമൊരു കുറവും തോന്നിയില്ല.
 എന്നതന്നെല്ല;

ഇഷ്ടമോട്ടമിഹ കൃഷ്ണർ വന്നു ക-

ണ്ടിട്ടു മോദമുളവായിതെങ്കിലും

വിട്ടുപോയളവു കണ്ണു പോയൊര-

മട്ടു തെല്ലിട മലച്ചുനിന്നു ഞാൻ.

153

ആദ്യ, അവർ വിഷ്ണുഭഗവാന്റെ കാണാനായിട്ടു

പോയോ?

ഞാൻ—സാക്ഷാൽ വിഷ്ണുഭഗവാന്റെ മന്ദിരത്തിന്നു പ്രവേശി
 ണമായിട്ട് അകത്തേക്കു കടന്നു. അത്രത്തോളം ഞാൻ
 കൂടെ പോയിരുന്നു.

പ്രശ്നം—ആദ്യ, ഭഗവാന്റെ കാണുക കഴിഞ്ഞിട്ടുവർ തിരി
 യേ വരുമല്ലോ. ആദ്യം ഉന്മാദി കാണാൻ നോ
 ക്കു ആ വരവു നോക്കാൻ പോക.

(രണ്ടാളും പോയി)

വിഷ്ണുഭഗവനു കഴിഞ്ഞു.

(അനന്തരം ശ്രീകൃഷ്ണനും അർജ്ജുനനും പ്രവേശിക്കുന്നു.)
 ശ്രീകൃഷ്ണൻ—

അതിലസന്ദർഭമായി വരിച്ചു പൊ-

ന്നതിലു കാണുക കഴിഞ്ഞിട്ടിനിട്ടു.

കേരളം

കൃ. തി. കു. രം.

അതേ ഇതല്ല സിദ്ധ്യന്തരം ശോപ്യമമങ്ങനോ-
യോദിഷിതീനല. ഭവണമകത്തു കടക്കവാൻ.

154

(ശോപ്യപ്രവേശം നടിച്ചിട്ട്, നോക്കിട്ട്)

ചാലേ കാണുന്നു സൗധോപരി നിരനിരവേ
നീലരത്നപ്രകാശം.

താലേ മിന്നുന്ന ശോഭാവലി ശക്തിയിലെയും
നൽകളകൾക്കുപോലെ.

ഭാഗ്യം

കാലേ കാണുന്നു കാന്തൻ കളതർകമനി.

മുക്തനാശനം ദൃശ്യപുത്തങ്ങൾ മേലേ
ചേലേയും നൽകളക്കേ വിലസുമമൃതവി.

കേൾക്കട്ടെ ശ്രീകൃഷ്ണൻ മിന്നുന്നപോലെ.

155

കാലേ കാണുന്നു അമൃതവിഷ്ണുവിൽ വണ്ടുകൾപോലെ.

കാമനിമാർവദനേ നയനങ്ങളും.

അമരനരനി, കണ്ടെ ലസിച്ചിട്ടി.

തലമലിർക്കമത്ര മനോഹരം.

156

ഈ വേനത്തിലാണ് വിജയേശ്വരൻ എഴുന്നള്ളി ഇരിക്കുന്നത്. (ചുറ്റി നടന്നിട്ട്) ഇത് ശക്തിധൻ വരുന്നു. (അതന്തരം ശക്തിധൻ വന്നു) ആചാരോപചാരങ്ങൾ ചെയ്യുന്നു)

മുഴുന്ന്- അല്ലെ ശക്തിധൻ! വേൻ പോയ

ചൊല്ലേണം ദേവനോടിവിടെ തങ്ങൾ

ചൊല്ലേയെന്നുവേദിയി.

തെല്ലേപ്പാൻ കാത്തിട്ടുനാവെന്നായി.

157

ഗരുഡൻ—അങ്ങിനെതന്നെ. (എന്നു പോയി രണ്ടാമതു പ്രവേശിച്ചിട്ട്)

ഉടൻ നിനയ്ക്കുപടി നിങ്ങൾ വന്നി-
ട്ടടുക്കൽ നില്ക്കുന്നതു വിഷ്ണുവോടായ്
വെടിപ്പിലായിത്തീരുവുള്ളിലേരി-
ക്കിടക്കുമൊരായറിയിച്ചു ഞാനും.

158

വന്നോട്ടേ ബഹുകാലമായിതവരെ-
ക്കുണമാൻ കൊതിക്കുന്നു ഞാ-
നെന്നാട്ടേ രണ്ടായി നിർത്തരുതെൻ
കൊണ്ടിങ്ങ വന്നീടണം;
എന്നോട്ടേയെലിഞ്ഞിടും തിരുമന-
സ്സോടങ്ങ കല്പിച്ചതേ
ചെന്നാട്ടേ ചിതരൊട്ടു ദേവനരുളും
മേടയ്ക്കുകത്തേക്കിനി.

159

(എല്ലാവരും ചുറ്റിനടക്കുന്നു)

(അനന്തരം ബ്രാഹ്മണശിശുക്കളോടും ശ്രീഭഗവതി
യോടുംകൂടി അനന്തശയനത്തിന്മേൽ വിഷ്ണുഭഗവാൻ പ്രവ-
േശിക്കുന്നു)

ശ്രീകൃഷ്ണനും അർജ്ജുനനും കണ്ടിട്ടു ഭക്തിയോടുകൂടി
കാക്കൽ ചെന്നു ചീഴുന്നു.

വിഷ്ണുഭഗവാൻ—(പിടിച്ചെഴുന്നീറ്റിപ്പിച്ച്)

എന്നാലീ മമ വീര്യമാകിയ ചോ-
ന്മാരാണു ഭൂമണ്ഡല-
ത്തിന്നാകെപ്പിടിച്ചെട്ട ഭാരമതിം-
ക്കിത്തീർത്തതെന്നാകിലും

നന്നായ് നിങ്ങളെ ദേഹമൊന്നു വെളിവിൽ
കണ്ടു സുഖംകൂട്ടുവെ-

ഒന്നൊന്നാലോചനകൊണ്ടുപായവഴിയാൽ
പരിശീലിതാണിങ്ങിനെ.

160

അല്ലേ പാർത്ഥ! ഭവാനെഴും ഇണഗണ-
ത്താലേ പ്രസാദിച്ചുവെ-

അല്ലേ നാം പരയേണ്ട മായവ! ഭവാനു
കാശം ഞ്ഞൊക്കെയും
ചൊല്ലേറും പുകൾകൊണ്ടു പുണ്യമിനിയും
ലോകക്കു നൽകാപടി-

ജല്ലേ നിങ്ങളെ യാത്ര മേലിലധികം
നിങ്ങൾക്കു നന്നായ്തരും.

161

കൃഷ്ണൻ - (തൊഴുതുംകൊണ്ടു.)

സൃഷ്ടിച്ചും മൂന്നുലോകം പുനരതു വിധിയാ-
മുട്ടു നമ്മിച്ചുമന്തേ-

ചൊട്ടിച്ചിന്നു നോപാപലവിഷമതിനാൽ
സർവ്വവും സംഹരിച്ചും

ഒട്ടിമരക്കുജ്ജളിജ്ജനൊരു തവ കളിയാ-
ണോക്കിലിന്നൊക്കെയെന്നീ

മട്ടിൽ ചിന്തിച്ചിടുന്നോക്കുഗതിയൊരുവിധ-
ത്തികലും തങ്കകിപ്പും.

162

അർജ്ജുന -

ദേഹിപ്പൊൻപുരയിൽ ചെരുത്ത വിഷയോ-
ന്മേയ്ക്കൊരുക്കുട്ടവും

നീക്കിപ്പകജനേത്ര! പത്മശ്രീയലും
വൈരാഗ്യമോടെത്തരോ-

യുക്തിപ്പെട്ട വിചാരമാമതു സേവി

മൃദമന്താൽ ചേൽ

ഭക്തിപ്പെട്ടൊക്കൊടിയാഞ്ഞൊന്നൊരു മഹാ

നാക്കായ് നമിക്കുന്നു താൻ

163

വിഷ്ണു—(പുഞ്ചിരിയിടുന്നു)

ശ്രീഗോപതി—(ചെറിയ കുട്ടിയെ ഏടുത്തിട്ട്)

അമ്മയ്ക്കു നിമൻ ചിറികാണെതിനേറെ മോഹ

മമ്മിഞ്ഞി നൽകിച്ചവന്നെൻ ചിറിയകുഞ്ഞി

കാണിക്കു തെല്ലു ചില പല്ലുകൾ വന്നതുച്ചി

യമ്മയ്ക്കു കാട്ടു മകനെ മുഖമൊന്നതതി

164

(കുട്ടിയെ ഉമ്മവെച്ചു മുഖമൊന്നതതി)

വിഷ്ണു—(ബ്രാഹ്മണപുത്രരോട്)

കേൾക്കേണമേ പ്രിയമെഴുന്ന കിടാങ്ങളേ! കൺ

നോക്കേണമഹനമഹോ ജനനിയ്യമുന്നാൽ

ഇക്കണ്ടോരാളുകളതിന്നിഹ നിരേളെത്താൻ

കണ്ണൊണ്ടുപോവതിനു വന്നിതു പോകയല്ലീ

165

കുട്ടികൾ—

അഹനമമ്മയുമുണ്ടോ

മെച്ചമൊടിഹ നിങ്ങൾവിട്ടു ഞങ്ങൾക്കു

തീർച്ചയിവിടുന്നു ചേരുക

നായ് മെച്ചല്ലതേ വിഷാദമാണതഥോ

166

ചേങ്ങു വിഷാദമിഹ നിങ്ങളെ താതനേറെ

കൊണ്ടാടിട്ടു ജനനിയൊത്തിഹ ഞങ്ങൾപോലെ

ഉണ്ടാകയില്ലല്ലോരിക്കലുമിന്നിയെന്നു
 വേണ്ടു ഗുണങ്ങൾ വരുമൊക്കെയെ മേൽക്കുമേലെ.

കുമാരൻ—ഇവിടുന്ന് പാഞ്ഞുതൊക്കെ ഞങ്ങൾക്കു സന്തോ
 ധം. അല്ലാതെന്താ കാട്ടണേ.

ഗരുഡൻ—(വിചാരം)

ഉണ്ണിയെ വിഷ്ണുവടുത്തി-
 കുണ്ണൻ തങ്കുണ കുണ്ണൻജ്ജനനാടു
 തിണ്ണന്നേവമിവർക്കാ-
 യെണ്ണിപ്പത്തും കൊടുത്തു മധുവൈരി.

168

കുമാരൻ വിട്ടുപോവാൻ വളരെ സങ്കടമുണ്ടായി
 ലും ശ്രീകൃഷ്ണന്റെയും അർജ്ജുനന്റെയുംകൂടെ പോവാനു-
 തസമുണ്ടെന്നു തോന്നുമവരുടെ മുമ്പാകെ.

വിഷ്ണു—ഇതിനെ നിങ്ങളെയുള്ളിൽ-
 തിങ്ങിനി മോദത്തൊടൊന്നു കണ്ടിട്ടുവാൻ
 മംഗിയിൽ നേടിയ ബാലനെ
 യങ്ങിഹ തന്നെന്നാഴിഞ്ഞു മമ ഭാരം.

169

കൃഷ്ണൻ—

ഉള്ള പാരിടമടച്ചു കാക്കുവാ-
 നള്ള ഭാരമിവിടേക്കിറിയുവേ
 കള്ളവായ്യാഴികളേവമോതിയാൽ
 കൊള്ളമോ മന്യനി നാഥ! ഞങ്ങളെ?

170

അർജ്ജുന—

ഇനിജ്ഞാൻ നല്ലൊരു കേമനെനും
നിനയ്ക്കിചിലെന്നത്രചിരമെന്നും
കനക്കമഗ്നർവു വളർന്നതെല്ലാം
മിനിക്കിടയ്ക്കില്ല നശിച്ചുപോയി.

171

(വിഷ്ണുവും കൃഷ്ണനും പുഞ്ചിരിയിടുന്നു)

ഗുരുഡൻ—(വിചാരം) ഇതുകൂടിയുണ്ടല്ലേ കുട്ടികളെ
കൊണ്ടുവരുമ്പോൾ ഗോപാന്റെ ഉള്ളിൽ.

ശുദ്ധവകത പെട്ടം നമുക്കുമി
ബുദ്ധി ലേശമുദിച്ചതില്ലേറ്റം!
ഇത്രയെന്തിതിന്നൊരുത്തും. ജഗൽ
കർത്താമായയറിയുന്നതാരോ.

172

കൃഷ്ണൻ—

പിരിഞ്ഞുപോയ് ഞങ്ങളെന്തിനിക്കില്ല
പരം ജഗന്നായക! നികൾക്കുള്ള
നിർണ്ണയിട്ടും നൽകുപകൊണ്ടിടക്കിടെ.
കേവലത്തെന്താമോർമ്മയ്ക്കൊരപേക്ഷയുണ്ടു മേ.

173

വിഷ്ണു—അങ്ങിനെതന്നെ.

ശ്രീഗോപതി—

വൈദർഭിയെന്നു വെളിച്ചംയൊരു പേരുവച്ചു
ദേവപ്പെട്ടത്തിയൊരു നമ്മുടെ ഗകതിയേയും
സാദംവെടിഞ്ഞു യദിപുംഗവ! കാണുവാനായ
മോദം നമുക്കു കലരാതമരുന്നതല്ല.

174

പക്ഷെ അങ്ങിനെക്കൊക്കെ കൊണ്ടുവരാം ബുദ്ധിമുട്ടല്ലേ
എന്നുവിചാരിച്ചുസാഹിത്യരീതിമിടക്കം.

അർജ്ജുന—

ദിവ്യമതാകം മിഴിയൽ

സർവ്വം കാണുന്ന നിങ്ങളിവണ്ണം

ഭവ്യതയൊടുമരുളുന്നതു—

മുഖ്യജ്ഞാതിലുള്ള വകഭേദം.

175

വിഷ്ണു—എന്നാലങ്ങിനെയാളെ. താമസംകൂടാതിനി നിങ്ങളെ
തെ തിരിയെ വന്നുകാണാൻ കാത്തിരിക്കണം.

മാനയവേഷം പുണ്ടതി.

മാനയമാം കീർത്തിതീർത്ത നിങ്ങളിനി

താനേ നമ്മൊടു ചേരുവാം.

മാനസം വഴിയെ ഞാൻ ചരുത്തിടാം.

176

എന്നാൽ കെട്ടി.

(പ്രഭാക്ഷിണംവെച്ചു നമസ്കരിച്ച ശ്രീകൃഷ്ണാർജ്ജുനന്മാർ
പോയി)

വിഷ്ണു—ഇവരെക്കണ്ടാൻ കൊതി മമ

കവിയുന്നു മനസ്സിലായതുന്നിമിത്തം

ജവമോടനുയാത്രയെന്നാരു

കബളത്തോടൊന്നുകൂടി നോക്കട്ടെ.

177

(എന്നു ശ്രീയോടു ഗർവ്വത്തോടുകൂടിപോയി)
അഭ്യർത്ഥം കഴിഞ്ഞു.

(എഴുതുക) —

(അങ്ങിനെയിത്)

തന്നുക്കളെത്തറമോടൊക്കെയും തഥത്തിൽ
ചെന്തേ കരോറി വിജയൻ ഹരിയോടുകൂടി
ഉന്നോട്ടമോടിപ്പ വരുന്നുവെന്നു കേട്ടിട്ട്
ദുരോഹമോടിത വരുന്നു ധരാനുരോഹൻ.

(അനന്തരം ബ്രാഹ്മണൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

ബ്രാ—ഇതെന്തൊരമാന്തമാണ്? മക്കളെയൊക്കെക്കൊണ്ടു
ജ്ഞനൻ വരുന്നുവെന്നു കേട്ടിട്ടും ഇങ്ങിനെ ഇളിച്ചി
രിയ്ക്കാം. വേഗം വരരുതേ.

ഭായ്—(പ്രവേശിച്ചിട്ട്)

പാരം പെരുത്തു പതറുന്ന രസംനിമിത്തം
ചേരുന്നൊരശ്രുപൊഴിയായ്ക്കിട്ടി കാണതില്ല;
നേരേ നടക്കു വിഷമം മമ ചെയ്ത ദിക്കിൽ
ചേരട്ടെയെന്നു കരുതിട്ടു നടക്കതന്നെ.

179

(എന്നു ചുറ്റിനടന്നു ഭർത്താവിന്റെ മേൽമുട്ടുന്നു)

ബ്രാ—അല്ലേ അജ്ഞാനി നന്നായ്ക്കരുതേ.

(എന്നു ഭായ്ക്കെ അനുഗ്രഹിക്കുന്നു)

(അനന്തരം അജ്ഞാനൻ ശ്രീകൃഷ്ണനും കുട്ടികളും പ്ര
വേശിക്കുന്നു)

ബ്രാ—(സന്തോഷാശ്രു തുടച്ചുനോക്കിട്ട്)

സന്തോഷം സഹിക്കു ചയ്യതെ മോഹാലസ്യപ്പെട്ടു വീ

ഴുന്നു.

അർജ്ജുനൻ—(ചെന്നു പിടിച്ചുകൊണ്ടിട്ട്)

അല്ല തപോമയനിധി! തവ പുത്രനേത്തന്നി
 നില്ലെങ്കിലെന്നതിൽ വീഴ്വെന്നൊച്ച
 ചെല്ലവെഴി ഹരി തടുത്തു വിഷ്ണുലോകം
 തുല്യസമോടനെയിച്ചു നയിച്ചു നമ്മെ. 180

അവിടെ വിഷ്ണുശാസ്ത്രം അടുക്കൽ ശ്രീഗോപതി
 യും ഗോവതും ലാളിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കട്ടെ കണ്ടു.

ഹരിതൻ കൃപകൊണ്ടിരിക്കു തന്നാൻ
 വീരതോടും രാജപുത്രമിങ്ങു പത്തും;
 തമമോടിതു ഞാൻ വേണു തന്നേൻ
 പരമാശ്വാസമൊക്കെത്തു വാങ്ങിയൊലും. 181

ബ്രഹ്മ—(സന്തോഷംകൊണ്ടിടനെന്തു പൊട്ടിക്കൊണ്ടു)
 അങ്ങിനെതന്നെ (എന്നു പാതിയോളം പറഞ്ഞു കയ്യു
 കാട്ടുന്നു)

കൃഷ്ണൻ—(വിചാരം)

ഒന്നാമനായ മകനെ വിജയൻ പിടിച്ചു
 നന്നായെടുത്തവനിദേവനു നൽകിടുമ്പോൾ
 നന്ദനും വേണു ഇണമാമിനി മേലിലെന്നും
 മെന്നായ് ഭീജൻ തലപിടിച്ചു പറഞ്ഞിടുന്നു. 182

ബ്രഹ്മണൻ ഭായ്യയുടെ കയ്യിൽ കൊടുക്കുന്നു. ഇവർ മണ്ടു
 കൂട്ടേയും സന്തോഷമെന്തു പറയേണ്ടു.

മഞ്ജുമാതാസ്തതഃ

കോണ്ടാപ്പാർത്ഥൻ കൊടുത്തിട്ടെന്നേരും

കോണ്ടാടി ദിവിജനനെന്നും

മിണ്ടാതെ രസിച്ചതന്നെ നിൽക്കുന്നു.

183

പിന്നെ മേടിച്ചു കുറച്ചുകഴിഞ്ഞിട്ട് അയ്യയുടെ കയ്യിൽ കൊടുക്കുന്നു.

മൂന്നാമനെശ്ശരിക്കലേദവതായ പാർത്ഥ-

നാർന്നാണിടും രസമറിഞ്ഞു കൊടുത്തിട്ടമ്പോൾ

നന്നായ്ച്ചിരിച്ചു കിളിർകമ്പ കലുക്കിട്ടന്നു

ധന്യാശയൻ ധരണീധാനവനാദരിച്ചു.

184

പിന്നെ അയ്യയുടെ കയ്യിൽ കൊടുക്കുന്നു.

നാലാമത്തെസ്തതഃ

കോലാഹലമൊട്ടു കളിച്ചുനില്ക്കുമ്പോൾ

ചാലേ പാർത്ഥനഭീഷും-

പോലേ നൽകുന്നു മന്നിൽവാനവനായ്.

185

ഏ! ഏ!! ഈ വിഭാൻ സന്തോഷത്തിന്റെ ശക്തികൊണ്ടു കൂട്ടി കയ്യിൽനിന്നു താഴത്തു വീണതറിഞ്ഞില്ല. ആദ്യം അയ്യ അപ്പോഴേക്കും പിടിച്ചു.

അഞ്ചാമനാകും മകനെപ്പിടിച്ചു

താഞ്ചാലവേ കയ്യിലെടുത്തു പാർത്ഥൻ

അഞ്ചാതെ വിപ്രന്നു കൊടുത്തിട്ടന്നു,

സഞ്ചാരമായിപ്രനു മോദശക്ത്യാ.

186

എന്നല്ല,

(സ്പഷ്ടം)

മെഴുത്തു മകനെക്കൊടുത്തിവ-

നമ്മാനക്കളി കളിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ;

സമ്മാനമേകിടണമി-

സ്വയംനന്ദനാമിവാൻ പാർത്ഥ! ഭവാൻ.

187

അർജ്ജു - അങ്ങിനേതന്നെ. എന്ന് ആരാമത്തെ പുത്രനെ
കൊടുക്കുന്നു.

കൃഷ്ണൻ - (വിചാരം)

ആരാമനും പുത്രനെക്കൊടുത്തു

കുറോട്ടു വിപ്രൻ കുറ്റർകമ്പചേർത്തു

സൈന്യം കളിപ്പിച്ചു കൊടുത്തിട്ടുണ്ടു

ദാരാഭരകയ്ക്കിൽ ഭദ്രിതപ്രഭോദം.

188

(ഭായ് നന്ദോഷത്തോടുകൂടി മേടിക്കുന്നു)

ഏഴാമനായ മകനെപ്പരിചോട്ടു പാർത്ഥ-

നാഴിസുരന്റെ കരതാരിലണച്ചിട്ടുന്വോൾ

പാഴായ് ചിരിച്ചിഹ ചിരിച്ചു കിതച്ചു നന്നെ-

കേഴുന്നു മോദമതിനാലവനിസുരേന്ദ്രൻ

189

എട്ടാമത്തെപ്പുത്രനെദേവരാജ-

ന്നിഷ്ടംകൂട്ടം നന്ദനൻ നൽകിട്ടുന്വോൾ

സ്പഷ്ടം തുളിത്തുള്ളി നന്നായ് ചിരിച്ചു-

മ്മട്ടിൽ താഴത്തെത്തിരിക്കുന്നു വിപ്രൻ.

190

എന്നതന്നേയല്ല.

എടുത്ത മേല്പാട്ടു കുതിച്ചുപാടി.

കുടുത്തൊരാപ്രീതിപൊരാതെകണ്ടു

കുടബുനിക്കായ മൂല നൽകുവാനും.

യെടുത്തുനിടന്നുണ്ടു തിരിഞ്ഞുനിന്നു.

191

ഈ കുട്ടിയുടെ മൂലകുടി മാറി എന്നുള്ളതൊന്നും ഈ വി
ചിന്തയില്ല. ഭയം ഈവിധം ചേർന്നതാണ്.
മൂല കൊടുത്തുനോക്കുന്നുണ്ട്. പക്ഷെ കുട്ടി കുടിക്കുന്നില്ല
നേയുള്ള.

നാളും താൻ യദനാഥനുള്ള സഭയിൽ.

ചത്തിട്ടു കണ്ടെത്തിയ.

പ്രതാപിവാന്യവബാലനെക്കുറുകരേ.

ടൊത്തൊന്നെടുത്തർജ്ജുനൻ.

മുത്തിപ്പുഞ്ചിരിയിത്തിരികു ചൊരിയി.

പിള്ളിട്ടു വിപ്രേന്ദ്രനായ്.

പ്രിത്യാ വാങ്ങിടുകൊമ്പതാമകനെയെ.

നേകുന്നു പാകാമിജൻ.

193

പ്രാമണ്യവതേ വാങ്ങി.

ബ്രഹ്മാനന്ദം ലഭിച്ച രസമോടേ

നമുടയരികേ ചേർത്തി.

ടുന്മേൽത്തൊട്ടു വിളിച്ചുകാട്ടുന്നു.

(സ്പഷ്ടം)

ഇപ്പത്രനാണരിക ചത്തു കിടാങ്ങളും തേ
കണ്ഠംവെറുത്തൊരുവിധം നിരപിക്ഷിൽ മൂലം;
ഇപ്പാർത്ഥനിശ്ചിത്രവിനെയ്ത ചത്തുകണ്ട-
ന്നുറപ്പുവിൽ വന്ന കൃപകാമണമാകയാലേ. 194

ബ്രാ—(ചിരിച്ചിട്ട്) ശരി, ശരി: ഇങ്ങിനെ ഒരു ഗുണംകൂടി
യുണ്ടിമകൻ. നല്ല ജാതകമാണെന്നാണ് തോന്നുന്നതി.
കൃഷ്ണൻ—(വിചാരം) ഈ കുട്ടിയെ എടുത്ത് അർജ്ജുന
ന്റെ കയ്യിൽ കൊടുക്കതന്നെ എന്ന് എടുത്തുകൊടു
ക്കുന്നു.
അർജ്ജു—(മേടിച്ച്)

ചിരിക്കുവാൻ വേണ്ട വലിപ്പമില്ലീ-
ചെക്കൊടിവിന്നടത്തെങ്കിലും കേൾ
സ്സരിച്ചിട്ടുണ്ടു രസമാനനത്തിൽ
കുറച്ചൊരീച്ചണ്ടു വിടുകുമൂലം. 195

എന്നു പറഞ്ഞു ബ്രഹ്മണന്റെ കയ്യിൽ കൊടുക്കുന്നു.
ബ്രാ—ചിരിച്ചു സന്തോഷം സന്ദിക്കവയാഞ്ഞിട്ടു താഴത്തു
വീഴുന്നു.

കൃഷ്ണൻ—(വിചാരം) ആയു! കുട്ടിക്കൊന്നും തരക്കേട്ടു പഠി
ല്ല ഇയ്യോളുടെ വയിററത്തു പഠിക്കിക്കൊണ്ടു.

കുഞ്ഞൻ രസിച്ചു നൽകും
സന്തോഷാൽ കുട്ടിയേയതെന്നാലും
താന്താൻ പത്നി കിടവിനെ-
യേറ്റും സംഭ്രാന്തിയോടെക്കുന്നു. 196

ബ്രാഹ്മണൻ സന്തോഷം കൊണ്ടു തറിയുന്നില്ല.
 കുറച്ചു സമയം കഴിഞ്ഞു. കുറച്ചു സമയം കഴിഞ്ഞു. അപ്പോൾ
 എന്റെ കട്ടനെ വിടുകയായി. എന്നു ഭയപ്പെട്ടു കയ്യിൽ
 നോക്കിട്ട് ആയു. ഞാൻ കരം പേടിച്ച്.
 ഭായ്—(ബ്രാഹ്മണനോട് സഹായമായിട്ട്)

ഇത്രയും കരം ഉപകാരം ചെയ്തു. അർജ്ജുനനോടും
 ഗവാനോടും ഇവിടുത്തെ സന്തോഷം കൊണ്ടു പോയ
 തരം.

ബ്രാ—

അല്ലേ തരുണി! നമുക്കി-
 വല്ലാതെത്തന്നെ വലിയ സന്തോഷം
 ചെയ്യാവല്ലോമെന്നെ-
 ന്നില്ലാ തന്നോടായതറിവില്ലേ?

197

ആദ്യം, ഇനി കൈ പാർത്തുകൊള്ളാം.
 അർജ്ജുനന്റെ അടുക്കൽ ചെന്നിട്ട് ശിരസ്സിലനുഗ്രഹിച്ചു
 കൊണ്ടു

വേലപ്രസാദം കലയന്ന സാക്ഷാൽ
 വേൽപ്രദോവത്തിയൊരൊരണ്ടോ!
 തവ പ്രഭോ! ചീർത്തികളിന്നിമേലിൽ
 കവിപ്രവീരൻ കൃതിക്ക് കൊള്ളാം.

198

എന്നതെന്നെയല്ല, ഈ മഹാസന്തോഷത്തോടു കൂടെ
 അന്നത്തെ നന്നുഗ്രഹിക്കുന്നു.

അങ്ങയുടെ നാമമെല്ലാം

മഹാജനമനസ്സായ് വേിച്ചിട്ടുവെക്കും

ഇങ്ങിനെയാവധി സന്തതി

തിങ്ങിന രസമൊട്ടു വളർന്നു വരുമെന്നും.

199

(ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ നേരേ തിരിഞ്ഞിട്ട്)

ശോഭിപ്പാ നിൻകരുണ കേവലമെന്നുകൊണ്ടാ

ണിവന്നതൊക്കെയരിയുണ്ടതിനിലെ മുഖേ;

ശ്രീവന്ദ്യനാകിയ ചോനിനി മേല്പറ്റമേലെ

ശ്രീവനിടും,

(വിചാരിച്ചിട്ട്)

മമ വചസ്സുതിനെങ്ങിനെനാൽ.

സജ്ജനപാലനമീഡ-

മർജ്ജനസഖനാം വേറൻ കഴിച്ചെന്നാൽ

ഇജ്ജനമെന്നോ കഴിയ

വർജ്ജനമെന്നു ചുരുക്കി വാങ്ങിക്കാം.

201

കൃഷ്ണ-നിങ്ങളെപ്പോലെയുള്ള മഹാബ്രാഹ്മണർ സ്തുതിക്കുന്ന
തമിതും, ശകാരിക്കുന്നതു വിഷയമാണല്ലോ. അതു
കൊണ്ട്,

മഹാമാർഗ്ഗം നന്നെന്നു തോന്നുന്നതിനായ-

മഹാമോദമോടും തുനിഞ്ഞീടുവൻ ഞാൻ,

മഹീദേവമെല്ലാം! വോമ്പോലെയുള്ളോ-

കുഹീനപ്രസാദം ജനിക്കുംവിധത്തിൽ.

202

ബ്രാ—(മക്കളെ മക്കളെന്നോട്) ഏ
(വേതാമത്തെ മക്കനെ എടുത്തിട്ട് ഭയപ്പെട്ടു കാണി
ച്ചുകൊണ്ടു്)

കുഞ്ഞിപ്പോൾ കൂട്ടി നീയാണിവണ്ണം
രണ്ടിപ്പോൾ കായ്മൊപ്പിച്ചുതെല്ലാം
മജ്ജുഗ്രീമൻകീർത്തിയോട് വിവേകം
ഭജിക്കാതെ മംഗളം വന്നിട്ടും തേ.

203

(എന്നുനഗ്രഹിക്കണം)

കൃഷ്ണൻ—(അർജ്ജുനനോട്) ഇനി ഞാനെന്താണു് അങ്ങ
ക്കൊരു സഹായം ചെയ്യേണ്ടതു്

ചിത്തം ശശാങ്കകലവംശമേ! ഭവേൻ
സന്തോഷമാമൊരുവിധം സകലം ശ്രമിപ്പാൻ
സന്താപമില്ലയി സദാപി സഹായിയെന്നോ
തെന്തെന്നെങ്കിലും പരക ഞാനതു നേരെയൊക്കാം.

204

അർജ്ജു—വിപ്രഗുണാത്മജരെയെപ്പോഴു കിട്ടി; ഞാനും
ക്ഷിപ്രം കഴിച്ചു ശപഥം ബ്രത നേരെയായി;
ഇപ്പോൾ വോന്നൊരുവിധം കൃപചെയ്തുകൊടു
മൊപ്പിച്ചു മാധവ വിഭോ! പരിപൂർണ്ണമായി.

ഇനിയും വല്ല വിപത്തും
തനിയേ വന്നാലതൊന്നൊഴിച്ചിട്ടുവാൻ
കനിയുംപടിയങ്ങോറിതു
സുനയനിയേ! വേണ്ടതില്ലൊന്നും.

206

മുഹമ്മദ്

കൃതികൾ

എന്നുദ്യമിതിരിക്കട്ടെ

ഇതിൽ

ഭരതവാക്യം.

സജ്ജനമിഹ സൽക്കഥനം

ബർജ്ജനമാം കീർത്തി ചേർത്തു വാഴട്ടെ;

ദർജ്ജനമൊഴിയട്ടേ ഭൂവി

മജ്ജനനീശ്ശേരി ഭൂവി കനിയട്ടെ.

ഇതിൽ

(എല്ലാവരും പോയി)

എഴാമകാ കഴിഞ്ഞു.

മാനന്ത—തുലാം നൃ-ാം- കാലത്ത് വ്വ. മണിക്ക
തുടങ്ങി രാത്രി വ്വ. മണിക്ക് അവസാനിപ്പിച്ചു.

ഇതിൽ

ഇതിൽ

ദിതീയാക്ഷരപ്രാസം

മണ്ടാംവർണ്ണം പ്രാസം
കൊണ്ടാടി പ്രേംസ്ഥികളുമൊരു ശർമ്മം
കണ്ടാമണ്ടിയിലുക്കി
കൊണ്ടാക്കേപിച്ചിട്ടു പുതിയ മിലർ.

1

‘ഇതു മാറിവെച്ചുവെന്നാൽ
പുതുമാതിരിയർത്ഥപുണ്ണിത്തുണ്ടാക്കും?
കുതുകത്തൊടിപ്രകാരം
ചതുരന്മാരതർത്ഥമെല്ലാം പറയുന്നു.

2

‘അർത്ഥത്തിനെത്തു ഭോഷ, മ-
നർത്ഥം പ്രാസത്തിനാലെ വരുമെന്നോ?
വ്യത്യാസമില്ലാമിതെന്നു സ-
മർത്ഥമാക്കിയതിന്നെതിർക്കുന്നു.

3

പലതും ദൃഷ്ടാന്തപ്പെട്ടി
സലക്ഷണം പ്രാസമുലഭോഷങ്ങൾ
സുലഭം, കാണിക്കുന്നു
സുലളിതകൃതികളെ പൂർവ്വപക്ഷക്കാരർ.

4

‘പ്രാസത്തിനല്ല ഭോഷം
പ്രാസത്തിൽ കൈപ്പറ്റിക്കുമില്ലാതെ
വാസന പിഴച്ചുവക്കി ഭ-
വാസദമായെങ്കിലാക്കിതിരിക്കാം.

5

തഞ്ചമറിഞ്ഞു കചിശ്ചരർ
കഞ്ചൻ, തുഞ്ചൻ തുടങ്ങിയ മഹാത്മാർ

നെഞ്ചലിപ്പുംവെട്ടി തീർത്തതു
കിഞ്ചന ദോഷപ്പെട്ടുനതു ചുരുങ്ങും.

6

ദിക്ഷുവികടംകീഴ്പ്രാസം
നിഷ്കർഷിതംതിരുന്നവെന്നാലും
ശുഷ്കനിർമ്മലകലപേഴി
ദിക്ഷുദോഷങ്ങൾ പഠമതിസുലഭം.

7

നൂന്നുണ്ടത്തരപക്ഷം
നതിന്നു പുറപ്പെട്ട കൂട്ടർ പരയുന്നൂ;
ഒന്നുണ്ടിവരുടെ വാദം
നതിന്നു കലാശംചരാൻ ബഹുതൈക്കും.

8

‘കേശകരം പ്രാസ’മിതം
കേശവമതുമിതിനെതിർത്തു വിചരീതം
‘മോശനയിതിനില്ല’ന്നാ-
പ്രേശലപദമേശപമാർപ്പുസിദ്ധാത്മം.

9

രണ്ടും കേട്ടിഹ സൂക്ഷ്മം
കണ്ടുംകൊണ്ടെന്നു ഞാനുമറുപെയ്തും;
വീണ്ടും ഇണമുള്ളതും
വേണ്ടും പ്രാസം തൃജിണ്ണിലതു മോശം.

10

പ്രായേണ ദ്രാവിഡച്ചാൽകളിലിടകലരം
പ്രാസസൗഭാഗ്യമുണ്ടെ-
ന്നായേ ലോകം രസിയ കൂ കവിതയി,ലതിന്നാൽ-
ബുരിപക്ഷത്തെ നോക്കി
പരയേണം നമ്മളങ്ങോട്ട,തിനിടയിൽ വെറും
വാഗ്വിചാരം തുടങ്ങി-
പ്രായേച്ചാൽക്കായ്മയുണ്ടോ? കവിതകളഴി-
കൂട്ടുപിൻ കൂട്ടുകാരോ!

11

ഉദയസിംഹൻ

പല മന്നവന്മാർക്കു മുമ്പു

സ്ഥലമൊക്കെ പരന്ന പാരിടത്തിൽ

ബലമേറിയ സംഗ്രഹമുണ്ടു്

നീല 'മീമ്പാറി'നയത്തുമാലയാണു്

1

ഗതികെട്ടു കലത്തിലുരുവിച്ചു-

ക്ഷിതിഭേത്തിൻ ഗുഹദാസനായൊരുത്തൻ

പ്രതിപത്തിവഴി കിട്ടുമല്ല

നന്തി. സംധിച്ചിതു സാധു ബാണവീരൻ

2

പണവും, പട്ടഭാവവും, പലക്കും

പ്രണയംതോന്നുമവസ്ഥയും, നടുപ്പം

ക്ഷണമായവയൊത്തു; രാജസേവാ-

ഗുണമെന്നൊക്കെയൊരാൾക്കു ചെ യ്ക്കയില്ല

3

പരമദ്രുമശാലി കൃത്യനിഷ്ഠാ-

പരനായ നിന്നു മുറുക്കു ബാണവീരൻ

നരനാഥൻ. തൃപ്തിനേടിക്കിട്ട

സ്ഥിരമാം മന്ത്രിപദത്തിലോളമെത്തി

4

സചിവോത്തമനായിനിന്നു മായാൾ

തുചിയാമേട്ടധികാരവും നടത്തി;

പ്രചിതപ്രണയം നൂപൻറ ചേത-

സ്സുചിതപ്രേമമെ ഹരിച്ചു പാട്ടിൽവെച്ചു

5

ഏകപ്രിയയായ പത്നിപോലായ
സദയസ്സേഹനീധാനമകലത്തിൽ

‘ഉദയൻ’ റൂപനുണ്ടാരുണി നാട്ടം-
കുടയത്തിനായതന്ന ബാലചന്ദ്രൻ.

അവനിക്കുനിവർല,മിങ്ങ മിവാ-

റവനിക്കാരുടെ ഭാഗ്യശക്തിയാലും,

അവനീപതി ജീവിതം വെറുത്തു-

ജ്ജവനി നാട്ടിലിരുന്നിതൊട്ടുകാലം.

മകനെസ്സുചിവന്റെപക്കലേല്പി-

മുകൾ ദൈവവിചാരമൊട്ടാക്കം

സകലത്തിലുമാശ വിട്ടു നമ്മൾ-

കുടലത്താം പട്ടമാർന്ന പാർത്ഥിവേന്ദ്രൻ.

അഴലാഞ്ഞൊരു നാട്ടുകാരെ മുമ്പ-

ട്ടുഴലാത്തജ്ജവിയം ഭരിച്ചു മന്ത്രി

അഴകുറിട്ടുകുമാരനേയും

പഴമക്കുറി വളർത്തി പാനയമ്മ.

ഒരു ബാലകനുണ്ടവരുകമുണ്ണി-

ത്തിരുമേനിക്കു സമാനമാം പയസ്സിൽ

ഇരുപേരെയുമൊന്നുപോലെ നോക്കി-

പെരുമാറി സമൃത്തിയായ ധാത്രി.

പതിയാണിതു ബാണവീരനുർച്ചു-

പതിബാലന്റെയടുത്തു ചെന്നു കാണും;

6

7

8

9

10

അതിവത്സലഭാവമോടു ചേർന്നു
നന്നിനെല്ലാകമാൽ ഭൃഷ്ടിവചുപോൽ.

11

ഒരുകാലം നന്നാലാലനെക്കുറിച്ചു
ഭയമുണ്ടാക്കിയതിന്നു മന്ത്രി
വരുമെപ്പോൾ വിശ്വാസമാകുമോൽ
തെരുവിൽക്കൂടി മനോരമം നടത്തി.

12

‘അരചന്റെ ദയോഭയത്തിൽ മേന്മ
ലരമുദ്യോഗമിയന്നായർന്നൊരി ഞാൻ
ചിരമുഴിയിച്ചുവന്നു; ദൈവം
നരയത്താൽ കീഴടക്കിനിന്നു.

13

ഇന്നിയിങ്ങിനെ യത്രാലമുണ്ടോ
തന്നിയ നമുടെയായ രാജഭാരം;
കുറിയേണ്ടെങ്കിൽ തമ്പുരാൻ മുതിർന്നാൽ
ഒന്നിയേണം തലയെന്ന് കീച്ചതന്നെ.

14

ഇതുകാലവയസ്സുചെന്നിതുണ്ണി
തതിരുമേനിയിന്നിടുകൂടിയായാൽ
ഒരു മാറുമുളിമെന്റെ ഭാഗ്യം
പ്പെരുമാളെങ്ങിനെയാരില്ലമവേഴ്

15

കരുതേണമെന്നിളി, മാർഗ്ഗമൊന്നു,
ണ്ടരുതേ ദുഷ്ടചിഹ്നമെന്തെന്നു
പൊരുതേണമിടത്തു വൈദികനായി
കുരുതേജസ്സോടു പൊരുതും ജയിക്കും.

16

പലതിങ്ങിനെ ചിന്തചെയ്തു വേദം
നിലകൊണ്ടാഞ്ഞൊട്ടവിൽക്കരോരകർമ്മം
മലമോട്ട നടത്തുവാൻറച്ചു
ഫലമാത്മാവിനു പാറമാറ മന്ത്രി.

17

ഒരുവൻ ബഹുഗുഡമെന്നു കാൽ
നിരപിച്ഛീടിലുമേതുശക്തികൊണ്ടോ
പെരുമാറുവതിനു മുയ്യകൂട്ടി-
കരുതിക്കൊണ്ടിരുന്നു മരൊരകത്തൻ.

18

നരനാഥഗൃഹത്തിൽ വേലചെയ്യും
ക്ഷുരകൻ കൂറപെരുത്തിടുന്നൊരുത്തൻ
തരമോടഥ പാനയമ്മയെച്ചെ-
ന്നിരചാംപോതു വിളിച്ചുരച്ചു മെല്ലെ:-

19

ഭയമേ ഭയമെന്റെ തമ്പുരാനെ-
സ്വയമേ കറക്കണമെന്റെ പാനയമ്മേ!
നയമോരമകന്ന ഹിംസയുണ്ടാം,
ജയമേതെങ്കിലുമിങ്ങു നേടണം നീ.

20

പട്ടമന്ത്രി കൃതപ്തനായിവന്നാൽ-
പ്പെട്ടമാപത്തു വൃപന്നതിപ്പെട്ടൊളെത്തും;
കടുസാഹസമായവൻ നടത്തും;
വിട്ടിട്ടുള്ള വഴിയില്ല നോക്കുകമ്മേ!

21

അതുലം ഹൃദി രാജഭക്തിയാടൊ-
ന്നിതുഗുഡം ക്ഷുരകൻ പറഞ്ഞനേരം

ഇതു മുഖ്യ നിനച്ചുവെച്ചിരുന്നു.
 ചുരുരസ്മിതനിയായ പന്ന ചൊന്നാൻ:—

22

‘ഒരു ജീവി ജനിക്കിലന്നു രണ്ടാം
 കരുതീട്ടുണ്ടവനുള്ള മുതുകാലം;
 ഒരുലേശമിതൊന്നു മറ്ററിവയ്ക്കും
 നരുതാക്കും, ചിഹ്നം മന്യ്യയത്നം.

23

അതിനീചനമാത്യനേകനുണ്ടോ
 ക്ഷിതിഭൽബാലവധം നടത്തിടുന്നു;
 അതിനിന്നു തരംവരില്ല തെനി
 ചൂരിപറരാത്തവിധം തിരിച്ചുവെക്കും.

24

നൃപബാലകനില്ല ജനകംകൊ
 ണ്ടുപമുതൃയേമെന്നു കണ്ടിരിപ്പൂ;
 അപരന്നിതു പറ്റിയാലുമുണ്ണ
 ജ്ഞപരാധക്രിയ ചെങ്കിലേൽക്കയില്ല.

25

സ്വയമേ നാജപുത്രനെക്കൊടുത്തി
 ബ്ലയമേതെങ്കിലുമിന്നു ഞാനൊഴിപ്പൻ;
 നയമേറിന രാജപുത്രർ, ചത്തും
 മയമേറുപടി രാജഭക്തികാട്ടും.

26

നവധാർമ്മികനാർഹയാവണിക്കിൻ
 ഭവനത്തിൽ ക്ഷിതിപാലബാലനേ നീ
 ജവമോടൊളിവായണയ്ക്കു നില്ലേ
 ണ്ടവനുംചെയ്യിടുമായവൻ സുശീലൻ.

27

ഉടനിയൊരു കൊട്ടയിൽച്ചുവറ്റിൻ-
പടലുകൊണ്ടു മറച്ചു കൊണ്ടുപൊയ്ക്കോ
നടയിൽച്ചില കാവലാളർ നില്ക്കു-
ന്നിടയിൽക്കൂടി നടന്നു നിർവ്വിശങ്കം.

28

നരനാഥകുമാരകൻ കിടക്കും
പരമപ്പട്ടു വിരിച്ച മെത്തയിന്മേൽ
തര,മരൻ്റെ കിടാവിനെക്കിടത്താം,
മരണം പരമകിലായവൻ കൃതാർത്ഥൻ.

29

ഇഹ രാജകുലത്തിൽനിന്നു പോരൻ-
ഗൃഹജന്മാർ പതിപായ് ബുദ്ധിച്ചിരുന്നു;
മഹതിയമഹീശജീവനിന്നെൻ-
മഹാനീജ്ജീവിതനാശമാണു യുക്തം.

30

ഇതിധൈര്യമിയന്നു പന്ന ചൊല്ലു-
ന്നതിനേക്കേട്ടു പെരുജ്യോധൻ പകച്ചു;
'മതി, നിൽക്കരുതെ'ന്നു പന്ന ശാസി-
ച്ചതിവേഗം സുഖബാലനെക്കടത്തി.

31

അതു ചെയ്യുന്നതമപുത്രനെത്താൻ
പുതുമെത്തപ്പാത്രമായതിൽക്കിടത്തു,
മുതുട്ടിയുനമാത്മകാലനെത്തു-
ന്നതു കത്തേങ്ങിനെ ധന്യയാൾ കിടന്നു.

32

പരമപാതകനാളു കൂലിയുടാം
നരകം കാട്ടിടുമർദ്ധരാത്രിയായി

വിരസം വിലസും വിളക്കു മങ്ങി
മരണക്കുഴി മറച്ചിടുംപ്രകാരം. 33

ചടുലം പദപാതശബ്ദമെന്നേ
കടുകുട്ടാരമെടുത്ത ദുഷ്ടമന്ത്രി
നെടുവാതിൽ തുറന്നു കയറ്റി കേറി;
നെടുവീർപ്പു പൊട്ടിച്ചു കയറ്റി നോക്കി പാന്ന. 34

ശിശുവിന്നുടെ നെഞ്ഞു നോക്കിയും കൊ
ണ്ടു ശുക്കോർന്നിറക്കിയായുധത്തെ;—
പിശുനക്കിതിനുള്ളിലിപ്പലുണ്ടോ—
പതുമാരം ശിശുക്കുമാണെന്ന് നടത്തി. 35

അവളേറുമടക്കി നോക്കിയാലും
നവദുഃഖത്തലയർന്നിതാർത്തനാഭം;
അവനാനലയിൽപ്പരിമിച്ചു
ജവമോടോടിയൊളിച്ചു കൂറിരുട്ടിൽ. 36

കരയൊഴലംശിയാണ്ടുറക്കെ
ക്കരയും ധാന്ത്രി മുഴക്കമൊച്ചകേൾക്കേ
തിരമാലകൾപോലെ വന്നിഞ്ഞു
തരസാ രാജഗൃഹത്തിലേയ്ക്കു ലോകർ. 37

ഒഴുകും തുധിമാ പുരണ്ടതെല്ലാം
കഴുകിത്തെച്ചുകുളഞ്ഞു മന്ത്രിതാനും
മുഴുകുന്ന പരിഭ്രമത്തൊടല്ലം
വഴുകിച്ചെന്നു ജനത്തിരക്കിനുള്ളിൽ. 38

മൃതവാലകനെജ്ജനങ്ങൾ നോക്കി
കൃതഹംഹാരവമൊത്തു തിങ്ങിനില്ക്കു
കിതയുള്ളൊരു പാന്നയോടു മെല്ലെ-
ക്കിതവൻ മന്ത്രി മുറയ്ക്കു ചെയ്തു ചോദ്യം. 39

അവളുള്ളവിധം മറച്ചൊരല്ലം
കവളംചൊല്ലി: 'കരത്തിരുണ്ട കൂററൻ
ജവമോടു കടന്നു കുട്ടിയെക്കൊ-
ന്നവരും പാഞ്ഞുമറഞ്ഞു കൂരിരുട്ടിൽ'.

40

ഇതു കേട്ടു ജനങ്ങൾ വീണ്ടുമാർത്തു
ചതുരന്മാർ ചിലർ പാഞ്ഞിതാളെ നോക്കിൻ;
അതുപേലപരകൃത്യം വേണ്ട-
ന്നതു ചൊല്ലിച്ചു മുറുക്കു മന്ത്രിവർഗ്ഗം.

41

അഥ നാടു ഭരിച്ചു വേണ്ടതുകിൽ
പ്രഥമാനപ്രഭുഭാവമോടു മന്ത്രി;
പ്രഥമപുരുഷൻ പാന്ന രാജധാനി-
കഥ മാറീ പരമാർഹശാഗ്രഹത്തിൽ.

42

ഇതുമാതിരി വർത്തകൻ വീട്ടിൽ-
പ്പുതുവീരോദയസിംഹരാജരത്നം
ചതുരാംഗന കാപ്പകേ ധരിച്ചി-
ലതുലാശാവശ്യവത്തി ഖാണവീരൻ.

43

ധരണീപതി സാംഗരാമസിംഹൻ
തരമേതുപടിയന്നു കാത്ത രാജ്യം
പരമസ്തംഭിപ്പൻ നന്ദേന്ദ്രമട്ടിൽ-
തന്മസാ കാപ്പതിനെത്രയും കുഴങ്ങി.

44

ദിമമുണ്ടെന്നു മന്ത്രി മന്നനായി,
കരമേറീ, നിലവിട്ടു കോഴവാങ്ങി,
നരപാലർ നടത്തിവന്ന ധർമ്മം
നിരസിച്ചു ബത! നീരസിച്ചു ലോകം.

45

ഇതി കേവലമെട്ടുവാത്സരംകൊ-
ണ്ടതിരേന്ദ്രസ്വം പ്രജകൾക്കു പറ്റിയേറും

ക്ഷിതിപാലകബാലകൻ വളർന്നുട്ടു
പ്രതിപക്ഷക്കുതി പാന കാത്തിരുന്നു.

46

അവളായുധവിദ്യ, നീതിശാസ്ത്രം,
നവരാജ്യസ്ഥിതി, നാട്ടുകാർക്കിണക്കം,
ഇവ രാജകുമാരനിൽപ്പകർത്തി
ട്ടവനെക്കൊണ്ടു മുതിർന്നു നാട്ടുതേടാൻ.

47

ഒരുനാൾ സചിദൻ റൂപാസനത്തിൽ
പ്പുരയാടിപ്പിടി കേറി വാണിടുമ്പോൾ
ഒരു ബാലയുദ്ധായു ചെന്നു കേറി
ഗുരുധീരലാപനിയോടിവണങ്ങുമായി.

48

‘രൂപയാടി കൊതിച്ചു മന്ത്രിയാം നീ
കപടംകൊണ്ടു വധിച്ചു ബാലനീഞ്ഞാൻ
സ്വപദത്തിലിതാ കടന്നുവന്നു;
വിപദന്തം തവ ഭാഗ്യമിന്നു തീർന്നു.

49

എന്നോതിനിന്നുദയസിംഹനൂപാലബാല
നൊന്നോങ്ങിയുക്കിലുടയാളുടവോടു വീഴി;
അന്നോളമേയിതറിയാഞ്ഞൊരു ബാണവീരൻ
ചെന്നോർമ്മകെട്ടു നരകക്കുഴിയിൽപ്പതിച്ചു.

50

പണ്ടു താതന്റെ മന്ത്രിപ്പണി പഴകിയൊരു
ബാണവീരൻ ചതിക്കെ
കൊണ്ടേവം ഹിംസചെയ്യുന്നിനെ തന്തുവരും
വെച്ചുപോരുന്ന രാജ്യം
കണ്ടേറാ രാജപുത്രൻ നിജപുനീധനം
ചെയ്തു പാനാസഹായം
കൊണ്ടു സിംഹാസനത്തിൽക്കയറിയരുളിനാൻ
ധർമ്മമുക്താധികാരം.

ഭദ്രകാളീസ്തവം

(അഷ്ടകം)

തീക്ഷ്ണകണ്ഠപുകന്തൈപ്പുരമിഥനകുട-

ശ്രോധരകന്തത്തുടപ്പൊ-

തൂക്കിൽച്ചാടിപ്പുറത്തെത്തിയ ഹരതനയേ!

മുക്തചാമുണ്ഡി. തായേ!

ദീർഘലാപാംഗം ചലിപ്പിച്ചുതിയനുടെ മഹാ-

ലോമസംസാരമായാ-

ദുഃഖാവേദനം മുടിയിൽ കുനിയൊഴു പുതിയേ-

ടത്തെയും ഭദ്രകാളി!

കാതിൽ ചാർത്തും ചലൽക്കണ്ഡലനിലയിലുല-

ഞ്ഞാനസിംഹങ്ങളോരേ-

ജാതിയൊത്തച്ചമൊന്നിച്ചുലറിയിലേപടും

തന്നെം ശൈലോദയം

ഭീതിപ്പെട്ടിട്ടു പെട്ടെന്നുസുരപരിഷ്ഠയിൽ

പ്രേതബാധാർത്തികൂട്ടാൻ

നീതിക്കുതാക്കമമ്മേ! കുനിയുക പുതിയേ-

ടത്തെയും ഭദ്രകാളി!

ഓഷ്ഠവരൈക്കെടുക്കാപടി ദുരിതരോ-

ദുരദുരം കെടുത്തും,

ശിഷ്ടനാരെപ്പുലത്തുംപടി ശിശിരദശം

പുണ്യപുരം വളർത്തും,

പുഷ്പപ്രസാദപ്രദം പ്രകാശമകിടം
കാത്തുകൊള്ളുന്നവനായേ!
സ്തംഭം നോക്കി പ്രസാദിച്ചതുകൊണ്ടു
ഞങ്ങൾ ദേവകീ!

3

നായനാർ തുടക്കത്തിൽ കയറ്റിയുകൊള്ളി
ത്തിനെലായ് തുടങ്ങിനിന്നി-
ടായംമാറതെ വാളും പരിപയമവി-
ന്നൊത്തിട്ടുകൊള്ളിച്ചു
സ്വായത്തം ചോര ചോര നമുക്കി കരിവം-
ടെന്നു ഭാവിച്ചു കിട്ടും
തായത്തിൽ തുടങ്ങുമ്മോ! കനിവുകൊണ്ടു
ഞങ്ങൾ ദേവകീ!

4

ലോകകാലത്തുചോക്കിച്ചുപലപല
മാര സമ്പത്തിണക്കി
പ്രാകത്തിൽ ഭക്തികൂട്ടിച്ചു മമസുഖത്തി-
ക്കുള്ള മാർഗ്ഗങ്ങൾ കാട്ടി
ലോകത്രാണം യഥാർത്ഥസ്ഥിതിയിലിരിക്കട്ടെ
തന്നെ മായ പ്രസാദം
ലോകംകൊണ്ടെന്നു രക്ഷിച്ചതുകൊണ്ടു
ഞങ്ങൾ ദേവകീ!

5

പ്രത്യക്ഷം ദേവകൾക്കും പ്രകടമാരു മറി-
ച്ചുള്ള മായത്തിനാല-
പ്രത്യക്ഷം ദാനവർക്കും പരമഗതി കൊടു-
ക്കുന്ന കാരുണ്യശീലേ!

സത്യം നീയമ്മയല്ലേ സകലരുടെയും
ജീവനിർമ്മാണവിത്തേ!
നിത്യം സേവിക്കുമെന്നിൽക്കനിയുക പുതിയേ
ഞെഴും ഭദ്രകാളി.

6

യുക്തിക്കർത്ഥാമസം രാജസമതുചിധമേ
സാത്വികം മൂന്നുമട്ടം
സകലിജ്ഞാക്കുന്ന പുജാവിധി പലർ പലതും
ചെയ്തിലിങ്ങൊന്നുപോലെ
ഭക്തിക്കൈകണ്ഠ നന്ദിച്ചുപരിഗതി കൊടു
ക്കുന്ന നാനാസ്വരൂപേ!
മുക്തിക്കു കൂടിയെന്നിൽ കനിയുക പുതിയേ
ഞെഴും ഭദ്രകാളി!

7

എല്ലാമെന്മക്കളാണീയലകിലുഴലുമി
ജീവജാലങ്ങളെന്നോ
തൃല്ലാസംകൂട്ടുമാങ്ങിനെ കരളിൽ വളർ
ന്നുള്ള വാത്സല്യമോടെ
എല്ലാക്കും സ്വാത്മബോധത്തിനു പലവഴിയായ്
പാടുപെട്ടീടുമമ്മേ!
എല്ലാന്നന്മത്തിനെന്നിൽ കനിയുക പുതിയേ
ഞെഴും ഭദ്രകാളി!

8